

VID
AFTONLAMPAN

AF

AINA.

ÅTTONDE DELEN.

HELSINGFORS
SÖDERSTRÖM & C:o
FÖRLAGSAKTIEBOLAG.

A I N A

VID AFTONLAMPAN

SKIZZER OCH NOVELLER

ÅTTONDE DELEN

HELSINGFORS
SÖDERSTRÖM & C:o FÖRLAGSAKTIEBOLAG

HELSINGFORS 1900
FINSK TIDSKRIFTS TRYCKERI AKTIEBOLAG

INNEHÅLL.

En julafton	Sid. 1.
„Corban“	18.
Arftagaren till Lindnäs	49.
Gengäld	119.

◆◆◆

EN JULAFTON.

Det var julafton. På hufvudstadens snöklädda gator hvimlade det af åkande och gående som brådskande skyndade förbi hvarandra. De öfverfyllda butikerna presenterade i elektrisk belysning sina frestande utställningar för köparnes blickar. Det var också utanför de stora skådefönstren människohvimlet var tätast, isynnerhet vid middagstid och äfven sedan skymningen inträdt. Man trängdes och knuffades, ty de som icke hade råd att gå in och förse sig med något af „denna verdens härlighet“, ville åtminstone omfatta den med ögat.

Bland dessa ifrigt jäktande skaror lade man ovilkorligen märke till en medelålders man lugnt vandrande med händerna på ryggen och den dyrbara pelsen igenknäppt ända upp till hakan. Han tycktes helt och hållet oberörd af trängseln, eller åtminstone att icke fästa afseende därvid. Stundom gled blott ett ironiskt leende öfver hans tunna

läppar, såsom om han inom sig skrattat åt menniskornas omkring honom dåraktiga äflan.

De flesta i hans väg buro paket i händer eller rockfickor; blott han själf hade intet, och hela hans uppträdande tycktes likasom utgöra en stum protest mot julmarknadens innebörd. Omsider beträdde dock äfven han tröskeln till ett af de upplysta affärspalatsen. Det var ett konditori, där filosofen nu försedde sig med åtskilliga läckerheter från de upprågade borden. Utkommen därifrån påskyndade också han sin gång. Stegen styrdes synbarligen mot ett bestämdt mål, det han äfven snart uppnådde utan att egna någon uppmärksamhet åt de ur fönstren i nästan hvarje hus strålande julgranarne. Det var en liten komfortabel ungarlsvåning på tre rum, två trappor upp vid en lugn, respektabel gata, och med trygg själfkänsla stack kamrer Wall här nyckeln i tamburdörrens patenterade lås.

Djup tystnad rådde därinne i förening med vintermörkret; ingen glad röst helsade den inträdande välkommen, ingen omtänksam hand hade gjort det ljust och jullikt för honom, men sådant brydde han sig icke heller om. Han var van att själf hvarje kväll tända sin lampa och fälla sina rullgardiner, att vara sitt eget „allt i allo;“ — ty att taga uppasserskan med i räkningen för hemmets bestånd, det tänkte han icke på.

Stackars madam Pihlström, hon trälade och knogade med att hålla kamrerns våning proper och fin som ett dockskåp; att damma de tusende

dyrbara småsakerna på reoler och étagèrer, där hvarenda pjes var kamrern så kär som hans egna ögon; att stoppa hans strumpor, sköta hans tvätt och springa staden rundt på ärenden. Och ändå tyckte hennes herre och husbonde att han gjorde *allting* själf och det *väl* ändå. Allt hvad kvinnfolk hette var ett slarffölje som aldrig hann med annat än slå sönder andras dyrbarheter och ställa allt på orätt plats. Också utgjorde kamrerns smågnat en daglig krydda i madam Pihlströms tarfliga lefvebröd. Men hon höll ut ändå, ty kamrern var en ordentlig herre som betalade månadslönen precis på dagen. Det gjorde minsann inte alla. Där var madam Långström och Snyggens Lisa och flere andra af hennes intima bekanta, som fingo vänta veckor, ja till och med månader, innan de fingo något annat än tomma löften. Herrarne hade förstås nödigare utgifter och kunde icke så noga veta att Lisas obetydliga hushållsmaskineri gick ur sina gängor bara för de där lumpna markornas skull, eller att madam Långströms lilla Augusta måste gå i skolan med söndriga kängor i två veckors tid, hvarigenom hon ådrog sig en bröstkatharr som räckte i fyra och kostade både läkare och medicin.

Kamrern frågade väl icke heller efter om madam Pihlström eller hennes barn hade helt på fötterna, ja, han visste icke engång om hon hade några barn, men han var en principfast människa, och en af hans principer var att icke hålla på obetalta räkningar. På grund däraf fick madamen

regelbundet hvarje första i månaden höra husbonden torrt och affärsmässigt yttra: — På skänken i matsalen har madam sitt, — och nöjd och belåten gömde hon förrän hon gick, peningarna i sin tunna börs.

Som sagdt, kamrern var van att hvarje kväll högst egenhändigt tända lampan och julaftonen utgjorde intet undantag häri. Hvarför skulle den det? Den var ju en afton lik årets alla öfriga. Kamrern kunde aldrig få i sitt hufvud att det var något skildt märkvärdigt med den.

För öfver fyrtio år sedan hade han visserligen med klappande hjärta stått utanför en stängd dörr och uppjudit allt för att kunna kisa in genom nyckelhålet, eller stuckit en liten röd nästipp i dörrspringan för att känna den retande doften af brändt lack, medan en vacker ung kvinna — hans längesedan döda moder — därinne i det hemlighetsfulla rummet sysslade med glada öfverraskningar för ende gossen. Men allt det där var ju längesedan gömdt och glömdt, och alla kamrerns vackra barndomsminnen lågo lika djupt fördolda i någon undanskymd hjärtevrå, som far och mor i jordens sköte. Han hade inga nära släktingar, ingen annan att tänka på och lefva för än sig själf, och däraf kom sig också att han unnade sin egen värda person allt möjligt godt och skötte och vårdade den på bästa sätt. Han tyckte om en god middag och en liten läcker supé; det förra hade han just i dag fått på hotellet där han spisade, hvarför skulle han då antaga någon af de från

vänner och fränder gjorda sedvanliga inbjudningar till julmiddag. Fet julskinka, hemgjord tårta och barnstoj, det var ju hvad de flesta hem hade att bjuda på julaftonen. Nej pass, han var dem för klok. Ingen skulle tvinga honom att löpa från butik till butik för att välja passande julklappar åt hela slurfven — ända från en skallra åt lindebarnet. Usch!

Bättre var det att sitta hemma i sin egen bekväma gungstol med tofflor på fötterna. Kamrern riktigt gnuggade händerna af förnöjelse när han nu slog sig ned där med dagens tidning och konfektpåsarna på bordet invid lampan. Ute var det redan mörka kvällen, men härinne i den lilla eleganta salongen hade han det ljust och inbjudande och intet ljud afbröt hans läsning. Grannarne ofvanför — ett ungt kuttrande dufvopar — firade jul hos föräldrar och syskon, och doktors i våningen inunder hade rest till landet.

Så gled tiden bort, men slutligen begynte kamrern att gäspa, tidningen var genomögnad och hans maskstungna tänder marrade smått af anti-pati mot konfekten. Gement! Och se på lampglaset, det var ju svart af rök. Madam hade förmodligen återigen slarfvat med vecken när hon putsade lampan på morgonen; att han själf kunnat skrufva lågan för högt föll inte den gode mannen in.

Asch, det kvinnfolket! och hvar dröjde hon i dag? Klockan visade redan ett kvart öfver slaget, kamrern lät väggarne höra ett doft brummande.

Ändtligen vreds en nyckel om i låset därute; så kom då den sölande gumman slutligen.

— Madam är sen i kväll som vanligt, — helsade han och såg stramt ned i tidningen. Intet svar. Det förvånade honom dock föga, ty den stillsamma, förfrusna lilla madamen brukade aldrig slösa med ord. Han vände dörren ryggen låtsande fortfarande läsa, utan att gifva vidare akt på de tysta stegen bakom honom. Tänderna gjorde sig emellertid åter påmint och kamrern reste sig för att tända en cigarr, — röken brukade stundom fördrifva värken.

Det lilla rökbordet stod tätt invid dörren till sängkammaren som tog sig mycket hemtreflig ut mellan de magnifika portièrerna. Han kastade en blick dit in och stannade med ens såsom förstenad: — Hvad? — skrek han, — hvad betyder detta? —

Framför sängen stod nämligen icke madam Pihlström i den slitna bruna koftan och den svarta hufvudduken som han var van att se, utan — en liten flicka, med lingul fläta i nacken, som med yttersta omsorg bredde lakanen öfver madrassen. Flickan såg upp en smula häpen vid kamrerns häftiga utrop, men utan att dock låta störa sig i sitt synbarligen högst viktiga arbete.

— Hvem är du och hvad gör du här? — röt kamrern med tordönsstämma, rusande fram och grep flickan häftigt om armen.

— Aj, aj, nu skrynklades ofvanlakanet, — sade den lilla med orubbadt lugn.

— Svara, svara, hvem är du som trängt dig in

här? Svaret eller skall jag — — Kamrerns ansikte var alldeles blodrött och han darrade af vrede.

Flickan såg orädd på honom med ett par kloka blå ögon och svarade enkelt: — Jag är Pihlströmskans Hanna och mamma har skickat mig hit för att laga i ordning åt kamrern; hon kunde inte komma själf, för han blef sjuk.

— Sjuk, sjuk, — brummade kamrern — och det säger hon inte ett ord om i morgon, då jag ännu hade hunnit skaffa mig en annan. Skönt! — Han riktigt hoppade af förargelse.

— Åh, jag tänker kamrern blir nog nöjd med mig så länge, — sade flickan med en tillförsikt, som ljud nästan komisk från hennes barnaläppar. — Mamma har haft mig här uppe par gånger och visat huru allt skall vara, så att jag är nära på säker. — Hon skakade med ett kraftigt tag hufvudkudden och slöt sedan ut örngåttet med ett par små röda händer som glänste efter flitigt bruk af tvål och vatten.

— Släpar madam sina smutsiga ungar in i mina fina rum! — skrek kamrern alldeles utom sig. — Jag säger upp henne genast, i denna dag, den otäcka, falska käringen. —

— Nej, inte har Petter satt sin fot öfver tröskeln engång, — försäkrade flickan trankilt. — Ser kamrern, gossar, de äro alltid smutsiga af sig, man får dem inte till att tvätta sig utan med tvångsmål. Ja, nu är det bäddadt och jag skall taga in vatten; — och innan kamrern hann utösa en ny vredesström, buro de små flinka händerna hans

dyrbara parisertvättkanna ut till vattenledningen i skafferiet.

-- Fördömda kvinnfolk! — hväste han och upptäckte i detsamma att den brinnande cigarren som han i häpenheten kastat ifrån sig, brännt ett stort hål på den broderade sängmattan — en dyr tingest från senaste välgörenhetsbazar. Madam Pihlström fick ett nytt tillägg på sitt syndaregister. I nästa minut var hennes lilla ställföreträderska emellertid tillbaka med kannan, och utan att fästa minsta afseende vid den vredgade husbonden eller afvakta vidare order, trippade hon ut i matsalen där thekokaren snart stod tänd och en hvit serviett låg utbredd på bordet. Kamrern var så harmsen, men tillika så förbluffad af flickans orubbliga lugn att han endast kom sig för att gå efter henne och liksom förtrollad följde alla hennes rörelser. Lilla Hanna som tydligen hade noga reda på „knopparne“ i kamrerns hvardagslynne och som tillika var väl instruerad att icke låtsas det minsta om dem, utan låta skurarne gå obemärkta öfver sitt hvfvud, slog nu upp språklådan.

— Det var nog så att mamma kände sig litet ruskig straxt hon fick ögonen upp i dag, — berättade flickan med uppriktig öfvertygelse om kamrerns varma intresse för hennes meddelanden; — hon var och skura i går hos barons som har gården, och så blef hon kall.

— Hvem har bedt henne skura? — hväste kamrern.

Flickan betraktade honom med en slags öfver-

lägsen undran förrän hon svarade: — Åh, mamma måste ju skura hos barons, förstås, det är ackord, och vi få bo fritt i bagarstugan mot att städa gården och sopa gatan. Petter springer också ärenden åt dem; det är ett bra herrskap skall jag säga. Jag kan inte hitta saltkaret; jäså! här har det ju gömt sig bakom brödkorgen. Nu vet jag inte att något vidare saknas.

Hon kastade en granskande blick öfver kvälls-
vardsbordet och tittade sedan i thepannan.

— Jag skall säga att jag förstår mig på att koka the, jag, — förklarade hon småslugt. — Mamma tar alltid vara på thebladen som kamrern sagt skall kastas bort, och så gör jag uppkok på dem när hon på kvällarne kommer frusen hem; det smakar det, må tro. Bordet är serveradt! — hon steg tillbaka och gjorde en cirklad nigning så minutiöst lik madam Pihlströms bästa, att kamrern nyss upphetsad till det yttersta, plötsligt brast ut i skratt.

Men löjet tycktes lika litet som vreden göra något märkbart intryck på flickan som stod där helt orubblig i sin lillgamla själfmedvetenhet.

— Huru gammal är du? — frågade kamrern i det han satte sig till bords med det ovana leendet ännu kvar på läpparna.

— Jag fyller tolf i januari.

— Jäså; och du har vågat komma hit ensam i afton? Är du inte rädd att gå allena på gatorna?

— Jag har Petter med mig.

— Petter?

— Ja, det är min bror, det.

— Hvar har han då hållit hus medan du varit här inne? — undrade kamrern.

— Han sitter och väntar i farstun.

— Därute i kölden!

— Åh, inte fryser Petter, — försäkrade Hanna med full öfvertygelse. — Han är så van att vänta. Ibland när han springer ärenden åt baron kan han få vänta hela timmen.

Kamrern stirrade ned i sin doftande thekopp af finaste porslin. Det var så ljust och varmt i den prydliga matsalen med sin buffet af ek och sina högkarmade stolar, att kontrasten mot den iskalla förstugan blef honom för skarp.

— Gå och bed din bror komma in, — sade han plötsligt.

— Inte går det an att taga in honom, — förklarade systemen. — Han har så dåliga stöflar och så luktar hans jacka petroleum och sillake, för han var och hjälpte i Fredlunds boda hela förmiddagen, och pojkar kunna aldrig göra något utan att fumla och spilla på sig, — tillade hon med själfkänsla.

Kamrern svarade ej; han steg blott hastigt upp från bordet och gick själf och öppnade tamburdörren.

— Hvar är du byting, Petter, hvad du heter? —

Där satt verkligen på öfversta trappsteget en liten gestalt hopkrupen och blåste på de frusna fingerspetsarne.

— Kom in du, — sade kamrern.

Gossen reste sig, såg häpen på den öppna dörren men var så synbart tveksam om huruvida bjudningen var skämt eller allvar, att kamrern, som var rädd att förlora rumvärmern, tog honom i armen och ledde honom in i tamburen. Där stod lilla Hanna helt hemvarm och tog sig genast an brodern med moderlig omtänksambet.

— Seså Petter, får du inte mössan af hufvudet. Så där ja, — torka nu af fötterna på dörrmattan och så skall du bocka och tacka kamrern som ger dig lof att stå härinne i värmen tills jag får diskadt.

Stackars Petter försökte en bockning så djup hans styfnade leder det tilläto.

— Hur' gammal är pojken?

— Nio år — svarade systemen, — fast han är liten till växten.

Ja, han var Gud nåde inte stor. Ett äkta fattigmans barn, blekt och förkrympt.

— Hanna — sade kamrern hastigt och vände sig mot flickan, — jag har redan druckit mitt the och vill inte hafva något mer till kvällsvard. Du och din bror få äta upp hvad som finnes kvar.

Det lyste till i Petters melankoliska blick. Han hade märkvärdiga ögon den gossen, stora och klarblå med ett eget svårmodigt uttryck som omedvetet rörde kamrern in i själen.

Petter såg på Hanna och Hanna såg på kamrern, som nickade och upprepade sin försäkran att kvällswardsresterna stodo för deras räkning.

— Ja, men Petters våta stöflar — invände

systemen. Gossen såg bedröfvad ned på sina fötter.

— För i dag gör det ingenting — sade kamrern och vände sig bort. Det där om Petters dåliga skodon pinade honom. Kanske kom det sig af tanken på de sex, sju välborstade par som stodo uppställda på hyllan i klädsåpet och som madam Pihlström aldrig kunde få nog blanka.

Gossen smög sin magra, röda hand i systrens och såg bedjande på henne; bevekt af denna blick tog Hanna mod till sig och förde honom i matsalen.

Aldrig hade gourmanden ifrigare beskådat ett matbord, än kamrern nu betraktade hvad som återstod af kvällsvarden. Litet kall skinka, dito stek, smör, bröd och ost samt the, var allt som fanns att bjuda på åt två små frusna och hungriga barn. Han slog the i de största mandarinerna — två ytterst antika, värda sin vikt i guld som man säger, — bredde smör på tjocka franskbrödsskifvor som täcktes med ost och lade en näfve socker i hvardera koppen.

Petter stod vid bordet mumsande utan att yttra ett enda ord, men af hans glada blick såg man huru lycklig han kände sig och det varma theet färgade svagt hans nyss så bleka kinder. Hanna satt på yttersta kanten af en stol och åt betänksamt. I det tarfliga hemmet var en god måltid en nog så allvarsam sak, det hade hon erfarenhet af. När hon slutat knäppte hon händerna och sade högt: — Tack Gud för maten. — Petter följde exemplet.

Kamrern som med förnöjelse betraktat sina gästers friska matlust slog ned blicken. Många fina måltider hade serverats i detta rum, men det var första gången en bordsbön förklingat därinne. Hvem tänker på sådant i vår upplysta tid, det är ju en gammalmodig vana som aflagts för länge sedan. Hanna neg sin grannaste nigning för kamrern och Petter bockade — det gick helt flinkt nu. Därefter tog den lilla pseudomadamen sig an med att diska glas och koppar och duka af bordet. Men kamrern följde icke längre hennes sysslande med oro och skräck, han hade redan fått ett så märkvärdigt förtroende till henne. Kanske hade barnets trygga säkerhet imponerat på honom. Huru härmed än var, satt han nu där helt lugn i sin gungstol, utan att så mycket som ett varningens ord, ej ens af gammal vana, gled öfver hans läppar.

Men i dörröppningen stod Petter och slukade med blicken den vackra salongen i minsta detalj, och det var denne blick som höll kamrern fången, — denna klara rörande blick som begärde intet, blott att några sekunder ostörtd få beundra allt det sköna den kunde omfatta. Snart därpå kom emellertid Hanna in, införd modrens kofta och halsduk och förkunnade att allt var i ordning.

— Jag får bara lof till att säga godnatt och tusende tack för maten, — tillade hon; — i morgon skall jag nog vara här på slaget, bara jag blir vanare med vägen.

— Vänta barn, — kamrern grep konfektpå-

sarne som tack vare tandvärken ännu voro ganska innehållsrika och stack dem i Petters hand; — här har du litet sötsaker att snaska på under helgen.

Gossen stod alldeles bedöfvad af denna nya lycka, men den alltid rådiga Hanna gaf honom en puff i nacken så att han höll på att falla framstupa: — Tackar allra ödmjukast kamrern, Petter är litet blyg af sig, men nog är han så hjärtans glad ändå, — försäkrade hon.

Kamrern hade emellertid tagit på sig mössa och päls i tamburen: — Det är sent och jag vill inte låta er gå hem ensamna, — sade han.

Hanna protesterade, men det hjälpte ej; kamrern strök ut genom dörren och de måste skynda sig att följa efter.

Det var en kylig, men lugn och stilla natt. Barnen trafvade raskt framåt vikande om hörn efter hörn — i oändlighet, tyckte kamrern. Aldrig hade han anat att madam Pihlström hade en så lång väg att gå hvarje kväll, men det var inte i alla gårdar man kunde få bo hyresfritt i en bagarstuga, mot att hålla gård och gata fina.

Petter hade stuckit de bara händerna i fickorna och hans nedkippade stöflar sade ideligen klapp, klapp. Det ljudet formligen plågade kamrerns öronnerver.

— Går du i någon skola min gosse? — frågade han med mild röst.

— Nej, — svarade Hanna som åtagit sig att vara brodrens tolk; — i fjol gick han nog, men i höstas hade han så dåligt med kläder så det

var inte att tänka på. Mamma har ändå lofvat honom att få börja igen på nyåret, bara hon inte blir sjuk på allvar, stackare.

— Och du själf!

— Jag hjälper till med tvätten därhemma; men i söndagsskolan har jag gått nu på tredje året. Se så, nu äro vi framme

— Bo ni här i gården?

— Ja, där längst in som skiner ljus bakom gardin. Vi får tacka så grufligt för kamrerns besvär.

— Godnatt barn, — afbröt han litet kort. — Se här en julgåfva åt din mamma; du kan hälsa henne att jag är mycket nöjd med dig tills hon själf kommer upp. — Han tryckte en slant i Hannas hand och sköt dem så innanför porten.

Hanna kom sig ej för att tacka förr än han redan var borta. Hand i hand sprungo barnen öfver gården och med samma hast in i den skumma bagarstugan, rakt fram till modrens bädd, där flickan med glänsande blickar höll upp kamrerns julgåfva.

— Mamma se, se en guldpennig! ropade hon. — Kamrern själf har skickat den.

— Kamrern? Åh barn, låt mig få den i handen, — tjugu mark! — Gud har öppnat hans hjärta på julkvällen! Herren vare pris och tack.

— Nu får Petter gå i skolan — jublade Hanna. — Han kan få både jacka och stöflar, — hon klapade i händerna af fröjd, och så begynte båda barnen på engång berätta huru de ätit kvällsvard

hos kamrern och huru han följt dem ända till porten.

Madam Pihlström sade intet; hon låg blott helt stilla på sin halmbädd med händerna hopknäppta, medan stora tårar sakta gledo utför hennes bleka kinder.

*   *
                 *

Och kamrern? — jo, han återvände med raska steg hem där lampan lyste så gladt och gungstolen inbjöd till hvila. Allt var sig likt och ändå föreföll det hela förvandladt. Var det genljudet af barnaröster och barnafjät som gingo igen därinne i de eleganta rummen, — minnet af två små fattiga barn, „smutsiga trasungar“ skulle han förr hafva kallat dem. Hvad hade då händt? Var han inte densamme kamrer Wall? Jo, densamme men likväl en annan. Osynliga händer hade klappat på egoistens slutna hjärtedörr och en ljusnande strimma hade funnit väg till mörkret därinne, alldeles såsom i barndomen när modren kom och förde gossen in i det hemlighetsfulla rummet till ljus och glädje.

Kamrern tog sig om pannan. Det var allting så besynnerligt att han slutligen började tro att det ändå var någonting särskildt med julaftonen, begynte ana att det den kvällen likasom ligger i luften en maning till den kallaste, mest själfviske, att gifva sitt bidrag till den eviga kärlekens stora fest.

Gamla minnen och vackra tankar vaknade till lif inom honom; det blef med ens så varmt kring hans hjärta och vinterfrosten därinne smälte till en tår, som långsamt steg och stannade i ögonvrån glittrande i mångfärgad prakt. Kamrern torkade ej bort den och det behöfdes inte heller. För sådana tårar finnas englahänder, ty de äro dyrbarare än äkta pärlor.

»CORBAN.»

Marci 7 k. II v.

Hvarenda småsak i den lilla våningen var så prydlig man kunde tänka sig och ordningen nästan gränsade till pedanteri. Det var ett sådant fullkomligt litet hem där den inträdande nästan fruktade att på de glänsande mahognyborden lägga ifrån sig ens så mycket som ett par handskar, och bäfvande skådade ned på sina fötter, för att icke med gatans stoft dunkelgöra de spegelblanka golven. Blott när kaptenskan Silvén hade sin sällsamhet samlad hos sig kunde man få se någon rubbning i den eljest så mönstergilla ordningen, men detta hände högst en eftermiddag i månaden. Då ångade den blankskurade kaffekokaren på marmorbordet, omgifven af vackra kinesiska koppar, — hemförda af kaptenen, fru Silvéns aflidne man, från någon af hans långväga sjöfärder. Socker-

skålen och gräddsniplan voro af gediget silfver och brödkorgen öfverflödade med läckra bakverk. Ja, den rara värdinnan hade kommit till lycka här i världen, suckade en och annan af gästerna kring det välförsedda kaffebordet. Gamle Silvén hade under årens lopp seglat in åt sig en vacker förmögenhet och lagt sig till egen gård vid en stilla gata i hufvudstaden; och när han ingått i den sista hamnen, styrde och ställde hans enka med klok omtänksamhet om hans efterlämnade jordiska goda.

Hilda Lundin var dotter till en fattig tulltjänsteman från en af de norra småstäderna och visste noggsamt hvad hushållning och trånga ekonomiska förhållanden ville säga. I hennes barndom var omtanken för flickors uppfostran ännu ganska utvecklade och fattigdomen i hemmet skulle ej heller tillåtit att gifva dottren någonting kostsamt i den vägen. Hon genomgick stadens lilla skola och hjälpte därefter modren med att sy ytterplagg och hattar för en måttlig betalning. Stackars fru Lundén hade slitit och släpat hela sitt lif både som ogift och under sitt mindre lyckliga äktenskap. Hennes tre gossar behöfde ständigt nya kläder och voro glupska som unga rofdjur; dessutom skulle de på något sätt hjälpas fram. Kalle, den älskade, gick till sjöss och blef borta utan att låta höra af sig, Emil fick plats som bodpojke hos en aflägsen släkting inåt landet, och Paul, den yngste, dog

till följd af en olyckshändelse vid femton års ålder. De hade varit stora vildbasare allesamman och modren hade aldrig haft någon hjärtero för deras skull.

Gubben Lundin hade röd näsa, var butter och tvär till lynnet och bar all förtjänst han kunde göra sig till gästgifveriet, där han tyckte om att med likasinnade kamrater förnöta tiden vid ett godt glas. Frun och barnen fingo se till att hjälpa sig fram så godt de kunde. Det var nog en lättnad för hustrun — om än hon aldrig ville erkänna det ens inför sig själf — när denna föga värdige husfader gick ur tiden. Två anspråkslösa fruntimmer kunde ju lefva på så ytterst litet. Men just då kom den stora lyckan i form af gamle Silvéns frieri. Han förde då ännu fartyg och var för öfrigt en gammal bekant i familjen. Han hade nog många gånger i tiden sett Hilda, men huru han slutligen kom på att göra henne till sin hustru, det kunde stackars fru Lundin aldrig få klart för sig. Tacksam därför var hon emellertid af hela sitt hjärta.

Kaptenen var visst ingenting att se på till det ytre, stor och grof, hvithårig och rödbrusig samt mindre fin till sätt och fasoner, en äkta sjöbuss af gammalt skrot och korn, — men han var en hederlig karl och förmögen. En fattig flicka som Hilda, måste ju vara glad öfver att blifva så väl försörjd, menade modren. Om dottren i sitt hjärta delade denna modrens åsikt, eller om hon genom att lägga sin hand i kapten Silvéns grofva näfve

jordade några af sitt unga hjärtas rosenfärgade drömmar, visste ingen. Hilda var i allmänhet slutten; det var sällan någon fick rätt reda på hennes tycke och tankar, men i handling var hon alltid beslutsam och rask.

De nygifta flyttade omedelbart efter bröllopet till hufvudstaden och svärmodren följde med, — det var kaptenen själf som föreslagit det. Han visste nog minsann huru hon fått träla. De första åren företog han ännu några sjöresor och Hilda följde honom också en och annan gång för att litet få se världen. År efter år blefvo färderna dock allt kortare och slutligen stannade gubben helt och hållet hemma. Men den gamle sjömannen trifdes ej på land, han gick och slentrade och förlorade sitt goda humör, trots att hans unga hustru höll hus och hem fint som ett dockskåp, och utan någon förgående sjukdom lade han så en dag helt oväntadt sitt åldriga hufvud till ro, testamenterande åt sin kära Hilda både löst och fast jämte icke så litet kontanter.

Den unga enkan gick djupt sorgklädd året rundt och till och med därutöfver. Hon prydde hans graf hvarje vecka med blommor och kransar och reste omsider ett vackert monument på kullen. Allt det hon gjorde var just så lagom och passande som någon människa i världen kunnat fordra; — men längre fram inrättade hon sitt lif efter eget behag.

Fru Lundin fick sig ett afskildt rum åt gården, samt för öfrigt fullt upp med allt hvad hon nå-

gonsin kunde behöfva — främst godt kaffe, hennes lifdryck; — men att sticka sin näsa i köket eller blanda sig det allra minsta i dottrens låtande och görande, det fick hon ej. Hilda gick fullkomligt sin egen väg och bad aldrig om hvarken råd eller hjälp, och modren insåg att hon i själfva verket nu först lärde känna sin dotters rätta natur.

Overksamheten började tynga den gamla frun; hon blef nedstämd till lynnet och af tidigare öfveranstängningar orsakade krämpor döko upp en efter annan. Snart låg hon giktbruten i det tysta rummet därifrån hennes öga mötte endast en stor mörk vägg, husets midtemot.

— Hvilotiden har kommit för mamma, — sade Hilda. Själ f var hon nu i sin ålders fulla kraft och hade kastat sig in i lifvets arbetsid med en förut okänd energi. Enhvar som såg den lilla spensliga gestalten med det linblonda håret och de blygsamt sänkta ögonlocken, kunde aldrig tänka sig huru mycken drift och verksamhetslust där bodde inom henne, men en skarpsynt iakttagare skulle kanske kring de tunna läpparne kunnat upptäcka ett drag tydande på en okuflig viljekraft.

Till att börja med hade hon nu gården att sköta om och den måste blifva en mönstergård, det hade Hilda fast beslutat. Hon föranstaltade vidlyftiga reparationer. Gjorde upp hyreskontrakt och ackorderade alltid på förhand med handtverkarene. Fru Silvén hade en mycket praktisk blick

och förstod i de flesta fall att slå hufvudet på spiken, som ordspråket säger. Hon var ej lätt att bedraga. Såsom gårdsägarinna kom hon i beröring med en hel hop i och för det allmänna verk samma personer, och då man visste henne vara förmögen blef hon ständigt ihågkommen med listor „för välgörande ändamål“ af allehanda slag. Hon granskade uppmärksamt hvarje fråga, tog grundligt reda på allt, och så småningom hade hon alla hufvudstadens filantropiska företag upptecknade och ordnade i sitt redigt tänkande hufvud.

Hon berodde af ingen, var rik och intresserad af praktiska värf, och det föll sig sålunda helt naturligt att hon skulle åtaga sig åtskilligt i den vägen, då ju dessutom hennes hem var väl stäldt på allt sätt. Snart samlade hon omkring sig en liten krets hvars medelpunkt hon blef, sammankallade möten och uppgjorde förslag. Allt var så utförbart och på förhand väl genomtänkt, att öfriga deltagare med förtjusning omfattade hennes planer och enhälligt slöto sig kring henne såsom månar kring en planet. Hilda blef själfskrifven ordförande i den nybildade missionssyfoöreningen, hennes egen idé och synnerliga skötebarn — och för öfrigt vid nästan hvarje annat nytt företag.

På torsdagseftermiddagen samlades medlemmarne i föreningen regelbundet hos hvarandra för att arbeta till en årsbazar och hvarvid man turvis läste högt ur någon allvarlig bok eller tidskrift.

Hilda var själen häri, den som ordnade allt

och planlade hvarje äfven den minsta angelägenhet, och detta vanligen till de öfrigas belåtenhet. Hon var alltid så förståndig; och kom sedan någon extra utgift i fråga, stod hennes börs alltid öppen för den goda saken. Det var hon som klippte till alla dessa oändliga barnförkläden i vexlande former och räknade ut mönstren till braspallar, draperier och mattor. Hennes arbetsförmåga och skicklighet voro verkligen höjda öfver allt beröm.

För öfrigt var det alltid hos henne man samlades till alla extra möten och årligen höll hon ett såkalladt tacksägelsekaffe för dem som godhetsfullt medverkat vid bazaren.

Allting hos fru Silvén var så pråktigt och rikligt och det var med en känsla af välbehag gästerna slogo sig ned kring hennes prydliga kaffebord, redan på förhand njutande af den aptitretande doften från det hembakta brödet och den ångande spritkokaren. Hilda var äfven en mycket älskvärd värdinna, jämn i sitt sätt mot alla, både fattiga och rika, och så anspråkslös, — sade fröken Pröll — hennes bästa väninna och högra hand vid alla företag. Trots sin stora duglighet, ville hon aldrig uppträda främst utan tycktes tvärtom helst ställa sig själf i bakgrunden. Och ändå visste man att där det lilla blonda hufvudet dök upp, där blef det någonting uträttadt som det lönade sig att vara med om. I sin enkla dräkt, — alltid i mörka färger men af dyrbart tyg och modärn snitt — med det slätstrukna håret och

sitt stillsamma väsen tycktes hon hälst vilja försvinna bland mängden. Men hvar hon än infann sig blef hon alltid föremålet för oändliga vänskapsbetygelser, små artigheter, förtroliga nickar och handtryckningar m. fl. uppmärksamhetsbevis, som kom äfven utomstående att varseblifva hvilken betydande personlighet inom sin krets hon dock var.

Skada blott att en så utmärkt kvinna inte hade några barn att uppfostra, hon som egnade sig så väl därför — menade Hildas beundrarinnor. Hon å sin sida förklarade, att då Gud ej skänkt henne hvarken son eller dotter, var det nog Hans mening att hon skulle antaga sig någon föräldralös liten stackare; och det tänkte hon också göra, när tillfälle erbjöd sig.

— En vacker tanke — interfolierade fröken Pröll — och värdig Hilda Silvéns upphöjda karaktär.

Kort därefter nedföll en murarearbetare vid något nybygge och skadade sig därvid till döds; och då hans hustru äfven snart därefter dog, lämnande tre värnlösa barn åt medmänniskors barmhärtighet, tyckte Hilda det vara en fingervisning ofvanifrån att hon skulle taga hand om den yngsta.

Man kunde omöjligt se ett barn bättre vårdadt till kroppen än lilla Saima, som varit nära att få engelska sjukan när fru Silvén åtog sig henne. Hvarken kostnad eller möda sparades och sålunda afvändes småningom den hotande sjukdomen, ehuru flickan förblef klen och bräcklig, ett litet ömkligt

kräk, enligt fröken Prölls utsago, som var snarare ett kors än till glädje för den kära Hilda. Med sitt skrumpna lillgamla ansikte liknade barnet nästan en gammal rynkig gumma, där hon satt i sin lilla stol med de magra händerna omslutande en docka, hennes enda sällskap och lekkamrat, och kring den barnsliga munnen syntes aldrig så mycket som skymten af ett leende. Det var inte lätt att fästa sig vid henne, — hon var ett osympatiskt barn — sade alla som besågo Hildas skyddsling, främst fröken Pröll förstås.

— Jag skall alltid försöka göra min plikt mot henne, — svarade fru Silvén med sin låga röst.

— Käraste Hilda, det betviflar ingen af oss! —

— Tack! — Fostermodren böjde stilla på hufvudet. Hon hade aldrig tyckt om barn, åtminstone ej sådana af den lifliga sorten, tack vare minnen af de tre ostyriga bröderna — och hon visste ej huru hon skulle handlat om Saima råkat likna dem. Nu var det så lugnt att veta henne alltid sitta stilla i sin vrå hos Mari i kökskammarn, och inte skräpa med alla leksakerna inne i de fina rummen.

Många af Hildas bekanta brukade då och då hälsa på hos fru Lundin. Till och med under sällsamhetsmötena kunde det hända att en och annan på några minuter tittade in i rummet åt gårdsidan. Där låg den sjuka så fin och prydd på en spetsmössa och bländhvitt linne, på en ypperlig resortmadrass och med duntäcke öfver sig, ingenting skulle få tynga de lama benen. Ja, hon hade

det så bra, som någon här på jorden kunde hafva, däri öfverensstämde alla de besökande; och så gladde de modren med att berätta om Hilda, huru duglig hon var, huru verksam för Guds rike och beundransvärd i alla afseenden.

Fru Lundin nickade och smålog.

— Ja, nog var ju dottren så snäll och hon själf lycklig som fått ett så godt hem på sin skräpliga ålderdom; — men när gästerna gått, vände den sjuka sig mot väggen och snyftade sakta.

Hon visste stundom ej hvarför hon grät, men ibland kunde hon känna sig så sorgsen att hon till och med längtade tillbaka till de gamla, tunga tiderna då hon tycktes vara så behöflig för de sina; då intet gjordes utan hennes råd, och då hon visste allt som tilldrog sig både i huset och i hela den lilla, kära staden därhemma.

Visst hade det varit ett släplif från morgon och till kväll, med cikoriekaffe och ständiga bekymmer för kläder och föda. Nu hade hon ju nog allting fullt upp, men det var ändock som låge hon redan i sin graf, så tyst, så tomt och så ödsligt omkring henne.

Hilda kom visserligen alla morgnar och frågade huru hon sofvit, — det glömde hon aldrig, — och en och annan gång under dagens lopp kunde hon ju också sticka sig in någon liten stund, men oftast var hon så upptagen af sina mångahanda yttre värf att hvarenda timme var långt på förhand disponerad. Det hade ju nästan varit en synd, om modren för sig gjort anspråk på något af

denna dyrbara tid. Därför skulle också fru Lundin tusenfaldt hellre bebott rummet invid matsalen; då hade dörren någongång kunnat få stå öppen och hon skulle kunnat följa med lifvet i hemmet, ja, till och med liksom kunnat vara med om syföreningsmötena. Litet sällskap och rörelse ibland skulle verkat så uppfriskande; nu hade hon allt för mycket tid att ligga och tänka. När dottren hade gäster och det trefliga skramlet af kaffekoppar eller ljudet af någon andlig sång som afsjöngs vid sammankomsterna trängde in genom den stängda dörren, kunde hon ibland bli så nervöst otålig att få höra något därutifrån att hon tyckte det arbetade i hvarenda puls.

Mari — den vänliga tjänsteflickan som passade upp på henne — var nästan den enda föreningslänk hon hade med den yttre världen; och medan denna bäddade sängen eller gned de värkande fötterna, brukade hon berätta hvad hon visste om gården och granskapet, en ganska trång värld, men det gaf emellertid litet ombyte, en smula fart åt de tunga, enformiga tankarna. Hilda var alltid ordkarg, hon omtalade aldrig sina planer annorlunda än i högst allmänna uttryck, och de gäster som hälsade på hos modren hade vanligen samtliga en verklig sjukrums uppsyn. De talade dämpadt och hufvudsakligast om blott andliga ämnen. En åldrig pilgrim nära lifvets gräns hade ju intet annat af nöden, menade de. Men ibland var det som om skuggan af deras välmenta

allvar tagit bort den enda lilla skymten af dagsljus i det ensliga gårdsrummet.

Stackars gamla fru Lundin hade alltid burit livvets börda som en tålmodig korsdragarska, aldrig hade ett knotande ord eller en misströstande klagan gått öfver hennes läppar; hon visste nog att taga pröfningen såsom sänd från ofvan och hade mångårig erfarenhet af en kristens skolgång med alla des strider, segrar och nederlag. Hennes enkla tro var fast grundad och hade aldrig sviktat. Men trots allt detta, fanns där ännu kvar hos henne något af det individuela, för denna jord afsedda, som hos människan aldrig fullt utplånas förrän af dödens hand. I sin lilla krets hade hon fordom varit van att med sin omgifning dela rent menskliga fröjder och sorger, och hon saknade just detta samlif med andra, som nu tycktes vara alldeles omöjliggjordt för henne.

Tiden blef ju också outhärdligt lång, då de skrumpna fingrarna nekade henne att sysselsätta sig med något som hälst arbete; ja, oftast voro de till och med för matta att fasthålla den lättaste bok, äfven om de gamla ögonen skulle tillåtit henne att läsa. Läsning var i det hela dessutom en ovan sysselsättning för fru Lundin, hon hade aldrig förr funnit tid därtill och därför föll den sig nu äfven främmande för henne. Gärna skulle hon däremot hört någon läsa högt. Hvarje söndagsmorgon förrän hon gick till kyrkan kom ju Hilda in till henne med predikoboken; det var riktigt en högtidsstund tyckte modren. Men utom detta, var söndagen för henne

den längsta af veckans alla dagar, isynnerhet eftermiddagen då Mari hade ledigt att gå ut; annars var hon ju mest hemma för att se om den sjuka, om lilla Saima, och om köket. På söndagen däremot, sedan middagen var undanstökad, flyttades Saimas lekbord och stol in till gårdsdamen på andra sidan farstun som då åtagit sig att hålla vård om flickan. Mari ställde vattenglaset bredvid gamla fruns säng, jämkade om kuddarne och täcket samt gick sedan med ett vänligt farväl. Naturligtvis var det med lätt hjärta hon läste dörren efter sig och skyndade ut för att njuta af sin knappa fritid. Men då var det för gamla frun att ligga ensam och fördrifva tiden med att lyssna till fotstegen på gården och räkna klockslagen från pendylen under glaskupan i salen, från väggklockan i matsalen eller det lilla väckaruret i Hildas sängkammare. Huru välkommet hade det ej varit för den sjuka om någon dessa långa timmar hunnit sitta ned hos henne och läsa för henne en sida eller par ur någon god bok, eller också någon psalm. Hon försökte nog påminna sig en och annan vers ur psalmboken, men minnet var försvagadt; blott någon enda strof kunde rinna henne i tankarna.

Hilda hade en ovanligt vacker organ och läste så väl, sade alla. — Gamla frun suckade! Det var nog en Guds gåfva att tacka för, också det, och dottren gjorde så äfven på sitt sätt — i handling. Alla söndags eftermiddagar gick hon till fängelset eller på sjukhusen och läste högt ur sina många

små traktater och andaktsböcker. Icke en ledig stund unnade hon sig själf, — sade fröken Pröll, — „Guds ära och nästans gagn“ var hennes valspråk.

— Ja, sade gamla frun, — det var nog så sannt; — Gud bevara enhvar för lättja och — själfbedrägeri. —

Den bönen förstod ej fröken Pröll.

Då Hilda sådana dagar återvände hem, var hon vanligen så trött att hon knappast orkade tala förrän det redan blef tid att gå till sängs.

Aldrig förr hade fru Lundin fäst sig så synnerligt vid Hildas ordningssinne. Det hade visserligen varit en berömvärd egenskap i deras lilla trånga hem, där oreda så lätt uppkom om blott någonting rubbades från sin plats, hvilket till följd af de tre gossarnas odygder hände ofta nog. Här var det annorlunda. Redan de första åren efter flyttningen till hufvudstaden märkte modren att dottrens blick följde hvarje nystan som förirrade sig till gofvet, hvarje trådända som fäst sig vid bordsduken och hvarje veck kaptenens fot trampade på gångmattan. Hela dagen kunde hon gå och halft omärkligt jämka och städa och ställa, så man blef nästan ängslig att röra sig i de fina rummen. Det blef sålunda slutligen en vana för modren att ständigt hålla arbetet i famnen och nystanet i fickan för att ej oroa Hilda. Men när hon sedan blef sjuk, märkte fru Lundin så väl att det afskilda rummet var särskildt lämpadt därför. Intet som tillhörde sjukvården behöfde nu skräpa

inne i våningen. Till och med här kunde Hilda dock ej lida någon oordning; hennes mönstrande blick öfverfor alltid rummet i sin helhet för hvarje gång hon trädde in där och minsta fläck eller damkorn upptäcktes genast af hennes kritiska öga. Den gamla frun blef ofta helt orolig om Mari ej hunnit ordna allt tills Hilda kom in om morgnarna för att hälsa på modren och hon gjorde tusen ursäkter om någonting råkade vara i oskick. Ordentlighet var ju i grunden en af kvinnans förnämsta husliga dygder, så att modren omöjligt ansåg sig kunna klandra denna dottrens egenskap utan att därmed tillika fördömma en dygd.

Kanske kom också den hemliga benägenheten att finna fel hos dottren däraf, att hon själf blifvit så skröplig och nu blott låg här och grublade. Det födes däraf så många onyttiga tankar som likt vilsna fåglar icke hafva någon fast grund.

Ack ja, fåglar! Ibland längtade hon så obeskripligt efter att ännu engång få höra fågelsång och stundom då hon vaknade om vårmorgnarna, inbillade hon sig att det var deras kvitter som väckt henne, alldeles som förr därhemma i småstaden där träden på gården skyggade för kammarfönstret.

Det var alltid Mari som om vårarna först berättade henne om lärkan som hörts ute i „Gammelstan“, om svalorna och göken, och det var också hon som hemtade med från torget „videkissor“ och de första blåsipporna.

Om sommaren gingo dagarna alltid något bättre,

tyckte den sjuka. Då stod fönstret öppet, hon kunde höra dufvorna kuttra och se lilla Saima sitta med gårdsvaktens gosse och leta fram några gröna strån mellan stenläggningen på gården; två små bleka plantor i denna stenöken utan sol, där icke ens barnafantasin kunde höja sina vingar.

Fru Silvén flyttade aldrig ut till landet under den varma årstiden. Det skulle blifvit för besvärligt med en sjuk och dessutom hade hon alltid reparationer att öfvervaka i staden. Det hände dock ofta att hon själf gjorde en tripp hit eller dit på lustturer till missionsfester och möten i småstäderna eller på landsbygden. Hon hade så många vänner och var bjuden åt så många håll, och hvart hon än kom var hon alltid den mest firade gästen. Hon kände ju så väl både missionärer och präster, hon som i årtal arbetat med och för de första och som alltid i sitt hem i hufvudstaden gästfritt härbergerat de senare. Det var ej att undra på om hon var välkommen här och hvar. Sådana små lustresor friskade upp både kropp och själ, man träffade likatänkande, kunde utbyta åsikter och föra månget guldkorn med sig hem.

Hon kunde dessutom resa så lugnt, ty Mari hade fått en extra dusör för att stanna i staden öfver sommarn och inte längta sig sjuk efter hemstugan borta i Österbotten. Allt öfrigt var ordnad därefter, både för modren och Saima. Mari som då inte hade några andra sysslor, hann så väl se efter dem båda. Matmodren vände därför med en suck af lättnad staden ryggen och tänkte en-

dast på huru glada de skulle bli i X. och i Y. när hon kom dit, huru många uppbyggelsestunder besöket skulle föranleda till och huru hon skulle personligen medvärka vid infallande fester och lotterier för dyrbara och höga ändamåls befrämjande. Luften var så ren och klar ju längre bakom sig man lämnade staden, himlen så blå och grönskan så mjuk!

— Ja, ja, Hilda reste nog så gärna, — suckade fru Lundin; — det låg väl ingen orätt däri, men Gud må förlåta oss alla våra synder, främst våra hemliga brister!

Och hemma på den ödsliga gården satt lilla Saima och log ett sällsynt leende åt en blomma, — en enda fattig smörblomma — som Mari hittat på gatan och kastat i barnets tomma famn.

Mot hösten blef fru Lundin plötsligt mycket svag, det var någon feber, sade doktorn, — icke farlig, men långvarig och mattande. Sjukdomen kom olämpligt, just då Hilda var mer än vanligt upptagen af förberedelser till den stora bazaren. Det var tröttsamt efter dagens bråk att vaka om nätterna, men sådant kunde man ej heller fordra af Mari.

Fröken Pröll kände en kristligt sinnad madam som vore en synnerligt lämplig hjälp härvid och dessutom var fattig, så att det blefve ett rent barmhärtighetsvärk att gifva henne en liten för-

tjänst. Ingenting kunde vara önskvärdare nu; den snälla Amanda var alltid så bestyrksam till andras nytta.

Madam From kom sålunda i huset och gjorde värkligen skäl för sitt namn i så måtto, att hon ej skulle velat förtrampa ens den minsta mask. Men fröken Prölls goda omdöme till trots, hade madamen icke den aflägsnaste fallenhet för sjukvård. Hennes gång var så tung att golftiljorna knakade äfven när hon tassade omkring i filttofflor, och föll hon i sömn blott för en sekund, snarkade hon högljudt; dessutom var hon lomhörd, så att det var nästan omöjligt för den sjuka att göra sig förstådd af henne. Bad fru Lundin om vatten, fick hon soppa, och i stället för limonaden en kudde under hufvudet; men allt detta så välvilligt och vänligt att den gamla frun ej hade hjärta att beklaga sig, om hon än mången gång hellre led än bad om det hon behöfde.

Allt efter som dagen för den stora bazaren närmade sig, blef också Hildas tid alltmera kringskuren. Hon måste ju tänka på allt, vara med om allt, hela maskineriet råkade i olag om hon ej höll det i gång. Men den sjuka förbättrades ej. Febern var envist ihållande och nedsatte krafterna allt mera.

— Skall du åter bort! — dessa klagande ord uttalade med en sjuklings jämrande röst, gjorde dottren nästan otålig, huru väl hon än brukade kunna behärska sig.

— Är det då någoting mamma saknar?

Frågan kom alltid en smula kärf och svaret ljud half t snyftande.

— Nej, nej; hvad skulle det vara; — men då var Hilda redan utom hörhåll.

Kunde hon då icke förstå att det var just hon själf, hennes stundliga sällskap och vård som fattades vid denna plågebädd där de lejda händerna kändes så hårda och oskickliga. Gamla frun gömde hufvudet i kudden, hon ville ej att madamen skulle se hennes tårar. — Gud förlåte min staccars flicka, hon gör det i ovetenhet, — bad hon i tysthet. Men i köskammarn satt lilla Saima med penna i hand och försökte förgäfvnes på pappret efterbilda den älskade gråa katten från öfre våningen, som Mari till den lillas outsägliga förtjusning någongång i smyg lockade in med en skål mjölk.

— Ack om någon blott velat lära henne, om någon kunnat rita af Grålle åt henne och flickan tryckte händerna mot pannan i stum klagan öfver sin hjälplöshet. Ingen näring för barnafantasin, ingen enda liten fläkt af värme eller poesi, allting blott så fruktansvärdt regelrätt och städadt rundtomkring henne. Den lilla människoblomman trånade efter solljus och luft som knoppen i mörkret.

Hilda iklädde sig just kappan i tamburen, en splitterny modärn höstkappa, — hon hade blifvit uppehållen och var rädd att komma för sent till det sista mötet, generalrepetitionen så att säga, då det ringde på dörrklockan. Hvem kunde

det vara som kom och tog bort minuterna för henne?

— Var så god och stig in!

Aldrig hade hennes välkomstord till pastor Möller klingat kyligare, — den gamle vänlige pastorn med de goda ögonen och det silfvergrå håret.

— Hur står det till med gamla frun i dag? Jag kommer för att hälsa på henne!

— Tack; — nog är sjukdomen ungefär sig lik.

Hon ryckte kappan af axlarna och kastade den öfver en stolkarm, likgiltig för om gästen såg hennes otålighet eller ej.

— Mamma är vaken, pastorn kan nog genast gå in till henne.

— Det var bra, då säger jag farväl med det samma. Jag ser att fru Silvén ämnar sig ut. Det gäller nog bazaren i morgon?

Hilda ljusnade. Huru klok han var och huru omtänksam!

— Alldeles riktigt, — svarade hon gladt. — Jag är som i en kvarn med alla dessa bestyr, skall pastorn veta. I nästa vecka ha vi bibelmöte och konferens och sedan syförening, — hon tystnade såsom för att draga andan.

Pastor Möller nickade: — Ja, för mycket är för mycket, — sade han lugnt.

Hilda studsade och såg skarpt på honom, men hans ansikte var lika mildt och fridsamt som vanligt.

— Nåh, kanske jag då får säga farväl och

skynda i väg. De vänta mig redan därborta. Det behöfves alltid någon som drifver på vid sådana tillfällen och min trogna Pröll brukar kalla mig „den tysta kraften“. — Hon såg leende på honom såsom för att bedja om ett bestyrkande. Men den gamle mannen vid sjukrummets dörr blickade långt framför sig som i ett aflägsset fjärran.

— Jag hoppas få välkomna pastorn snart igen, då den här bazaren lyckligen är förbi, — sade fru Silvén inställsamt.

Pastor Möller tycktes ej hafva hört henne; han hade redan öppnat dörren för att gå in till den sjuka.

Hilda skyndade med snabba steg gatan utför, men så brådtom hon än hade och så mycket än det var att minnas, vände hennes tankar dock åter och åter till den gamla prästens ord. Och ehuru hon ej kunde finna skäl för sin tro, förmådde hon dock ej värja sig för den aggende känslan att han på något sätt ogillat henne, — just han, som hon kanske värderade mest af alla de andans män hon kände. Han hade ju kommit till dem så ofta under den sista tiden hennes man lefde. Gubben Silvén var visst ingen hedning, men det brokiga lif han i yngre dagar fört, hade likväl i mångt och mycket förvillat hans syn på tingen och det var märkvärdigt att se huru skickligt pastor Möller förstod att förbi klippor och blindskär lotsa den gamla sjömannens sista stråt in på rätt kurs till evighetens trygga hamn.

Hildas ögon fylldes plötsligt af tårar där hon

gick. När hon tänkte tillbaka och mindes huru nöjd kaptenen sagt sitt sista: — Nu segla vi all right, my dear! — och klappat hennes hand. Han hade alltid varit så god mot henne.

Hela vägen dröjde hennes tankar kvar bland dessa minnen och vid framkomsten till målet för sin gång, måste hon formligen rycka sig lös från dem för att kunna egna sig åt det närvarande.

Natten härpå sof hon illa. Flere gånger satte hon sig upp i bädden för att lyssna efter ljud från modrens rum. Det var annars ej hennes vana sedan hon sagt godnatt och visste att madam From fanns på sin post. Men nu dref en besynnerlig oro henne till och med ända fram till dörren. Då allt därinne var tyst, smög hon åter tillbaka till sin bädd. Utan att sluta ögonen låg hon och vände på den sena höstdagens gryning.

Fru Lundin såg ovanligt blek ut när Hilda på morgonen kom in till henne, eller var det dottrens forskande blick som tyckte sig spana någon förändring i det gamla, trötta ansiktet.

— I dag har du då ditt stora bråk? — sade den gamla och log matt.

— Ja, det blir nog skönt då allt är förbi. — Hilda erfor plötsligt en ovanlig känsla af trötthet och leda, hon som dock vid dylika tillfällen pläggat finna sig så väl till mods som fisken i vattnet.

— Du går säkert tidigt i dag?

— Ja, jag är nog tvungen till det. Men hvad önskar mamma till middagen? Skulle inte litet hönsbuljong smaka och så ett glas äkta burgun-

der; jag har ännu kvar af Silvéns gamla förråd en möjlig flaska, som han alltid sade var så rar.

— Tack kära barn! men den bör nog sparas för något viktigare ändamål, — svarade fru Lundin med en lätt rodnad.

— Åhnej; just nu tycker jag det är viktigt nog, då mammas krafter äro så medtagna.

— Tusen tack, allt kommer du också ihåg midt i din stora brådska. Nej, nej, sitt inte ned hos mig i dag, jag vet att du har så många järn i elden och det vore orätt af mig att nu lägga beslag på din dyrbara tid, du som är så outhärlig och nyttig.

Var hon det verkligen? Hilda gjorde sig nästan mekaniskt denna ovanliga fråga medan hon iförde sig en ny svart klädning — gjord enkom för dagen — så enkel, men så fin och durabel; och så onyxbroschen och hennes härliga guldked till den förtjusande lilla klockan som kaptenen hämtat henne till brudgåfva.

Var hon då så outhärlig, så nyttig? — Frågan blef till fullo besvarad på bazaren, där hon liksom var den „general en chef“ från hvilken alla togo sina order, tacksamma att få underordna sig den starka vilja som så klokt och taktfullt förstod att hålla alla trådar i sin hand.

Hvad hade det väl blifvit af hela företaget utan henne, — sades det oafbrutet, och fröken Pröll förklarade rent ut, att man kunde tacka Hilda Silvén för resultatet af bazaren, ty det var ändå

hon som utgjorde själen och drifkraften i alltsamman.

Och så försvann Hildas föregående oro helt och hållet under dessa tillitsfulla försäkringar som det trots alla både uppenbara och hemliga motsägelser, icke så litet smickrade henne att få emottaga. Så som hon gått sin väg fram i lifvet, så och icke annorlunda, hade det helt säkert varit rätt och riktigt.

Där kom nu pastor Möller just när försäljningsborden redan började bli tomma. Fruntimren hade i alla fall tänkt på honom och satt undan en skinmatta för hans skrifbord och en datumvisare med kristliga tänkespråk. Fröken Pröll kom också fram med en ypperlig spritkokare, därå han i sitt lilla ungarshushåll kunde själf koka sig både kaffe och the, menade hon.

Pastorn log på sitt blida sätt och lade stilla en större sedel i kassan; han ville alls ingenting hafva i stället.

Fröken Pröll var öfvermåttan bestyrksam och kretsade kring Hilda som en planet kring sin sol.

— Är hon inte storslagen, herr pastor, en riktig krona; hinner med allt och tänker på allt; en sannskyldig efterbild af kung Lemuels maka. Jag räknar det helt och hållet Hilda till förtjänst att vi i dag inbärgat en så vacker skörd för vårt dyra arbete. Gud har välsignat hennes möda i Hans rikets tjänst.

Hilda slog väninnan lätt på armen. — Kära Amanda, var då inte så öfverdrifven!

— Nej, nej, jag låter inte tysta ned mig, — fröken Pröll var nästan andlös af entusiasm.

— Åh, — sade fru Silvén och slog ned ögonen, — i det hela är det en ringa ting jag åstadkommit, men viljan har åtminstone varit god och den hoppas jag vår Herre i sin nåd må se till.

— Corban! — sade pastor Möller plötsligt efter en liten paus hvarunder fröken Amanda försvunnit bland mängden kring borden.

— Hvad menar pastorn? — Hildas ansikte fick ett undrande spändt drag.

— Jag kom blott att tänka på de många olika slagen offergåfvor. Påminner fru Silvén sig händelsevis ett ställe hos Markus, 7 k. 11 v., där det är fråga härom?

Hon rodnade: — Nej, det minnes jag icke så noga, men jag skall slå upp det, då jag kommer hem.

— Gör det min vän, gör det, — svarade han och tryckte hennes hand med en vänligt uttrycksfull blick.

Åter hade mötet med Möller försatt Hilda i samma egendomliga stämning som den föregående dagen. Hon gick omkring i den öfverfyllda salongen alldeles som i en dröm, och sorlet därfån ljöd i hennes öron som bruset från ett fjärran haf. Hon kom utan någon öfvergång helt plötsligt att tänka på Stilla hafvet som hon en gång befarit med sin man, och vågornas dån under en hafsstorm hon upplefvat; — alltid gamla minnen midtunder värksamheten och hvimlet rundt-

omkring henne. Hon måste gnugga sina ögon som med ens blifvit skumma och på allvar försöka slita sig lös ur den sällsamma domning som gripit henne.

— Du ser så trött ut, dyra Hilda! — utropade fröken Pröll, som med sin vanliga iltågsfart kom från kaffeserveringen där hon hade sin vakt-tjänst.

— Jag har fått litet hufvudvärk, troligen af värmen, — svarade den tilltalade och strök sig öfver pannan.

— Gå då för all del hem och lägg dig samt tag ett kallt omslag om pannan.

Hilda såg sig matt omkring.

— Försäljningen lider mot sitt slut, — sade fröken Amanda. — Sedan ha vi musiknummer och kören och så talar pastor Stenius till sist, som du vet. Tänk inte på att komma tillbaka, du är ju redan nästan utarbetad för den goda sakens skull.

— Tack, jag tror värkligen att jag går; — farväl, vi träffas åter vid redovisningen.

De tryckte hvarandras händer under ömsesidiga lyckönskningar och tacksägelse för godt samarbete och sedan skyndade Hilda bort.

Därute slog höstluften sval och frisk emot henne. Hon andades djupt medan hon ilade framåt och såg sig ej omkring ett enda ögonblick, så snabbt gick hon. Genast vid hemkomsten öppnade hon dörren till sofrummet, tog bibeln som alltid låg på det lilla bordet vid sängen och slog upp det

ställe pastor Möller anvisat, Marci 7 k. och 11 v. —“ Men I sägen: En människa må säga till sin fader eller moder Corban; det är sagdt: Gudi är det gifvet som dig af mig skulle hafva kommit till nytta.“ —

Boken sjönk ur hennes hand. Corban! — Var det så pastor Möller bedömde alla hennes värk, allt hennes arbete för Guds rikets förkofran! Aldrig hade hon kunnat tänka sig något sådant, aldrig hade hon trott att han, just han, så skulle behandla *henne*. En flammande rodnad färgade plötsligt de vanligen bleka kinderna och de så uttryckslösa ögonen blixtrade nästan trotsigt.

— Var det värdigt en präst? Han som dock kände henne så väl, som visste hvartill hon egnat hela sitt lif. Att kasta ett sådant ord midt i ansiktet på henne! Det var som ett slag, ja, rentaf ett hugg. Hon började gå fram och åter och slog ut med händerna, såsom om det gällt att värna sig mot en yttre angripare. Utom henne, nej inne i det egna hjärtat och samvetet satt anklagaren och hotade att förkrossa henne med sitt allt högre ljudande dömande.

— Du har öfvergifvit din gamla moder då hon bäst behöfde din närvaro, för att i dess ställe gå bort och tjäna Gud på själfvalda vägar. Du har offrat dina rika naturgåfvor för fattiga och sjuka då den lidande fanns inom din egen dörr. Du har lämnat hennes vård i ledja händer för att med dina egna uppbygga Guds rike, — det är Corban! Du har låtit dig hyllas och beundras af vänner

och anhängare för dina själfgjorda värk till Guds ära, som dock i grunden var din egen. Corban! Du har plågat din omgifning med din ordentlighet, hvaraf du gjort dig en falsk berömmelse och likväl blott fullföljt ett egoistiskt välbehag, en ingrodd vana, — det var Corban! — Du gjorde din gård till en mönstergård, ditt hem till ett stycke fullkomlighet; — var det för „att Gud må deraf ärad vara“? — Du ville att alla skulle tala om dina tillställningar, din smak, din gästfrihet, allt på den himmelska rikssakens räkning, — Corban! Du ville gärna se ditt namn i förteckningarna för välgörenhetsvärk, fastän du skröt med två synbart anspråkslösa initialer, som dock alla kände. Corban! — Du tog ett fattigt barn till din härd, du ville att alla skulle däri se huru din blick och din hand följde en fingervisning från höjden, — men hvad har du gifvit detta barn? Föda och kläder och tak öfver hufvudet. — Ingenting annat, — därför att du aldrig kunnat lida dessa små, hvilkas englar se Fadrens anlete som är i himmelen. Corban! Corban! —

Hon trycke händerna mot ansiktet och som träffad af blixten sjönk hon ned på golfvet vid den fina, hvita bädden.

— O Gud! förbarma Dig öfver mig; nu ser jag att hela mitt lif varit blott en enda stor lögn.

Då Hilda senare trädde in i modrens rum satt fru Lundin upprätt i bädden och log gladt emot henne.

— Åh, tänk att du redan är hemma!

Det låg en sådan underström af belåtenhet i detta utrop att dottren sänkte hufvudet af blygsel. På morgonen hade modren sett nästan döende ut; — det bräckliga lifvet flämtade matt; nu kunde man tydligen se att en förbättring inträdt. Gud var nådig och lämnade ännu tid för den ångrande att göra en afbetalning på den stora skulden.

— Skall du icke gå tillbaka dit bort?

— Nej; nu stannar jag här hos mamma och låter madam From i stället gå hem till sitt.

— Så vänligt af dig; — orden föllo som glödande kol på Hildas skuldbelastade hufvud.

I kökskammaren satt lilla Saima ensam och glömd, Mari var ute på uppköp för hushållet.

— Hvad har du för dig barn? — För första gången lutade sig fostermodren ned öfver den lilla. Flickan såg skyggt upp till henne utan att svara.

— Jag tror minsann du försöker rita. Hvad skola de här strecken betyda? —

— Katten, — Grälle; men jag kan inte laga den då ingen vill lära mig! — och det stackars öfverfulla barnahjärtat gaf sig luft i en ström af sällsynta tårar.

— Gråt inte; — Hilda strök henne med ovan hand öfver hufvudet. — Jag skall visa dig huru man ritar en katt. Det kunde jag redan i skolan.

Så här; här har du honom med både ögon och öron och en lång dråplig svans!

— Ack så vackert! — Den lilla slog ihop sina små magra händer af förtjusning, sedan strök hon sig med en vilsen hunds skygga tacksamhet mot fru Silvéns klädning och tillhviskade henne ett blygt tack. Denna öfvergifna lilla varelses kärlek hade hon försummat att vinna alla dessa år, och huru litet begär dock ett barnahjärta? Var det kanske ännu icke för sent?

På eftermiddagen tog hon bibeln och satte sig inne hos modren.

— Jag tänkte, jag skulle läsa ett kapitel för mamma, — sade hon.

— Ack ja, om du det ville. Madam From har nog erbjudit sig, men hon läser så sjungande och entonigt att jag genast blir trött. Din röst däremot ljuder alltid som musik i mina öron. —

Idel beröm och tack för allt, — Gud förbarme sig öfver hycklerskan! Hilda slog upp den heliga boken just där hon senast slutat, Marci 7 k., och när hon kom till 11 versen, läste hon den långsamt och med särskildt eftertryck på hvarje ord. Men ju längre hon läste allt mera vidgades modrens blick af en stilla undran. Hon betraktade dottren närmare och såg tår efter tår tyst smyga ned längs Hildas bleka kinder. Då knäppte hon sakta ihop sina skrupna händer och prisade Gud som uppenbarat hjärtats lönligheter medan „dagen varade“, ty „natten kommer då ingen kan värka“ och evighetens port tillstänges.

När Hilda denna kväll gick till hvila tänkte hon med djup taksamhet på pastor Möller och psalmistens ord runno henne i minnet: — „Må den rättfärdige slå mig vänligen och straffa mig; det skall göra mig så godt som balsam på mitt hufvud“.

Det var ej med stordåd Hilda började sitt nya lif, men med hvardagslifvets små kärlektjänster; ty det var just dem hon försummat.

ARFTAGAREN TILL LINDNÄS.

Det var en mörk Oktoberafton. En munter brasa sprakade i kaminen och spred sitt lifvande skimmer öfver det hemtrefliga hvardagsrummet med väggar, draperier och öfrig ornering i varm, brunröd färgton. Värdefulla taflor hängde mellan vackra, af dyrbart träslag gjorda bokskåp, fyllda med sällsynta verk, och midt på golvet under taklampan stod ett bord belastadt med tidskrifter och tidningar. En solid lyx, förenad med smakfull elegans, antydde en rikedom som intet sparat för att göra hemmet så behagligt och komfortabelt som möjligt.

Eldskenet fladdrade lekfullt än hit än dit, belyste omväxlande lampans glittrande kristaller eller något stycke af en rikt sirad tafvelram, stundom äfven de allvarliga dragen af en lärd eller filosof, hvars bröstbild försvann i den djupa skuggan på bokskåpens krön. Ljus och skugga vexlade be-

ständig, men hela tiden följdes deras oroliga lek af den tankfulla blicken ur ett par stora blå ögon, hvars ägare låg utsträckt på en tätt intill kaminen skjuten hvilsoffa, på ena sidan omgifven af en rikt broderad skärm. Han låg så orörlig att man kunnat tro honom insomnad, om man ej skulle sett de vidöppna ögonen med sitt begrundande uttryck, tydande på att tankarne arbetade under den skenbara hvilan.

Ansiktet var mycket blekt, dragen fina, munnen omgafs af en lätt penslad skuggning och de ovanligt långa ögonfransarna voro nästan svarta. En ytlig betraktare skulle kallat detta ansikte vekt, men om man iakttog det närmare, fanns där kring läpparne ett egendomligt nästan strängt drag, som gjorde det i all sin ungdomlighet både karaktäristiskt och manligt. Den hvilandes ena hand stödde hufvudet, den andra var utsträckt på det röda slummertäcket, en välbildad hand, så hvit och fin som en kvinnas, en hand som tydligen tvungits till årslång ovärksamhet. Öfver hela rummet, men främst öfver den unge mannens personlighet låg någonting drömligt, orörligt, — det var blott eldskenet som gaf lif åt det hela.

Plötsligt afbröts tystnaden af oroligt brådskande steg. En liten, nervöst liflig dam skyndade fram öfver den mjuka golfmattan och lutade sig ned till den hvilande: — Har du saknat mig, Herbert? Skulle du kanske behöft något? — frågade hon ifrigt.

— Nej tack, mamma, — ljud svaret med lugn, sonor stämma.

— Nå, det var bra; jag fördröjde mig litet vid skrifbordet. Tänk att brasan redan är nästan utbrunnen. Här är så skumt. Skall jag ej låta tända lampan?

— Inte för min skull, mamma; jag är en drömare, det vet du; men du själf tycker ju om ljus, ring därför gärna på Lars.

— Men då måste också gardinerna fällas och jag kan inte se vagnen som borde vara här hvilket ögonblick som helst.

Ett lätt småleende gled öfver den unge mannens allvarliga läppar och hans blick gick till pendylen på väggen midtemot: — Det är ännu alldeles för tidigt att vänta dem, — sade han vänligt.

— Ja, ja, Herbert, du har rätt och jag är blott otålig som vanligt; men när man så längtar efter något eller någon som jag det nu gör, tyckes tiden alltid lång. Kan du alls minnas din kusin Anna, Herbert?

— Åhja, som en liten rödblommig tös med mycket röda kinder och en lång linfärgad fläta i nacken, den vi pojkar brukade roa oss med att draga i tills vi fingo henne att skrika; — han log så att de blåhvita tänderna lyste fram.

Friherrinnan von Linde log äfven, men blott för en sekund, därpå suckade hon och skakade på hufvudet: — Det var glada tider då för Anna; nu är hon föräldralös, stackars barn.

— Du blir nog en god mor för henne, mamma!

— Jag skall försöka det, men hvem kan ersätta en egen mor. Min syster var själfva fullkomligheten och skulle säkert uppfostrat sin dotter efter alldeles utmärkta principer.

— Ja, men morbrors grundsats var „naturlighet framför allt“; han påstod alltid att han kastat alla principer öfver bord. Den glada morbror Knut med sin jovialiska uppsyn, tänk att han skulle sluta som hypokondrist, det kunde man väl aldrig ana. Anna kan inte ens sakna honom, hon måste tvärtom glädjas öfver att han fick dö, om hon klart förstår hans beklagansvärda tillstånd.

Friherrinnan nickade med tårfylld blick: — Min stackars svåger, hans ekonomi lär ju äfven varit alldeles på obestånd. Det bör Anna naturligtvis inte veta af?

— Nej, det förstås.

— Hon skall vara alldeles som dotter i huset, äfven i det afseendet.

— Det är klart att vår pligt mot henne ålägger oss alla omsorger, — sade Herbert med bestämdhet.

Modren hade satt sig på en låg stol midt emot honom, så att skenet från den nedbrunna kaminelden föll rakt på hennes fina, mörka ansikte, så likt sonens och likväl så olikt. Däri fanns ej ett spår af det lugn som hvilade öfver hans, tvärtom tycktes den nervösa liflighet som dallrade i hvarje fiber hos den spensliga lilla kvinnan, hafva kvarlämnat otaliga små oroliga rynkor och veck i de ännu vackra och rätt ungdomliga dragen. Det var ovilkorligen

någonting tröttande i hennes ständiga rörlighet, som måste invärka mindre angenämt på en sjukling, men sonen mindes blott alltför tydligt den tid, då blodet ännu flöt häftigt i hans egna ådror, så att lifvet sprudlade friskt ända ut i fingerspetsarne. Det hade han nog i arf efter henne, fastän det genom långvarigt lidande nu tvungits till ro. Då hvarje rörelse förorsakar brännande kval, blir man instinktmässigt stilla till det yttre. Inom honom sjöd och brusade dock det unga lifvet ännu mången gång med ursprunglig kraft.

Modren kunde ej längre förblifva stilla, hon reste sig, började rassla med tidningarna på bordet och tittade ut i höstmörkret. Sonens hand rörde sig långsamt mot ringledningen i hans närhet och några ögonblick senare hörsammades kallelsen af trotjänaren Lars.

— Godt, Lars, tänd nu lampan åt min mor!

— Skall ske, herr baron.

Snart spred ljuset sitt klara sken öfver rummet och belyste närmast Lars eget breda, ärliga ansikte. Herberts ögon hvilade vänligt därpå.

— Hederlige gamle Lars, — sade han halfhögt. Orden kommo honom ofta på tungan när blicken mötte tjänarens godmodiga, trygga uppsyn.

— Det är mörkt i kväll, Lars, fruktar jag?

— Icke så farligt, baron; månen går dessutom upp i rappet.

— Nåja, de hafva väl äfven lycktor på vagnen. Minns du Lars, huru vi en jul kommo hem

med hjuldon på glanskis och det i djupaste nedmörker?

— Åhja, och baron Otto var så lugn, han, satt bara och sof hela vägen.

— Ja, lugn som vanligt, men jag däremot bråkade öfver både vägarne och mörkret.

— Och höll utkik och körde utan att tröttna ända tills vi stannade framför trappan här, — interfolierade Lars med en trotjänares trygga förtrolighet.

Herbert skakade på hufvudet. — Det var inte berömvärdt alls, käre Lars. Jag skulle omöjligt kunnat följa min kusins exempel, ty jag har ännu aldrig i mitt lif kunnat sofva en blund ens i den bekvämaste landå. Därtill var jag alltför rörlig och otålig.

Tjänaren såg bort till honom med en egenomlig blick. Det föreföll som skulle han med saknad påmint sig den tid då rörlighet och otålig häftighet ännu gjorde sig gällande hos hans unge herre. Men han sade intet, fällde endast tyst gardinerna och lämnade sedan mor och son åter allena.

Fru von Linde började på sitt vanliga nervösa sätt rota om bland böckerna på bordet.

— Kanske jag skulle läsa något för dig, Herbert? — frågade hon.

— Gärna, om du inte föredrar din stickning.

— Jag vet knappt om jag har ro till arbete just nu! Ack, jag glömde påminna om plaiden

som Anna skulle hafva öfver fötterna, nu fryser hon helt visst.

— Trösta dig mamma; jag sade till därom åt Lars, så den är nog med.

— Det var bra; du tänker då på allt, käre Herbert.

— Jag har ju intet annat att göra än att tänka, bästa mamma.

— Ja, men så är då också tankegörat det allra hufvudsakligaste. Inspektorn sade just i dag: — Det är märkvärdigt hvarifrån vår unge husbonde tager alla sina funderingar.

Åter gled det lätt skälmska leendet öfver Herberts drag.

— Den gode Renqvist, — han tackar mig minsann inte för „mina funderingar“, — sade han godmodigt. — Allt nytt är ju honom en fasa, och ändå ligger det något förnuft i mina nya idéer, så omogna de i mångt och mycket än måste vara, och så ringa praktisk erfarenhet jag äger.

— Ja, hvad skulle jag taga mig till utan dig!

— Förlita dig på en skicklig förvaltare, mor lilla. Hvad vore Lindnäs utan gamle Renqvists mångpröfvade råd. Pappa visste nog hvad han gjorde, då han tog honom i sin tjänst, och sedan har han ju här haft så mångårig praktik.

— Din far hade ett utmärkt omdöme och var synnerligen noggran vid allt han tog sig för, — sade fru von Linde med en hustrus berättigade stolthet. — Han behöfde ej blindt förlita sig på sina tjänares duglighet.

— Nej, jag vet nog att han var rikt begåfvad i alla afseenden; men när man vid så unga år som han, kommer in i styrelsen och skall lägga hand vid sitt lands viktigaste angelägenheter, är det ju förlåtligt om man gärna öfverlämnar vården om sitt eget jordiska goda åt en trogen gårdsfogde. Hade icke Lindnäs varit fideikomiss, skulle pappa troligast aldrig blifvit jordbrukare. Nu måste han förena två vidt skilda kall så godt sig göra lät.

— Men du blir i stället helt det ena, — sade modren gladt.

Herberts ansikte mörknade: — Hvad är jag, en krympling — ingenting annat!

Fru von Linde ryckte till som stungen af en orm och reste sig häftigt.

— O Herbert, Herbert, att jag kunde tala så utan att tänka; hvad du än är eller blir, så är du alltid mitt dyrbaraste på jorden, min tröst och hjälp i alla afseenden.

— En klen hjälp, — svarade han vemodigt. — Men lugna dig, lilla mamma, väntan gör dig nervös, det borde jag kommit ihåg. Tag den här landtbrukstidskriften och läs för mig en stund. Där ligger märket kvar vid afhandlingen om täckdiken hvilket för tillfället är min kähäst. I grunden har du rätt, jag tror att jag med tiden utvecklar mig till en väldig jordbrukare.

Han log emot henne så öfvertygande gladt att det sorgsna uttrycket i hennes bruna ögon gaf vika och hon lugnad slog sig ned vid lampan. Så förgick en stilla halftimme, tills rasslet af vagns-

hjul på gårdsplanens sand utanför fönstren plötsligt afbröt läsningen. Men ett gladt utrop skyndade den lilla damen ut för att välkomna den väntade. Som en hvirfvelvind var hon ur rummet. Herbert såg småleende efter henne; — modrens liflighet förnekade sig aldrig, därtill kom nu en vänlig omtanke för den värnlösa flicka som denna afton skulle göra sitt inträde i hennes hem, och som redan ägde en plats i hennes, af öm oro för sina kära alltid uppfyllda hjärta. „Morbror Knut“ hade just aldrig varit fallen för resor, som han med sin korpulens och smak för bekvämlighet kallade „onödigt fjesk“; sålunda kom det sig att hans lilla dotter äfven vackert stannade hemma i den lilla landsortsstaden. Ett par besök hade släktingarne gjort däruppe, annars nöjde man sig med ett bref då och då, till nyår och midsommar, utan att för den skull vara mindre likgiltig i fråga om den kära släktens välgång. Och när nu doktor Wallgren lade sina ögon tillhopa, var hans svägerska från första stunden beredd att såsom eget barn kärleksfullt mottaga systerdottren i sitt hus.

Hon hade säkert hela dagen gått och tänkt sig den unga flickans känslor vid ankomsten till det nya hemmet, därom var sonen alldeles viss. Själf hade hans tankar också många gånger ilat till kusinen, som hädanefter skulle blifva en daglig medlem i deras krets. Där han nu låg, lyssnade han ovilkorligen med spänning till stegen och sorlet i förstugan och blickade väntansfullt mot tam-

burdörren. Ännu några minuter hvilka föreföllo honom ovanligt långa, och — där stod plötsligt inom ramen af de mörka draperierna en ung flicka i djup sorgdräkt.

— Här är Anna, — sade fru von Linde gladt, — och här, min lilla flicka, är din kusin Herbert!

Ett ögonblick stod hon orörlig, den förtjusande uppenbarelsen med sitt guldblonda hår, sin lena friska hy och den lilla täcka munnen skapad för idel leenden; plötsligt ilade hon därefter öfver golvet och böjde knä vid soffan samt sträckte båda händerna mot kusinen: — O Herbert! stackars, stackars Herbert, hvad det gör mig ondt om dig!

Den klara ljuftva flickrösten kom tusen strängar inom honom att vibrera. Han lade sin vänstra hand öfver ögonen och den tillbakaträngda känslan af hans olycka brusade mäktigt in på honom.

Det blef tyst i rummet. Modren stod där ångestfull, hon som med den ängsligaste omsorg ständigt sökt undanrödja allt som hos sonen kunde väcka minnet af det förskräckliga förflutna. Nu hade denna unga främling med några ur ett varmt hjärta framsprungna deltagandets ord åter berört såret. Huru skulle väl detta aflöpa? Hon betraktade Herbert och såg honom blekna, men nästa minut ljud hans röst mild och lugnande i hennes öra.

— Tack kusin för ditt uppriktiga medlidande. Det gör mig så godt, var viss därpå.

— Ja, ja, — sade modren, — jag förstår så väl Annas känslor, men — —

Herberts blick sökte hennes och ofrivilligt afbröt hon sig. Anna höll ännu kusinens hand mellan sina båda.

— Vet du Herbert, — sade hon; — allt sedan jag hörde om din olycka, har det icke förgått en dag utan att jag tänkt på dig, och jag har inneslutit dig i mina böner, — tillade hon med en blyg rodnad.

— Tack! — detta enda ord uttryckte med den tonvigt Herbert uttalade det, mer än tusende andra.

— Det var ju förfärligt, — fortfor den unga flickan utan att lägga märke till fru von Lindes ångestfullt bönfällande blickar. — Var det något slarf å Ottos sida med den der bössan?

— Ack kära barn, låt oss lämna detta sorgliga ämne, — modrens ögon fylldes af tårar.

— Nej mamma, vi måste ju ändå engång tala därom och bättre förr än senare, — svarade Herbert med fasthet. — Sätt dig här på brasपालen där mamma ofta brukar sitta, och skall jag berätta dig hela historien. Det är snart gjordt!

Fru von Linde smög sig tyst ur rummet, och Anna slog sig ned invid hvilsoffan.

— Du får för ingen del tro att det var Ottos fel, — Herbert rodnade lika häftigt som han nyss bleknat och en lätt darrning genomlade honom. — Det berodde allt på en olycklig tillfällighet. Vi voro fem kamrater härute på jaktfärd. Mycket

uppslupna och glada, kan du förstå, som pojkar ju oftast äro. Vi hade varit i rörelse tidigt på morgonen och slog oss sedan ned vid en liten god frukost, som hushållerskan lagt med åt oss i en korg. Det var en öppen plats midt i skogen, ett förtjusande ställe omgifvet af höga furor och med en liten sjö längst i bakgrunden, jag ser det allt så tydligt för mig ännu i dag. Bakom mig stod en gammal afbruten tall mot hvilken jag ställt min bössa. Då Otto skulle gå där förbi, snafvade han och grep tag i stubben. Ett brak, bössan föll mot min rygg och skottet brann af.

— Förfärligt! — utropade Anna ångestfullt.
— Förlorade du medvetandet?

— Ja, genast; men jag vaknade till sans igen då de buro mig hem på en improviserad, af kvistar hopsatt bår. Otto var stark som en berserk; du kan tro det var en tung väg för honom!

— O ja; jag har också beklagat honom ur djupet af mitt hjärta.

Herbert tryckte hennes hand: — Jag ser att vi förstå hvarandra, — sade han hjärtligt.

— Nå, och sedan?

— Ja, sedan blef det en svår och pinsam operation, — den unge mannen lutade sig trött tillbaka mot kuddarna. — Läkare kommo och foro; skadan var stor, det förstod jag af allt, ehuru ingen kunde förmås att säga mig sanningen rent ut. Det var väl knappast möjligt heller att så genast förutsäga alla följder. Jag var mycket svag och i veckotal trodde man att jag skulle dö. Tänk hur här-

ligt det hade varit; — men lifvet ville inte gifva tappt, det flämtade åter upp och så måste jag tillbaka, för att efter otaliga felslagna förhoppningar och upprepade försök, lära mig fatta att jag var och skulle förblifva en hjälplös krympling.

— Ack Herbert, det kan inte vara så, det måste ju finnas något hopp? — Hon såg ångestfullt in i hans ögon, men han mötte hennes blick med fasthet.

— Jag har resigneradt, — sade han lågt. — Det är något fel i ryggraden, förlamning är kanske rätta ordet. Skadan är emellertid obotlig.

En kväfd snyftning kom Herbert att vända hufvudet. Där stod modren med näsduken hårdt tryckt mot de darrande läpparna.

— Kära mamma, du får ej gråta, — hviskade han mildt och smekte hennes hand. — Det är ju öfverståndet, det svåraste, menar jag. Kom och sätt dig här bredvid mig, så berättar oss Anna om sin resa.

Han drog henne ned på soffan och kusinen som snabbt uppfattat hans afsigt att förskingra fru von Lindes sorgsenhet, började genast beskrifva sin långa färd och skilsmessan från det gamla hemmet. Det ömsesidiga deltagandet som förenade dessa tre, förvandlade snart denna afton som börjat så oroligt, till en lugn och glad sammanvaro hvilken alla tvekade att afbryta.

Då Lars kom för att hjälpa sin unge herre till sängs, såg han mycket belåten ut.

— Det är en riktigt rar ung fröken vi fått i

huset, — log han; — vänlig mot tjänarne och glad som en ängslärka. Det lifvar upp humöret bara att höra på henne, skall jag säga.

Herbert nickade bifallande. Men när han blef allena låg han länge vaken, försänkt i djupa tankar dem sammanträffandet med kusinen väckt till lif, — längesedan förgättna, sorgsna, bittra, förtviflade tankar. Och morgonen grydde innan han slutligen föll i en orolig slummer.

* * *

Herbert von Linde hade nyss fyllt tjuguet år och det var nu två år sedan olyckan drabbat honom. Kunde väl en ung lifsvarm man någonsin glömma det ögonblick som med ett slag krossat för honom all lycka, allt hopp i lifvet? Ack nej!

I kamratkretsen hade „fideikomissarien“, som man skämtsamt benämde honom, alltid varit den gladaste, liksom han var en af de rikast begåfvade i intellektuelt hänseende. En liten episod från första dagen i skolan var betecknande för hans lifliga temperament. Gossarne på klassen funno hans veka drag och fina hy flickaktiga, — „en sådan fröken“ — hette det retsamt. Men nykomlingen tog eld, och ett enda nappatag med „fröken“ lät dem ana de ypperliga muskler som funnos i denna smidiga gosskropp. Sålunda blef han på samma gång respekterad för sin styrka och tillika älskad för sitt mod att t. ex. försvara oskyldigt angripna eller svagare kamrater, äfvensom för sin rättvisa och omutliga sanningskärlek. Hans häf-

tiga lynne gaf sig luft i otaliga små sammandrabbningar på skolgården, men han var lika snabb i att förlåta som att vredgas, och var därför alltid en omtyckt kamrat. Särskildt stötte han i sin liflighet ihop med kusinen och bolagisten Ottos flegma. De två gossarne hade blifvit uppfostrade tillsammans emedan Herberts far fruktade att det ensamma barnet skulle blifva antingen en vresig enstöring eller för mycket bortskämd i hemmet, och som Ottos mor var enka och hade flere yngre barn att försörja med sin knappa årsinkomst, mottog hon tacksamt sin svågers anbud att bekosta Ottos skolgång och hvad han i öfrigt behöfde.

Kontraster som de voro, kommo de båda kusinerna emellertid förträffligt öfverens och följdes troget åt från klass till klass, ehuru Herbert alltid tog de högsta siffrorna då däremot Otto nöjde sig med att nått och jämt gå igenom. Otto var ej road af studier, men plikttrogen nog att ej motsätta sig sin farbrors önskingar och planer för hans framtid. Vid Lindnäs som han helt och hållet betraktade som sitt hem, var han varmt fästad, och kanske låg där inom honom en viss oklar förnimmelse af att jordbruk egentligen skulle varit hans lifskallelse, om ödet beskärt honom fedeikomissrätten, som nu väl tungt hvilade på Herberts skuldror.

Herberts håg däremot stod ända från barn- domen till studier, isynnerhet de naturvetenskapliga, och han drömde tidigt om en framtid vid universitetet där han ville göra sitt land heder, se-

dan han först genom grundliga kunskaper och vidsträckta resor skulle skaffat sig insikter för detta kall. Hans far hade också lofvat honom att på allt sätt understödja dessa vackra planer, men plötligt och oväntadt bortkallades den kraftfulle mannen i sina bästa år från maka och barn och det embete han med sällsynt duglighet förvaltade.

Som fru von Linde blef alldeles förkrossad af dödsfallet och dessutom aldrig själfständigt bestämt eller utstakat minsta plan, hvarken för sig eller andra, kände Herbert vid fadrens bortgång att han hädanefter måste som en man tänka och besluta för sig själf och sin framtid. Hans far hade först som äldre tillträdt fideikomisset. Han var redan då i statens tjänst, det kunde således ej komma i fråga för honom att afbryta en meriterad verksamhet. Men med sonen var det annorlunda. Herbert visste att han stod framför ett afgörande. Lindnäs var mycket stort med talrika underhåfvande. Var det icke då hans plikt att egna sig däråt och icke träda fram i kampen för tillvaron med de många andra som ödet tvingat in däri. Det var en fråga han ständigt åter och åter gjorde sig själf utan att komma till något resultat. Han beslöt att se tiden an till sitt myndigblifvande och då fatta ett bestämt beslut; men före dess hade olyckshändelsen på jaktfärden helt och hållet omgestaltat hans lif och öfriga förhållanden för honom. Allt hvad han drömt och tänkt sig som det skönaste i framtidsdagen var nu dödt och förödt, och redan plikten

att lefva, föreföll honom åtminstone i första ögonblicket, alltför tung.

Man hade alltid påstått att Herbert bedref sina studier rastlöst, mången sade planlöst, som ej kände hans dolda beslutsamhet. Det var tvärtom som skulle han jagats framåt mot något osynligt mål hvilket lockande hägrade för hans inre syn, hela tiden medveten om att han måste skynda med ilande hast för att lyckas uppnå detsamma. Det var kanske en instinktlik förkänsla af huru få de år skulle blifva som han fritt kunde hängifva sig åt denna sin håg.

Under sommaren — hvilotiden, då Otto njöt af att sofva halfva förmiddagen och gärna tog sig en siesta efter maten, ströfvade kusinen outröttligt omkring i skog och mark, botaniserade, analyserade och njöt af att känna den friska luften vidga sitt unga bröst, denna luft som brynte hans hy och gaf kraft och spänstighet åt den smärta gestalten. Lyckliga tid, då foten var lika lätt som hjärtat, då hvarje dag var som en högtid och framtiden hägrade i hoppets rosenskimmer för ynglingens blick. Om det fanns någon, som i fulla mäktiga drag insöp känslan af ungdomens rena, starka hänförelse, sällheten af att lefva, så var det sannerligen Lindnäs unge arftagare, antingen han sprängde öfver fälten på ryggen af sin älskade Zara, eller med bössan i hand trampade moarnes ljung och bärgens granit. Nu var allt detta ohjälpligen och för alltid förbi. Olycksskottet hade i en sekund sönderkrossat allt!

Herberts skälfvande hand fördes under den långa genomvakade natten ofta oroligt öfver hans fuktiga panna. Samtalet med Anna hade väckt ett uppror inom honom, ack, så ofta betvingadt och likväl ständigt ånyo resande sitt hufvud. „Det svåra“ var väl, såsom han nyss sagt till modren, förbi, men „det svåraste“, — ett kanske långt kvalfyllt lif, låg ännu framför honom.

Dödsdomen hade ju blifvit upphäfd, han kunde kanske till och med blifva gammal. Hvilka utsikter!

Då han nu tänkte tillbaka på de första månaderna efter olyckshändelsen, var det med undran öfver huru han kunnat genomkämpa dem, kämpa med all denna hemska förtviflan, detta dofva trots, som med ens rest sig i hans förr så förnöjsamma och lyckliga sinne. Utsträckt på sitt plågoläger och urståndsatt att röra en muskel utan olidliga smärtor, hade han här genomlevvat strider mera rasande än på det hetaste slagfält. Det fanns ej heller någon, till hvilken han skulle kunnat förtro hela djupet af sin ångest; ty hvad han led måste han ju försöka dölja för modren och än mer för den olycklige Otto, som var nära förtviflan öfver det skedda. Men trots den svårighet detta bemödande kostade honom, var måhända just själföfvinnelsen ett mäktigt medel att uppehålla den inre kraft han nu var i så stort behof af. Förnekandet af sig själf gaf honom styrka att stum resignera.

Provincialläkaren som skötte honom, var en

gammal stofil ehuru visserligen både skicklig och erfaren, men att tala med honom om själsstrider skulle varit minst sagdt barockt. Prästen i församlingen ansåg sig icke heller böra besöka den sjuke utan att blifva kallad, och hvem skulle tänkt därpå. Icke fru von Linde i sin öfverväldigande sorg, icke Otto som aldrig tog initiativet till någonting, och allra minst patienten själf. Han hade visserligen blifvit beredd och konfirmerad af denne samme själaherde, men alltsamman utan att hafva erfarit någonting särskildt gripande däri.

Lindnäs hade aldrig varit hvad man kallar ett kristligt hem. Baron von Linde ägde som nämndt en rik begåfning och stor arbetsförmåga. Den starka själfkänsla som ofta åtföljer dessa egen-skaper kom honom kanske att bygga nog mycket på egen kraft, och hans hustru hade ett vekt eftergifvande sinne som i allt rättade sig och tog färg af skaplynnets hos den eller de hon älskade. Däraf kom det sig att religionen för familjen tedde sig mest som en formsak hvars yttre ceremonier man dock anständigtvis icke undandrog sig då sådant påfordrades.

Herbert älskade naturen; han beundrade dess urkraft, dess storslagenhet och alla de tusen företeelser som i dess vida rike väcker forskarens uppmärksamhet; men tanken förde honom aldrig från det skapade till dess upphofsman, — han tillbad krafterna, men icke den allsmäktige Guden i hans underfulla verk.

Han kunde sålunda icke i religionen söka den

tröst, som skänker den kristne ro och frid i pröfningens luttringsstunder, och han var själf fullt medveten om, att skulle döden fällt honom, hade han utan en strimma af ljus gått bort i ovisshet och mörker. Det var blott genom en viss moralisk styrka och en i hans unga sinne tidigt väckt manlig stolthet, som det lyckades Herbert att till det yttre återvinna lugn och behärskning.

Han klagade aldrig, äfven då plågorna voro som svårast, och blott en stundom framskymtande bitterhet lät någongång ana hvad som doldes i djupet af hans själ. Den resignation han visade hade ingen fast grundval. Den rubbades lätt. Det hade han ofta erfarit, och icke minst denna afton, då Annas varma deltagande gripit djupare in i hans hjärta. O denna kamp! om han någonsin hoppats att den redan varit i viss mån genomkämpad, kände han under denna sömnlösa natt att den nu först på allvar börjat.

*   *

Herberts rum, hvilket altsedan han blef bunden vid sjuklägret utgjort familjens vanliga samlingsplats, var som redan nämndt, mycket väl inredt och obetingadt det hemtrefligaste i hela huset. Mjuka mattor betäckte golvet och förtogo hvarje ljud af steg därinne; de många bekväma länstolarna och den mängd konstverk som prydde väggarna, allting sammanlagdt, vittnade om en både

raffinerad och fin smak. Vid ena långväggen hade dessutom en ypperlig flygel fått sin plats.

Herbert var mycket musikaliskt anlagd ehuru han ej haft tid att mera omfattande uppöfva denna talang; han trakterade horn rätt väl och förnötte mången stund fantiserande vid sin kära flygel. Äfven fru von Linde spelade bra eller åtminstone med ganska mycken färdighet, om det också ej låg något synnerligen nervlugnande i hennes musik, hvarför Herbert äfven numera blott sällan påyrkade att få höra henne. Men då Anna första morgonen efter sin ankomst förtjust skyndade fram till instrumentet och slog upp locket, frågade han henne genast intresserad: — Spelar du?

— Det törs jag ej säga, men jag brukade stundom därhemma i skymningen småsjunga vid pianot medan pappa tog sin siesta eller dåsade med sin kära middagscigarr!

— Godt, då hoppas jag du vill göra det för mig också, jag som är tvungen att latas här på min soffa.

— Ack kusin, det kan ej blifva något nöje för dig, — sade Anna leende.

— Låt mig själf döma därom, — svarade Herbert; — du vet inte hvad det vill säga för den som dyrkar musik, att nödgas fasta på hvarenda ton. Förr i hufvudstaden försummade jag endast sällan någon verkligt god koncert.

— Så mycket sämre för mig; då är du ju en riktig kännare. Men sjunga skall jag nog ändå när du så önskar, — hennes röst fick åter det

mjuka ljufva tonfallet, som redan i går smekt Herberts öra. Hon slog sig ned på den låga stolen invid hvilsoffan. Hon berättade om sitt gamla hem, om fadren och sin barndom med alla dess lekar och upptåg. Herbert såg att hon gjorde det gärna och visade själf så stort intresse för allt hvad hon talade om, att Anna från första stund kände att hon aldrig skulle behöfva sakna sympati och förståelse i detta sitt nya hem. Hon sörjde sin far. Men dels hade hans långa sjuklighet på sätt och vis redan länge skildt dem åt, dels låg där i hennes sunda lifskraftiga natur ingenting pjunkigt. Det var också hennes fasta beslut att söka trifvas i det främmande hemmet, samt äfven därigenom bevisa sin tacksamhet för den vänlighet som här mött henne.

Herbert hade godt tillfälle att närmare iakttaga henne medan hon talade. Solskenet föll rikt öfver hennes ljusblonda hår, den barnsliga pannan och de stora, oskuldsfulla ögonen; draget kring munnens linjer hade något ännu delvis outveckladt; det unga ansiktet var i all sin friska fägring på sätt och vis som ett oskrifvet blad, därå lifvets erfarenheter ännu ej hunnit rista sina spår.

Han granskade det uppmärksamt, nästan ömt. Dess barnsliga ljufhet hade ett eget rörande behag. Det tycktes honom nästan att dess åsyn ingaf honom en känsla mer frisk och glädstig än han på länge erfarit. Denna unga varelse, som ett blidt öde helt plötsligt fört i hans väg var för honom någonting nytt att studera, att tänka på och

hysa intresse för. Ett barn ännu, blott på ungdomens tröskel, med endast sjutton vårar bakom sig och ingen annan att sluta sig till än dessa nya anförvandter. Han erfor ett lifligt behof af att få omhulda, skydda och värna henne så godt i hans förmåga stod, och att, i hvad hans lifserfarenhet var större, kunna utveckla denna aningsfulla själ, som med okonstlad sympati mötte hans.

Lifvet hade måhända ännu några ljusa stunder i behåll för honom! Herberts uppsyn klarade, hans blick vidgades såsom för någon vaccher framtidshägring och när fru von Linde inträdde, fann hon de två kusinerna så glada och förtroliga tillsamman, som hade de känt hvarandra i årtal.

Hon drog en suck af lättnad och hennes stora bruna ögon strålade af belåtenhet. Herbert hade ju nästan fått färg på kinden, han såg så upplifvad och intresserad ut, och det för första gången sedan den där förskräckliga händelsen. Och allt detta hade Annas ankomst orsakat. Det kära barnet, — det var en värkligen välsignad tillfällighet som fört henne till Lindnäs. Och den goda damen kände sitt hjärta vidgas af ömhet för denna unga flicka, som förmått framlocka ett sådant uttryck i den dyrkade sonens alltid så bleka och lidande drag. Fru von Linde skulle få skäl att glädjas än mera. Annas sällskap blef för Herbert dag efter dag allt kärare och hennes glada lynne upplifvade hans eget, som blott af sjukdomen nedtryckts och förkväfts. Hennes liflighet verkade

aldrig tröttande på honom, ej ens när han för tillfället kände sig annars svagare, ty det fanns i hennes väsen ett jämnmått, en gryende kvinlighet, som alltid utöfvade ett godt och angenämt inflytande på hans svårt rubbade nervsystem. Hennes röst blef aldrig gäll eller högljudd, hennes steg voro lätta som en fågels vingslag och hennes mjuka hand hade en märkvärdig förmåga att förjaga hans hufvudvärk och den dystra stämning som i flyktiga ögonblick fördystrade hans panna.

Det var honom ett särskildt nöje att ikläda sig uppfostrarens kall gentemot henne, och de regelbundna lektioner Anna yrkade på att få begynna under höstens förlopp, gaf honom nya uppslag och ny sysselsättning för tid och tankar. Han tog sin sak på allvar och ville gärna utföra den så samvetsgrant som möjligt. Anna var också en utmärkt elev, flitig, vetgirig och alltid inne i ämnet. Hon hade genomgått en tämligen medelmåttig skolkurs i sin hemstad och det fanns därför många luckor att fylla i hennes kunskapsföråd. Men som sagdt, vinsten af dessa timmar var ömsesidig.

Till följd af detta nya intresse som värkade uppryckande på Herberts hela sinnesförfattning, egnade han sig också nu med nyväckt energi åt studiet af jordbruket, visserligen hufvudsakligast teoretiskt, men äfven praktiskt, i den mån detta var honom möjligt. Modrens glädje häröfver var obeskriflig. Bunden vid sitt sjukläger skulle sonen sålunda dock en dag med hufvud och tankar styra

och ställa inom sitt lilla rike, fideikommisset och dess underlydande, och i medvetandet därom skulle han icke anse sitt lif förspildt. Han skulle komma att känna sig nyttig och outhärlig, trots den olycka som fördystrat hans ungdom. Så resonerade hon i sitt sinne och detta med skäl.

För första gången sedan olycksdagen emotsåg Herbert framtiden med ljusare blickar. Det var som om lifvet, länge undertryckt, plötsligt och omedvetet åter begynt pulsera friskare inom honom, och trots den brutna kroppen, som blott alltför ofta gjorde sig påmint genom någon ny smärta, kände han lefnadsmodet vakna på nytt. Kunde icke till och med en krympling hafva sig förelagdt ett värf att fylla, allrahälsst då han blifvit satt öfver så mycket som fallet här var. Det måste ligga högre mening däri, det kände han omutligt, om än tilsvidare dunkelt.

— Jag vill försöka börja på nytt, — tänkte han och en energisk blixtnändes i ögat. Om krafterna än stundom svika, nåja, då måste man hvila med tålmod och så taga vid igen; och hvem vet, kanske funnes det ännu en glimt af hopp för honom. Tanken därpå genomilade honom som en eldström och det var Anna som först väckt den.

— Jag kan inte förstå att du icke skulle kunna blifva bättre, — sade hon en dag då hon satt på sin vanliga plats bredvid honom. — En ung flicka däruppe hos oss låg flere år i höftvärk och alla läkare förklarade henne ohjälplig; men genom massage och bad blef hon som genom ett under-

verk så återställd att hon nu, stödd på en käpp, fritt rör sig hvart hon vill.

— Ja, men med mig är det nog icke så; mitt fall är någonting alldeles särskildt i sitt slag.

— Hvem vet, i alla fall; — Annas lilla hufvud nickade förnumstigt och hennes ton var så säker, hennes argumentering så öfvertygande, att Herbert, trots allt motstånd, kände sin gamla öfvertygelse börja vackla.

Fru von Linde som blott alltför gärna tog intryck af Annas säkerhet, öfvergick snart helt och hållet på hennes sida och följderna blef ett fast beslut att instundande vårvinter söka förflytta patienten till staden. Herbert bäfvade visserligen tillbaka för allt som förorsakade den minsta ansträngning; han hade en rik erfarenhet af hvad hvarje sådant försök kostat honom under förgångna tider; men i kusinens lugna, glada tillförsigt låg någonting så hoppgifvande, att han hvarken kunde eller ville undandraga sig dess inflytande. Det fanns ju också betänketid tillsvidare och denna tid var fullt upptagen af angenäma sysselsättningar, planer och arbeten af olika slag, som kommo timmarne att lyckligt och oförmärkt glida bort. Den långa mörka hösten, som han under sitt lidandes dagar alltid fruktat för, hade nu förgått som en behaglig dröm. Hvarje skymning hade Anna sjungit för honom sina enkla små visor medan brasan spred sitt vänliga skimmer i det behagliga rummet. Sedan satt hon vanligen hos honom och pratade om dagens händelser. Hon

var längesedan inne i allt som rörde Lindnäs och kände dess angelägenheter och folket i omgifningen på sina fem fingrar, och när Lars hade tändt lampan, togo fruntimren fram sina arbeten och Herbert läste högt för dem ur någon intressant bok eller tidskrift. Det var såsom Anna entusiastiskt försäkrade, dagens allra bästa stund och ingen läste så väl som han.

Herbert smålog alltid åt hennes värme. Han hade visserligen tagit lektioner i välläsning och äfven särskildt vinnlagt sig därom. Men dessa berömmande ord från den lilla kusinen med sin brist på världserfarenhet, gällde dock mera för honom än han det ens själf förstod. Sålunda förflöto dagarne tills julen stod för dörren och med den, väntan på Ottos hemkomst. Stackars Otto, han gick på för brinnkära livvet och läste på förvaltningsexamen af alla krafter, men utan intresse, och var dessutom, såsom vanligt numera, ytterst nedstämd. Herbert hade därför äfven gjort till sin uppgift att ständigt söka ingjuta nytt mod hos honom och alltid visa honom ett gladt ansikte, för att icke, så mycket undvikas kunde, påminna kusinen om det bittra förflutna. Med Anna talade han ofta om Otto och båda kommo de öfverens om att under julferien göra sitt bästa för att upplifva honom och förjaga hans dystra sinnesstämning.

*

*

*

Den stora högtiden var inne och firades på Lindnäs enligt gammal god sed med riklig förplägning, mycket „klappar“ och en väldig julgran hvars friska doft fyllde de höga rummen och i sin omgivning af speglar och sammetsmöbel, mjuka golfmattor och väggdraperier påminde om den gröna tysta skogen, nu iförd en bländande vinter-skrud.

Herberts goda lynne i förening med Annas naturliga glädthet gjorde denna jul ovanligt angenäm i det sedan några år af sorgens moln förmörkade hemmet.

Otto kände sig till en början helt förbryllad däraf. Han nästan studsade när han hörde Annas friska skratt inne hos Herbert, där fru von Linde alltid talade i en ansträngdt dämpad ton som verkade motsatsen till hvad hon menade, och där han också själf vanligen sökt moderera sin något sträfva organ. Men småningom lät äfven han sig påverkas af den goda ande som med den unga flickans ankomst stigit öfver husets tröskel, och hans tungsinthet gaf dag för dag allt mera vika. Han kunde vara humoristisk när han så ville och berätta små muntra vitzer så komiskt högtidligt att hans åhörare voro nära att kikna af skratt; dessutom var Otto obeskrifligt godmodig, med om allt man föreslog, och böjd för små underhållande dispyter, så att han, då han blott kom i rätt stämning, betydligt bidrog till trefnaden i sällskapet.

Något som naturligtvis höjde hans lynne, ja, som kanske mest bidrog till att göra honom gladare,

var också Herberts förbättrade hälsotillstånd. Från första ögonblicket hade han lagt märke därtill, ty så föga Otto kunde kallas psykolog i vanlig bemärkelse, så noga följde han dock hvarje skiftning i kusinens ansiktsuttryck. Han såg alldeles tydligt att Herbert var både gladare och friskare, att där fanns ett nytt energiskt uttryck i den förr så apatiska blicken och mera kraft i den matta handen som han alltid nästan varsamt vidrörde. Herbert var också outtröttlig i att uttänka små förströelser för kusinernas räkning; det gjorde Otto godt och beredde Anna fröjd, och hvad kunde vara roligare för honom själf än att se henne strålande nöjd, hvilket inträffade dagligen, ty hon var oändligt lätt tillfredsställd och som ett barn tacksam för minsta solglimt. Framför allt annat njöt den unga flickan af vinterns nöjen ute i det fria, och Otto, ehuru ingen ifrig sportsman såsom Herbert det varit, lät utan svårighet öfvertala sig att blifva hennes trogne vapendragare. Jämförd med denne jättelika björn, reslig och stark, med grofva lemmar och ett stort hufvud på sina breda axlar, liknade Anna en luftig fé, eller en täck liten älfva, och känslan af hans styrka gentemot hennes egen svaghet, ingaf henne en känsla af trygghet, af att han godt skulle kunna försvara henne mot en hel värld om så behöfdes.

— Du skall vara en riddare utan fruktan och tadel, — sade Herbert leende till kusinen en dag då de stodo i beråd att begifva sig ut i det vackra vintervädret.

— Var lugn, jag skall nog taga vara på henne, — svarade Otto på sitt litet tröga sätt och tryckte mössan på sitt tjocka hår.

Hvarje dag under hela ferien, äfven om det snöade, företogo de båda unga sina utfärder, än till fots, än på skidor eller i släde. Herbert smålog åt dem när de då bjödo honom farväl och önskade dem gladt all lycka på turen, men när han blef ensam i det tysta rummet hände det ej sällan att tunga suckar höjde hans bröst. Han påminte sig med bitter saknad de härliga dagar, då en sådan färd i den friska vinterluften utgjort hans älsklingsnöje, då han på skridsko med vindens snabbhet öfverfarit sjöns spegelblanka is, eller i susande fart skidat utför skogsbranterna hela ferien lång. Ack, den gyllene tiden var nu förbi för honom och han fick behärska sig till det yttersta för att icke frestas att knota högt af längtan efter det han aldrig kunde återfå.

Sedan helgen gått förbi och Otto återvändt till sina studier i hufvudstaden, gled lifvet på Lindnäs åter i de gamla hjulspåren. Anna var nu fullkomligt hemvarm på stället och fyllde alla dagens timmar med tusen små omsorger och sysselsättningar som blott en dotter i huset kunde hafva hittat på. Än såg hon om höns och ankor eller matade dufvorna som trots vinterkylan ofta slog sig ned på den välsofade gårdsplanen. Än gjorde hon kompotter och kakor tillsamman med den gamla trumpna hushållerskan som hon helt och hållet fångat med sitt mjuka väsen. Andra stun-

den åter, läste hon för fru von Linde när denna led af sin nervösa hufvudvärk, redde ut hennes garn som hon i sin liflighet trasslat tillhopa och sydde färdigt något i tantens tycke tålamodspröfvande arbete. Men hvad hon än tog sig för, alltid hade hon dock ledighet nog att hålla Herbert sällskap då hon märkte att han önskade det, och lektionerna ville hon aldrig försumma.

Instinktlikt kände hon att dessa timmar skänkte kusinen tillfredställelse genom medvetandet att han trots sin hjälplöshet kunde tjäna andra, och därför var hon alltid skildt angelägen om att iakttaga punktlighet vid dem samt att noggrant förbereda sig till samarbetet med honom. Han var i sanning också en utmärkt lärare, som både klart och utan att använda många ord, kunde göra en sak tydlig, isynnerhet om ämnet låg honom själf om hjärtat. Äfven när hon satt hos honom med sitt arbete och lyssnade till hans alltid djupsinniga halft skämtsamma, halft allvarliga prat, det han själf kallade „att filosofera“, visste hon att han lärde henne mera än hon hittills inhämtat af någon annan.

Herbert var en ovanlig sjukling, särskildt därför att han aldrig tröttade sin omgifning med att beskrifva sina plågor, eller jämra sig öfver dem. Kanske hade det för honom blifvit en vana att bära sådant inom sig, emedan modren med sin liflighet annars alltför mycket bredde sig öfver allt som rörde hennes kära omgifning. Herbert tyckte ej om att blifva beklagad, och då någon

kom, mottog han dem så gladt att medlidandets ord tystnade af sig själf. — Hvarför skulle man nödvändigt vara hufvudpersonen och samtalets medelpunkt för det man är en sjukling, — brukade han med lätt ironi säga.

På vintern angreps Herbert af en långvarig katharr som betydligt nedsatte hans krafter. Det kunde ej blifva fråga om någon hälsoresa under sådana förhållanden och fru von Linde med sin mottaglighet för nya intryck började åter se allting i svart, medan Anna tappert kämpade att hålla modet uppe och ställde alla förhoppningar på den kommande sommaren. Vintern hade varit kort och föga snörik. Redan i midten af Mars började drifvorna sjunka och till påsken var det full vår. Anna som tillbragt hela sitt lif i stad, följde med nyfiken undran hvarje växling hos denne flyktiga årstid, där den ena dagen sällan håller hvad den andra lofvat, och Herbert gladde sig med henne åt hvarje minsta framsteg i naturens utveckling, de första svällande knopparne på björk och poppel, den första sippan i backslutningen och den första fladdrande fjäriln. När Maj kom med sina milda fläktar lät han Lars rulla hvilsoffan tätt intill det öppna fönstret och låg där och insöp den milda vårluften, lyssnande på samma gång till Annas smågnolande, eller hennes glada prat medan hon ansade om tulpaner och narcisser på gårdsplanen. Plötsligt såg Herberts sänkta blick en skugga öfver sandgången, det var någon som kommit genom grinden rakt fram mot

huset. Nästa ögonblick hörde han Annas välkomnande röst:

— Var så god och stig in. Min kusin är ganska rask och skall nog blifva glad att få mottaga er.

Skuggan drog sig åt sidan, så att Herbert ej kunde se hvem den besökande var, men då i och med detsamma steg hördes från förrummet, vände han blicken mot dörren för att omedelbart se den inträdande.

Anna stod redan på tröskeln. En gammal halmhatt hängde i nacken öfver den tjocka blonda flätan och hon stretade med att afdraga ett par grofva trädgårdshandskar.

— Jag hämtar en gäst åt dig, kusin, — sade hon gladt. — Vår nye pastor kommer för att hälsa på dig. Pastor Alm, min kusin baron von Linde. — Hon presenterade dem under fortsatt försök att få af den andra handsken, hvarpå hon lämnade rummet för att söka upp sin tant, och herrarne blefvo allena.

Herbert var ej för tillfället böjd för samtal eller „upplagd för besök“ som det heter, och tète à tète med Anna hade blifvit alltför oväntadt afbruten. Men hans naturliga goda takt svek honom ej, och han vände sig sålunda artigt till den besökande, hälsade honom välkommen och bjöd honom taga plats i den bekväma gungstolen midt emot hvilsoffan. Hans blick stannade därpå några ögonblick forskande vid gästens yttre.

Pastor Alm var en ung man, kanske något år öfver tjugutalet, med ett godt, klokt ansikte, lugna

grå ögon och en röst i hvars klang det låg någonting förtroendeingifvande som ofrivilligt tilltalade. Han mötte Herberts granskande ögonkast öppet och utan att slå ned blicken. Ett småleende lekte flyktigt på hans läppar. De unge männen hade båda på sätt och vis velat utforska hvarandra. Därmed var också isen bruten och de befunno sig snart, utan att veta huru det tillgått, inne i ett samtal som intresserade dem båda.

Man hade nog på Lindnäs hört talas om prästens adjunkt ehuru han ännu blott par veckor vistats på prästgården. Den gamla hushållerskan som var mycket kyrksam af sig, hade berömt hans predikogåfvor, och Lars hade instämt med ett trohjärtadt: — Ja, se han kunde tala så att det tog. — För öfrigt visste man om honom att han gått omkring i stugorna här och hvar där det fanns åldringar och sjuka, och det utan att vara kallad; det var allt någonting nytt att fästa sig vid och prata om i socknen. Gamle prosten tyckte icke om att gå utom allbekanta gängor, hvarken i ord eller gärning, och därför blefvo också hans predikningar så slentrianmessiga att man kan säga de gingo in genom ena örat och ut genom det andra. Man var så van därvid.

Herbert hade ej någon vidare sympati för herrar präster; han fann dem alltför konservativa och omöjliga i fråga om tidens betydelsefulla framåtgående och i allmänhet alltför inskränkt ensidiga. När han någongång sammanträffat med en teolog, hade han alltid försökt leda samtalet in på djupare

ämnen. Allt sedan barndomen trängde sig tusen frågor ständigt på honom, men han hade aldrig kommit till något resultat. De flesta svarade undvikande, eller sågo de med medlidsam undran och häpnad på den unge studenten som vågade så öppet framlägga sina tvifvel och grubblerier. Sålunda kom Herbert att draga sig undan från dem, forskande blott i ensamheten och bland filosofernas verk för att vinna klarhet.

Då han hörde Alm omtalas, erfor han därför ej heller någon längtan att göra hans bekantskap, ja, han tänkte inte ens därpå. Hvarför skulle väl en präst besöka honom utan att vara kallad? Alm tänkte annorlunda.

Strax från första stund han hört berättelsen om den unge godsherrens olycka, hade den nye adjunkten fattat intresse för honom och beslutat närma sig honom, för att blifva i tillfälle uttrycka det varma deltagande han kände. Han visste nogsamnt att mången sjukling har ett retligt, nervöst lynne och befarade därför att icke blifva mottagen, åtminstone ogärna sedd. Vare härmed huru som hälst, kände han dock en oafvislig inre maning att begifva sig till Lindnäs, och när han nu satt där midt emot Herbert och såg hans bräckliga gestalt och de stora, härliga ögonen med sina hvälfda ögonlock och det starka uttryck af lidande som alltid låg på djupet af dem, erfor han en mäktig rörelse, ett behof att hjälpa och på samma gång äfven en förnimmelse af att Herbert behöfde denna hjälp.

— Gud leder hvarje människas steg, — tänkte han, — och ingenting sker som icke har sin särskilda betydelse, allra minst den ena individens sammanträffande med den andra.

Herbert åter hade kanske aldrig så mycket som denna ljusa majeftermiddag känt behovet af en klok, allvarlig vän. Otto var visserligen ända från barndomen som en broder för honom, men i grund och botten voro de likväl vidt skilda från hvarandra. Det kunde aldrig falla honom in att med kusinen diskutera hvad som rörde sig i djupet af hans själ och allt det han genomgått under sin sjukdom. De fruktansvärda andliga lidanden han genomkämpat voro lönligheter som Otto med sin grundare lifsuppfattning aldrig skulle kunnat förstå. Här, det kände han, möttes han af en frändskap i andligt hänseende som berörde honom outsägligen väl. Han glömde att Alm tillhörde det stånd af hvilket han hittills väntat så föga, och af sin gäst mött med den bästa förståelse, fördjupade sig samtalen till de mest olika ämnen.

Då Alm, rädd att hafva tröttat den sjuke steg upp för att gå, log Herbert blott och försäkrade att besöket gjort honom friskare än någonsin och bad hjärtligt pastorn förnya det, när hälst han hade lust eller tid därtill.

Alm tryckte varmt hans hand: — Det skall alltid vara mig ett verkligt nöje — svarade han enkelt.

Otto kom åter till midsommaren och med honom började ett rörligare lif på Lindnäs. Han var ifrig fiskare och uppoffrade utan knot till och med sin kära morgonblund för en tur på sjön medan daggen på marken ännu återspeglade solens första strålar. Anna var hans outtröttliga följeslagerska och deras gemensamma fiskeriintressen gåfvo ämne till både många och långa samtal och öfverläggningar. Hon skulle nu äfven lära sig att rida, och Otto som själf aldrig varit synnerligen road af denna sport, visade en ovanlig beredvillighet att uppträda såsom läromästare. Det var en svår pröfning för Herberts lifliga lynne att se hästarne ledas fram, — hans egen väldresserade Zara för Annas räkning — och att icke få vara med och hjälpa henne i sadeln. Otto förstod sig icke riktigt därpå. Han räckte ej sin hand under hennes lätta skospets, då hon skulle sätta den i stigbygeln och var engång nära nog anledningen till att hon skulle fallit. Herbert kände därvid huru blodet pulserade ända ut i fingerspetsarne hos honom och det sjöd i hela hans varelse, och så, att veta med sig själf att man förmår intet, att nödgas ligga där lugn och orörlig som ett block, — o Gud, det var ändå hårdt! Han bet läpparne blodiga, men nereifrån gården hördes oafbrutet Annas silfverklingande skratt och Ottos brumbas accompagnerande det.

Herbert vände sig bort, han ville ju icke knota, och likväl — —

Denna första lektion följdes af många andra. Anna var förtjust då hon kände sig säker i sadeln

och vågade sträcka ut sin färd. Vackra Zara bar så väl att man nästan sväfvade, tyckte hon. Deras ridter blefvo allt längre, och när de kommo hem hade den unga flickan de gladaste beskrifningar öfver små äfventyr att meddela kusinen, Otto var en äkta vitzmakare och så humoristisk att man nödgades skratta om man ville eller ej.

Ja, Otto! Mer eller mindre var hans namn förenadt med och inblandadt i allt hvad den unga flickan tänkte, tyckte och företog sig denna sommar. Otto rodde henne på sjön om kvällarne, Otto förde henne till solnedgångsberget, han lärde henne binda nät och göra kräfthåfvar, han följde med henne då hon gick sin tants ärenden till någon sjuk eller åldrig bland underhafvandena, och han roade henne med sitt prat och sina torroliga små historier när hälst hon ville höra på.

Otto hade aldrig visat sig så till sin fördel som denna sommar. Tack vare Annas hoppfullhet, trodde äfven han hvad han också högst önskade, — att Herbert nog skulle blifva bättre. Detta verkade som en upplifvande elexir på hela hans väsen och nästan förvandlade honom, hvartill kom ytterligare, att han nyss med heder aflagt sin examen. Vid fyllda fem och tjugu var den storväxte, något klumpige men reslige unge mannen, med sitt mörka hår, sitt täta skägg och de vänliga ögonen, en rätt sympatisk företeelse, synnerligast genom den känsla af redbar trygghet han ingaf.

Otto hade aldrig varit särdeles sällskaplig, särskildt var han blyg i större sällskap. Men den

kraftfulla unge björnen med sina litet tunga rörelser dolde bakom detta lugna yttre en sällan undertryckt hänförelse för allt som var motsatsen till honom själf, således i främsta rummet till det fina, eteriska och poetiska hos de unga flickor han mötte på sin väg. Han tyckte dem allesamman och hvar för sig vara någonting beundransvärdt; och när han nu på Lindnäs blef försatt i det lyckliga predikament att dag efter dag vara tillsamman med en sådan förtjusande varelse, fann han snart att Anna var den mest bedårande af alla han någonsin sett, hvilket ingalunda minst bidrog till åstadkommandet af den stora förändring som nu så synbart inträdt hos honom.

För Herbert utgjorde sommaren i själfva verket en prøfvotid; den påminte honom blott alltför mycket om de glada mångbrokiga sysselsättningar han fordom egnat sig åt, och väckte till lifs hans gamla håg för friluftslifvet i skog och mark. Därtill kom att hettan verkade ofördelaktigt på hans numera förstörda fysik, så att han oftast redan på morgonen af de varmaste dagarne kände sig matt och nästan slö. Han tillbragte därför större delen af dygnet inne i de svala rummen bakom nedfällda markiser, och först mot kvällarne lät han Lars eller Otto skjuta rullstolen ut på gården under de gamla lindarne.

Modren och Anna flyttade sig då vanligen äfven dit ut med sina arbeten och Otto kastade sig ned i gräset vid kusinens fötter, hvarvid ett muntert smågnabb nästan alltid fördes dem emellan.

Oftast togo de sig senare en promenad tillsamman, och som Herbert såg att de gjorde det gärna, yrkade han alltid på att de skulle gå, äfven om han därvid kände sig själf ensam. Fru von Linde kunde nämligen sällan hållas stilla längre än högst någon fjärdedels timme, och därför blef Herbert under kusinernas bortvaro i de flesta fall allena. Orörlig som han var, låg han där med blicken följande molnens⁸ tåg eller betraktade trädkvistar-nes fina bladverk mot den ljusa sommarhimlen.

Han visste ej hvaraf det kom sig, men aldrig hade han förr känt sig så ensam som just denna sommar då Annas närvaro livvade upp hela huset och Ottos lynne så märkbart ljusnat. Mången gång smög sig en ousäglich förstämning öfver honom, hvars orsak han omöjligt kunde förklara, och vemodet grep med djupa tag om hans hjärta.

En⁹ afton då han åter låg ensam under lindarne, hörde han Ottos och Annas glada röster i alléen. De återvände från en lång vandring och man kunde tydligt höra att de fördjupat sig i någon skämtsam ordvexling, ty Annas skratt klingade ovanligt gladt. Snart voro de framme på gårdsplanen. Den unga flickans gestalt med den i aftonsolens glöd rodnande vestliga himlen som bakgrund, såg så fin och luftig ut som en älfvas, och hennes täcka ansigte färgades af den skäraste rodnad. Om det var någonting Anna liknade i denna stund, tänkte Herbert, så var det en linnéa med sina smidiga former och sin oskuldsfulla kalk. Hans blick hängde oafvändt vid denna älskliga

uppenbarelse, men samtidigt genomilades hans hjärta plötsligt af en brännande smärta. Han förstod icke hvarför, åtminstone icke genast, men så höjdes hans bröst af en djup, tung suck.

— Du är så blek, kusin, — sade Anna, som nu kommit fram till rullstolen. — Mår du illa?

— Nej, men det blir kanske litet kyligt redan; då man ligger stilla som jag, ser du, stelnar bloden.

Var det verkligen sanning detta. Motsades det ej af den varma våg som plötsligt sköt upp i hans ansikte och färgade till och med den hvita pannan, då hennes mjuka, varma hand ömt smekte hans.

Otto yttrade intet, tog blott på sitt trygga lugna sätt ett tag i rullstolen och förde den raskt fram mot huset, medan Anna omtalade huru härligt solen sjönk där bortom bärgen på andra sidan sjön.

Herbert låg länge vaken den natten. Nya tankar och känslor stormade mäktigt in på honom. Han försökte nog bekämpa dem, men de öfverväldigade honom och gáfvo honom ingen ro där han uttröttad vred sig på bädden. När morgonen kom var han så klen att han nödgades förbli lig-gande mer än halfva dagen, oförmögen till äfven den minsta rörelse. Ute på gårdsplanen tumlade Anna om med de två stora hundarne som voro Ottos oundgänglige följeslagare, och dennes brummande skratt hördes ständigt in i det tysta sofrummet. Herbert förde sin matta hand åter och åter öfver den brännande pannan, där klara svettperlor trängde fram. Han erfor en beklämning,

någonting ångestfullt, hvar gång han hörde dessa två röster förenade i munter samklang. Och när han tänkte på huru Anna i allt litade till Ottos styrka och omsorger om henne, och huru väl han tycktes trifvas i hennes sällskap, då brusade åter eldströmmen genom hans ådror och hvarje puls arbetade. Från denna dag undergick Herberts hela tanke och känslolif en förvandling hvars vidd han knappast själf hade en aning om. Den svaga kroppen tog dock altför lifligt intryck däraf, något som föranledde Herberts gamla läkare att på allvar förorda en hälsoresa till hafskusten, där de friska vindarne säkert skulle värka både stärkande och lifvande på patientens nedsatta krafter.

Fru von Linde skulle själfället åtfölja sonen och äfven Anna reste med. Med tungt hjärta bjöd Otto dem farväl, ty kusinens försämrade tillstånd utöfvade sitt vanliga tryck på honom. Också syntes han ogärna skiljas från Anna, ehuru det för honom gälde att hälsa på i barndomshemmet, hos mor och syskon.

Den förändring i bestående förhållanden härigenom inträdde var nästan en lättnad för Herbert. Ehuru resan orsakade oändlig trötthet och många tåligt burna plågor, var det med en känsla af befrielse han slutligen efter de första dagarnas bedöfvande matthet, fann sig liggande i en bekväm sjukstol nära hafvet, hvars vågsvall ljöd som en underbar melodi i hans lyssnande öron.

Trots närheten af en stor badsociety, var han på den skyddade plats man utvalt åt honom,

så ostörd som möjligt, och förirrade sig en främlings blick ditåt, lästes däri idel välvilja och fin-känsligt deltagande för hans ungdom och sjukdom. Fru von Linde tyckte att hafvet var altför „bråkigt“ som hon sade, det gjorde hennes nerver oroligare än vanligt. Herbert däremot insög den friska saltaktiga doften i djupa drag, kände bröstet vidgas och sinnet lättas, liksom skulle en osynlig börda, som länge tryckt honom, långsamt rullat bort och försvunnit i det hvita skummet därute på vågkammarna. Och vid hans sida satt Anna troget från morgon och till kväll, här fanns intet annat som upptog hennes tid och tankar, ingen Otto att prata med, och så stannade hon som en liten blid „soeur de charité“ hos den som nu mest behöfde henne. Det var en härlig tid! Herbert skulle alltid minnas den med en obeskriflig känsla af lycka!

Han tillbakatvingade hvarje mörk tanke, hvarje sorgset grubbel och lefde fullt i det närvarande, nöjd med hafvets åsyn för sin tankfulla blick och närvaron af Annas friska, strålande ansikte för sitt hjärta. I dessa snabbt flyktande stunder fanns det för honom hvarken förtid eller framtid.

* * *

Julen var åter inne, julen med rimfrost på grönskande granar, med snöklädd mark och stjärnströdd himmel i den heliga nattens underfulla

stillhet. Alm kom i skymningen själfva julaftonen och satt en stund hos Herbert. Han ville tillönska Lindnäs och alla dess innevånare en god helg.

Den unga pastorn var sedan länge hvardagsgäst i huset, alltid hjärtligt välkomnad af såväl värdinnan som Anna, då de visste huru glad Herbert var åt dessa besök. Mellan dem syntes värkligen ett särskildt band af sympati och förtroende hafva uppstått, ett band som hvarje sammanträffande blott tycktes stärka.

— Jag tänker på med hvilken glad otålighet man i barndomen inväntade denna kväll, — sade Herbert, sedan vännen intagit sin vanliga plats hos honom. — Otto kunde åtminstone visa sig lugn till det yttre, men jag var som en ekorre; kilade till dörren hvarendaⁿ gång någon tog i låset och kikade genom springan in i salongen där julträdet stod.

Alm log på sitt stillsamma sätt: — Den ljufva barnaglädjen, — sade han blidt.

— Ja, men kort är den; — Herbert suckade. — Så snart man blir äldre, finnes det så mycket som tynger sinnet. Redan långt före min sjukdom erfor jag trots alla lyckliga yttre förhållanden, ofta en oro och beklämning och tusen sorgsna tankar nedtryckte mig. Jag måste oafåtligen fråga hvarför sker det så och icke så, hvarför händer den eller den olyckan, hvarför måste människorna lida så mycket? Sådant och ännu mycket annat plågade mig stundom rent af obeskrifligt, och så

kände jag ansvaret af att lefva; jag menar individens ansvar inför sig själf och andra.

— Och främst inför Gud! — Alms röst ljöd låg och allvarlig.

Herbert såg rätt framför sig.

— Jag vet inte hvarför jag ej skulle erkänna Honom, — sade han slutligen långsamt. — Någon måste ju hafva skapat till och med urcellen. Hvarför måntro skall det kosta oss så mycket förrän vi böja oss inför denna högsta makt?

— Därför att ingenting är större än det mänskliga högmodet, — svarade den unge prästen i samma ton. — Du vet att Gud nödgas nära nog krossa oss förrän vi gifva vika.

— Och sedan? — Herbert såg upp med en frågande blick i sina tankfulla ögon.

— När vi helt och hållet gifvit oss, kommer friden.

— Är den väl värd en så bitter strid? — frågade Herbert trött.

— Den är värd långt utöfver alt hvad vi kunna bedja eller tänka, — ljöd det högtidliga svaret.

Herbert teg. Han tänkte på de många långa nätternas ångestfulla kamp, all deras mörka förtviflan och han visste att trots hans tviflande fråga, längtan efter denna aningsfulla frid ständigt legat fördold i den innersta vrån af hans sönderslitna hjärta. Frid, frid till kropp och själ var ju det rop som åter och åter genom årtusenden uppstigit från den sorgtyngda jorden. Han skug-

gade med handen öfver ögonen såsom alltid när han var djupare berörd af någon viktig fråga och Alm störde honom ej. Huru mången gång hade han icke redan suttit på detta sätt här i det tysta rummet och lyssnat till frågor, ingått i diskussion om och analyserat stämningen på botten af denna unga hårdt plågade själ, som längtade efter klarhet och sökte efter sanningen. Och huru väl förstod han icke Herberts tillstånd, han hade ju engång själf genomgått en allvarlig kris och stått sviktande inför livvets viktigaste fråga. Det var just den tiden han skulle invigas till sitt höga embete, och de strider han då genomkämpat stodo ännu i altför friskt minne, för att han icke skulle med hjärtligaste deltagande vändt sig till den som genomlefde samma oro och tvekan. Men medan han så satt, uppsteg ur hans hjärta mången tyst bön för den trängtande ande som suckade efter ljus och frihet.

När han denna gång steg upp för att gå, höll Herbert länge hans hand i sin, och det var såsom om han velat säga något, hvilket han hade svårt att komma fram med. Slutligen smålog han på sitt vanliga behagliga sätt och såg på vännen med sin vackra blick.

— Tack! — sade han enkelt, men Alm kände att där låg en djup mening under det enda korta ordet och han gladdes i sitt sinne. — Låt mig vinna denna själ för dig, min Gud! — ljöd det högt inom honom, där han längs den snötäckta landsvägen återvände till prostgården, och såsom

svar tyckte han sig höra orden: — „Den som beder han får.“ Det var en härlig julgåfva.

Otto tillbragte naturligtvis åter ferien på Lindnäs. Han hade ännu icke fäst sig vid något bestämdt arbete men skulle efter jul få sysselsättning på en juridisk byrå. Det låg denna gång någonting ovisst, oroligt och missnöjdt i hans annars så trygga väsen, tyckte Herbert. Men huru han än i enrum sonderade honom, lyckades han icke i sitt bemödande att utforska kusinens verkliga tänkesätt. Att det gällde hans framtid, var i hvarje fall klart.

Otto och Anna voro återigen mycket tillsammans och till och med för en mindre skarp iakttagare blef det snart märkbart, att de gärna sökte hvarandras sällskap. Otto såg nedstämd ut blott den unga flickan lämnade rummet och hon å sin sida dolde ej sin glädje öfver hans närvaro. På Herberts enträgna önskan bevistade de under hälgen några af de på landet så vanliga jultillställningarna, och till och med fru von Linde tycktes icke ovilligt begagna sig af dessa tillfällen till en liten förströelse, isynnerhet då Herbert, som såg huru det glädde Anna att få vara med, ifrigt yrkade därpå.

Själff hade han, efter den lugna vistelsen vid kusten, haft en jämförelsevis god höst och till och med orkat återtaga lektionerna med kusinen, samtidigt som han egnat sig åt egna studier i flere olika ämnen. Anna försäkrade alla dagar,

att Herbert „riktigt tagit upp sig“ och däri instämde äfven Otto mer än gärna.

Då de nyårsdagen skulle begifva sig bort till en större bjudning hos en af sockneboarne, kom den unga flickan strålande af glädje in för att säga Herbert farväl.

— Du kan inte tänka dig huru glad jag är, — sade hon leende. — Det är alltid så trefligt ställt hos assessorns på Taimela och jag tror det blir en värkligt rolig afton. — Hon gjorde skämtsamt några små danssteg och satte händerna försiktigt tillsamman för att inte skada de nya handskarna.

Herbert såg beundrande på henne. Den hvita klädningen slöt sig så mjukt till den smärta gestalten och kring lifvet hade hon ett skärp, blått som förgät-mig-ej. Hon såg så frisk och täck ut som den fagrade lilla blomman i vårens lunder, men utan aning därom, hvilket gaf blomman dess finaste doft.

— Kan jag inte vara nöjd med henne? — sade nu fru von Linde som just inträdt. — Jag tycker den hvita dräkten särskildt passar vår lilla flicka.

Herbert nickade.

— Men så ståtlig du är, lilla tant, — ropade Anna och lade sin arm kring den äldre damens skuldror. — Icke sant Herbert, hon är präktig?

— Ja, det är säkert.

Modren tog sig också värkligen mycket bra ut i tjockt svart siden och dyrbara spetsar med en halfmånformig diamantbrosch — ett familjesmycke

som tillhörde fideikommisset. Nu kom också Otto och fick äfven han sin andel af gillande öfver högtidsdräkten. Herbert såg på kusinen, hans blick var oafvändt fäst vid Anna med en egendomlig strålande glans som han aldrig förr sett i Ottos små närsynta ögon. Så ser endast kärleken på den älskade, — tänkte han.

— Hvit som en brud, — sade Otto sakta.

— Det fattas dock ännu krona och slöja, — invände Herbert stelt.

— Åh det gör ej så mycket till. — Ottos ton ljud liksom afböjande en fortsättning af ämnet. Därpå gick han rundt omkring den unga flickan utan att yttra något vidare. I och med detsamma hördes bjällerklang från gården och man måste skynda att taga afsked. Anna böjde sig ned mot Herbert och smekte hans hand som hon ofta brukade; den milda doften af viol som omgaf henne smög berusande till hans kind.

— Farväl Herbert; ack, om du kunnat vara med, då hade min glädje varit fullkomlig, — sade hon vekt.

— Det skall alltid finnas någon droppe malört i all vår fröjd; — svarade han. Modern suckade tungt.

Herbert såg så besynnerligt främmande ut och det hade lägrat sig ett spändt, förstelnadt drag kring hans läppar då han bjöd dem farväl. Men när han såg Otto lätt som en smekning svepa den hvita schalen om Annas skuldror, banade sig ett doft stönande fram ur hans hoppresade strupe.

Våldsamt betvang han dock sin rörelse tills det sista ljudet af bjällrorna långsamt dött bort därute i den stilla vinterkvällen. Sedan vände han hufvudet mot väggen, dolde ögonen med handen och snyftade.

Det var längesedan tårar fuktat hans kind. Redan som helt liten gosse var han stoisk nog att betvinga gråten när den steg honom i halsen, och till och med under de största kroppssmärtor han utstått, hade Herbert undertryckt hvarje klagan. Men nu, nu grät han såsom man gråter då man är ung, grät öfver sin krossade ungdomslycka, sitt hjärteve, bittra, hopplösa tårar.

Han älskade Anna! Hvertill tjänade väl att längre fördölja det som dock var den mest orubb- ligen sanning. Han älskade denna unga lifsglada varelse af hela sin själ, med hvarje skälfvande hjärtefiber. Han älskade! Hvilken dårskap; en krymplings kärlek! Han uttalade orden nästan hån- fullt till sig själf och plötsligt torkade de brännande tårarna på hans kind. Det var ju oförnuftigt, dår- aktigt, ja, rent af löjligt, att hängifva sig åt en sådan känsla. Han försökte trotsigt höja pannan, men hela tiden ryckte det af smärta i de barnsligt mjuka, fint formade läpparne. Kan man anklagas för det som mot ens vilja smugit sig in i ens själ. Nej, han kände att det var omöjligt. Han älskade Anna och han skulle älska henne hela sitt lif om ock tyst och hopplöst, ty hon var ju ung och glad och älskvärd, och skulle gifta sig och blifva lycklig långt skild från honom. Och

nu först, när han klart insåg sitt eget tillstånd, visste han också tydligt att Anna älskade Otto och var af honom älskad tillbaka, att det blott var en tidsfråga när deras, som de trodde, dolda hemlighet skulle blifva uppenbar för alla. Utan att längre vilja bedraga sig själf skärskådade han alla förhållanden klart och noggrant och när han det gjordt, kände han sig så trött som om han fullgjort ett tungt dagsarbete. Han slöt ögonen och lutade sig matt tillbaka mot kuddarna samt låg så stilla, att Lars, som kom in för att se om brasan, trodde honom sofva.

Bekymrad betraktade den gamle tjänaren sin unge husbondes dödsbleka ansikte; då slog Herbert upp ögonen och smålog vänligt.

— Är det du Lars; jag sof nog ej, jag blott låg och tänkte, — sade han.

— Det är ledsamt för baron i kväll, — menade trotjänaren. — Jag mins förr om jularna huru hurtigt det bar af till dansen.

— Sannt, kära Lars; den fröjden tänkte jag ändå inte nu på. Kommer du ihåg den där vackra papphästen som jag tyckte så mycket om då jag var barn. En hvit häst med sadel och remtyg?

— Ja, vassera, den hette ju också Zara.

— Mins du att den var min allra käraste leksak; jag brukade drömma om den hvarje natt och var så lycklig öfver att äga den.

— Ja, — sade Lars; — jag mins nog alltsamman, och så kom den där långa Johanna, som tjänade kammarpiga hos friherrinnan det året och

trampade sönder kräket med sin tunga fot. Det kommer jag nog ihåg.

— Kan du också påminna dig om jag grät däröfver?

— Nej; det hade min unga herre aldrig lätt för. Det tog nog djupare.

Herbert nickade.

— Du kan ha rätt min vän; vill du nu tända lampan och rulla bordet hit fram till mig. Tack, Lars. Och så skulle jag ännu hafva den där boken att fördrifva tiden med.

Tjänaren uppfyllde hans önsknings snabbt och tyst. Det var alltid en glädje för Lars att göra någonting för den sjuke, ty Herbert var för honom idealet af en människa, ända från den tiden de lekte tillsamman och tillsamman beundrade den omordade Zara. För husbondens son var det därvid ingen skilnad mellan torparegossen och honom själf. Sådant fäster sig i minnet och grundlägger en tillgifvenhet för lifvet. Som äldre kom Lars till gården i egenskap af betjäntpojke och de unga herrarnes „adjutant“ som det hette. Han bar deras metspön och jaktväskor, han borstade deras skodon och sprang ärenden för dem. Outtröttlig, behändig och pålitlig, blef den fixe gossen en entusiastisk beundrare isynnerhet af allt hvad Herbert företog sig, var detta än huru fantastiskt och outförbart som hälst.

Efter den unga mannens olycka blef Lars för honom ännu mera oumbärlig, ja, rent af omistlig; och han visade sig till fullo värd sin husbondes

förtroende genom att uppöfva sig till den allra förträffligaste sjukskötare. Den omsorgsfullhet och finkänsla han därvid utvecklade, gjorde honom till en vän mer än en tjänare.

Herbert kunde ej sluta ögonen den natten, rörelsen hade försatt hans blod i svallning, och han kände sig upphetsad och feberaktig. Då de andra efter midnatt återvände hem, låg han allt ännu vaken, och som Ottos rum gränsade intill hans, ropade han — såsom drivven af en hemlig impuls — kusinen in till sig.

Otto kom också genast. Han var besynnerligt upprörd, det såg Herbert ögonblickligen.

— Hvad har händt dig Otto? — frågade han aningsfullt.

— Jag är så lycklig, så gränslöst, så vildt stormande lycklig, — han kastade sig med uppknäppt krage ned vid bädden. — Käre broder Herbert! — ja, den bästa bror man kan tänka sig har du ju alltid varit för mig och således i främsta rummet värd mitt förtroende. Anna älskar mig, jag har länge hoppats, men ej vågat förvissa mig därom, men i kväll, — i kväll blef allt klart mellan oss.

Han tryckte kusinens händer med en liflighet, som Herbert aldrig förr sport hos honom. Det var egendomligt att se den lugna mannen så upprörd. Herbert kände det djupt och hela hans varma, fulla sympati låg uttryckt i den blick som mötte Ottos.

— Jag önskar dig af allt mitt hjärta lycka, —

sade han innerligt. — Och Otto tryckte åter hans hand, samt började utförligt berätta allt, ända från första stund då han blifvit medveten om sin kärlek. Det var en lång historia och han blef vidlyftig såsom alla älskande då de tala om sitt hjärtas angelägenheter. Efter det Otto något lugnat sig, ledde Herbert samtalet på framtiden och det blifvande giftermålet. Han ville tömma den bittra kalken till botten. Men då blef Otto plötsligt allvarsam, han fann sina utsigter föga ljusa och förklarade suckande, att Anna och han måste vara beredda att vänta åtminstone ett par år. Herbert lät honom först fritt utgjuta alla sina bekymmer, sedan försökte han hoppfullt bevisa att kusinens karriär kunde vara på god väg mot ett lyckligt mål långt tidigare, och lättade därmed betydligt Ottos tillfälliga bekymmer. Samtalet härom varade så länge, att morgonen redan inbröt förrän de åtskildes.

Sedan Otto gått, låg Herbert ännu länge med öppna ögon och stirrade framför sig. Nyss, då kusinen satt där så varm och upprörd och han känt tryckningen af den trofasta brodershanden, hade Herbert tyckt sitt sinne varit uppfyllt af endast osjälfvisk glädje öfver Ottos lycka. Han hade för ett ögonblick glömt sig själf och undanskjutit hvarje tanke på egna kval till hjärtats lönligaste gömma. Men nu var det plötsligt annorlunda. Svartsjukans demon reste sitt hufvud och för första gången genomlades hans hjärna af tan-

ken: — Det är han som beröfvat mig allt. Utan honom skulle jag ännu äga hälsa, framtid, kärlek!

Ett fruktansvärdt uppror rasade inom honom, men våldsamheten däraf framkallade också snart en lika ytterlig reaktion. Med fasa ryckte sig Herbert lös därur som ur en förskräklig dröm. Var det verkligen Otto, hans vän, hans broder, dessa tankar gällt. Huru lumpen, afskyvärd, kände han sig ej därför. Otto var god, redbar och ofördärfvad, Anna skulle helt säkert blifva lycklig med honom, och om han själf, Herbert, verkligen älskade henne, borde han väl glädjas åt att veta hennes lycka betryggad.

Han tömde vattenglasen på nattduksbordet i ett enda drag, torkade sin ångestfuktade panna samt försökte att se saken an med nykter blick. Hans sista rediga tanke omfattade Ottos framtidsplaner och huru dessa skulle kunna betryggas. Allt måste ordnas på bästa sätt för honom och henne. Herbert slöt ögonen för att möjligen finna ro i sömnen, men öfverfölls plötsligt af en frosskakning så stark, att tänderna högg mot hvarandra. — Sömnfrossa, — frammumlade han, om han än förstod att det var ödets kalla hand som sålunda grep om hans hjärta, värklighetens iskyla som smög sig öfver honom.

* * *

Följande morgon kom modern tidigt in till honom för att omtala den stora nyheten som

Anna vid hemkomsten förtrott henne, och moder och son uppgjorde därvid många vänliga förslag, för att kunna möjliggöra deras snara giftermål utan att såra Ottos stolthet. De hade ju mer än nog af detta lifvets goda och behöfde i det stora hela så föga, — såsom Herbert sade. En stund senare, då Herbert åter låg ensam, rufvande på det förestående mötet med Anna, smög sig denna helt oväntadt in i rummet. Aldeles såsom första aftonen efter sin ankomst till Lindnäs knäböjde hon äfven nu vid hans hvilsoffa, och med det rosiga ansiktet gömdt mot hans hand, berättade hon honom sitt unga hjärtas saga.

Det rörde honom djupt att hon kom till honom med så fullt förtroende, och om där ännu funnits kvar någon skymt af bitterhet i hans sinne, försvann den helt för hennes rena ömhet. Men när han skulle lyckönska henne kände han sin strupe liksom hopsnörd, och han fick fram blott några brutna ord. Anna förstod honom dock så väl, det visste han. Otto som i och med det samma äfven inträdt, närmade sig dem lyckligt leende, och den unga bruden slöt sig rodnande intill honom stödd af hans starka arm. För en minut härskade fullkomlig tystnad i rummet; de älskande hade tydligen glömt allt utom hvarandra. Herbert betraktade dem stillatigande, men så vände han sig bort och tillslöt ögonen. Han erfor en krampaktig smärta i hjärtat som hotade att beröfva honom medvetandet. Anna var den som

först återkom till verkligheten. Hon såg på Herbert och utropade förskräkt:

— Mår du illa kusin, du ser så dålig ut?

— Jag har ej sofvit i natt, — svarade han tonlöst.

— Det var mitt fel, — sade Otto hastigt. — Huru kunde jag också vara så tanklös och hålla dig vaken med mitt prat.

— Du har ingenting att förebrå dig; — Herbert log sitt goda leende. — Jag bad dig ju att stanna hos mig, och i morgon är jag säkert bättre åter.

Så var dock ej fallet. Själskakningen hade altför mycket angripit den klena fysiken och Herbert blef tvungen att hålla sängen en hel vecka framåt. En lång enslig tid, med endast tankar, som han brukade säga.

Först sista kvällen af Ottos därvaro lät Herbert åter rulla sig till hvilsoffan i hvardagsrummet, där familjen äfven nu samlades, täflande om att passa upp på honom och vara så glada och angenäma som möjligt. Kort förrän man skulle skiljas åt för natten reste Herbert på sig. Han hade några ord att säga de nyförlofvade, — sade han. Han fattade sig mycket kort. Han visste, yttrade han, att Ottos önskan vore att få fira bröllop så snart som möjligt. Lifvet är ju så kort, man borde därför icke dröja att fästa den lycka Gud beskärde. Ottos lefnadsförhållanden voro emellertid för tillfället icke sådana att han kunde sätta bo, men om par år skulle han nog hafva en säker

ställning. Nu ville Herbert därför föreslå Otto att af honom emottaga såsom gåfva, framtidslån, arf, — alt huru han själf ville det, ett visst kapital som skulle göra det möjligt för dem att genast förvärkliga sina önskningar.

Han förstod så väl alla kusinens invändningar, men, — här gjorde sig en lätt skälfning märkbar i Herberts stämning, — han trodde icke att hans broderliga vän kunde förvägra honom den bästa, sannaste glädjen på jorden, den att bereda andras lycka.

Otto hade bleknat, man såg att han var djupt upprörd, då han böjde sig ned mot sin bleka kusin, hvars ögon lyste med en egendomlig glans.

— Herbert, vet du att ädelmodet kan förkrossa! — nästan stönade han.

— Icke en broders, käre Otto!

Hans matta hand lade sig lätt på kusinens kraftiga skuldra och länge hvilade deras blickar den enas i den andras, två kontraster som de alltid varit och voro det än mera i denna stund. Den reslige, starktbyggda Otto med hela sin samlade lifskraft besparad för mannaålderns arbetsdag, och den fina, bleka sjuklingen med de intelligenta dragen och de stora underbart sköna ögonen, ynglingen utan framtid.

Stundens stämning var djupt gripande för alla, men oförgätligast blef den för de två unga hvars öde härmed beseglades. Herberts älskvärda vänlighet förtog också fullkomligt tyngden af den gåfva som gafs, och som helt säkert annars

skulle känts nog så tryckande. Och sålunda fördes de älskande, strålande af sällhet, ut på framtidens blåa haf, där idel solsken glimmade öfver vågen.

*   *

Vintermånaderna förgingo snabbt och på våren skulle bröllopet stå, just då Lindnäs klädde sig i den första ljusa grönskan. Så var det bestämdt, ty vår och lycka hörde ju tillsamman. Fru von Linde hade tusende bestyr för Annas utstyrsel. Hon ville själf ombesörja allt, från det största till det minsta. Det skulle vara på engång gediget, vackert och elegant.

Den unga bruden var henne innerligt tacksam för all denna vänlighet, men hennes tankar voro aldrig ett ögonblick fästade vid hvarken näsduksmonogrammen eller broderierna på dynvar m. m. Hon njöt af sin solljusa lycka och spred genom sitt glada, jämna lynne, ljus och lif öfver hela huset. „Vår lilla solstråle“ kallade henne fru von Linde, men Herbert tänkte, att hon ju blott var ett lån, som man snart skulle återlämna åt rätta egaren.

Anna hade på Lindnäs mött så mycken kärlek och till gengäld därför hade äfven hennes unga hjärta trofast omfattat allt och alla i denna sin omgifning. Hon kände också djupt skilsmessan från detta sitt andra hem, och bevisade genom tusende små ömhetsbetygelser att hon i sitt hjärta

gömde en innerlig tacksamhet och varm tillgifvenhet för hvad henne här kommit till del.

Herbert var mycket stilla denna tid. Han njöt af sammanvaron med kusinen såsom man njuter af de sista vackra septemberdagarne, dessa dagar som snart skola följas af den dystra hösten och den långa, kalla vintern.

Huru mången angenäm afton tillbragte de ej i hvardagsrummet under goda samtal, medan brasen spred sitt lifvande sken öfver hvarje föremål, eller då Anna sjöng sina för Herbert så kärvordna små visor. Äfven pastor Alm var musikalisk, han kunde sitta timal vid flygeln och fantisera till den sjukes stora förtjusning. Stundom sjöng äfven han, men oftast blott en vers ur någon andlig sång, eller någon koral. Sådant klingade icke längre främmande eller ovant därinne. När Alm var tillstädes föll också samtalet ofrivilligt på allehanda alvarliga frågor och Anna var då alltid en uppmärksam åhörarinna. Hennes unga själ hade ännu kvar hela den oskultsfulla tro barnasinnets engång omfattat, och Herbert hade noga vaktat sig att genom några tviflande frågor störa denna frid. När nu Alm berörde ämnen som lågo honom närmast om hjärtat, och talade därom på sitt klara, lugna sätt, med denna fasta öfvertygelse och denna vördnad som ovilkorligen meddelade sig äfven åt åhörarne, kände den unga flickan sig alltid så glad, och det tycktes henne, som skulle äfven hennes jordiska lycka helgats då hon

såg den i det högre ljus dessa stilla stunders samtal spred däröfver.

Pastorn kom ofta till Lindnäs numera. För hvarje gång iakttog han en synbar förändring i Herberts yttre, som de närmaste icke tycktes varseblifva. Men då patienten ej heller själf talade om sitt befinnande, teg Alm och fortsatte blott tyst sina iakttagelser.

Sålunda förflöt vintern och i början af juni ägde bröllopet rum. Det var en den allra vackraste dag med solsken på vårlikt blå himmel. Björkarnas gröna slöjor vajade för ljumma fläktar, och narcisserna på gården fyllde luften med sin vällukt. Endast några få gäster voro inbjudna till vigselakten, det var så Ottos önskan; han tyckte aldrig om stora sällskap. Den högtidliga ceremonin ägde rum ute på gården under de gamla lindarne, på samma ställe där Herberts farmor engång stått brud. Anna var förtjusande i sin hvita luftiga dräkt, rikt prydd med myrtenkvistar, och Otto såg ut såsom om han ej riktigt visste om hans fötter ännu vidrörde moder jorden.

Vigseln försiggick tidigt på förmiddagen. De nygifta skulle strax efter bröllopsfrukosten afresa till utlandet. Anna hade så ofta uttalat en önskan att få se sig om i världen. Herberts brudgåfva till henne utgjordes därför äfven af en förskrifning på en frikostigt tilltagen summa, att användas „till vedding trip“ som det stod på kuvertet.

Medan frukosten serverades i stora matsalen låg Herbert inne på sin soffa och följde meka-

niskt timvisarens på det stora vägguret gång mot det ögonblick afskedet skulle ske. Minut efter minut gled bort i oändligheten och snart hördes glada röster ute i vestibylen. Annas mjuka silfverklingande skratt, huru väl han mindes dessa tonfall från den första kvällen af hennes ankomst till Lindnäs! Trotts allt hvad han under dem lidit, skulle han dock ej velat afstå från dessa två minnesrika år.

— „Mer än lefva fann jag var att älska,“ — hviskade han med skälfvande läppar. Och nu stod hon därinne, den lyckliga unga bruden och bjöd honom med tårfyllda ögon farväl.

— O Herbert, min bästa vän, min älskade broder, mottag min varma innerliga tack för allt hvad du varit för mig! Jag kan aldrig, aldrig återgälda dig det, — ljud hennes veka upprörda stämma.

Herbert låg orörlig, allt lif hos honom tycktes samladt i de stora uttrycksfulla ögonen som nu voro fästade på Annas ansikte.

— Gud välsigne dig, — sade han tonlöst. — Må Han göra hela ditt lif så lyckligt som jag önskar dig det. Och så, låt mig tacka dig för din vänskap, ditt tålmodiga öfverseende med en sjuklings svagheter. Gud löne dig!

Anna böjde sig hastigt ned och lade lätt fingret öfver hans läppar.

— Hvad har jag väl kunnat göra för dig! — Så strök hon bort håret från hans vackra blåhvita panna och kysste den ömt.

Otto och fru von Linde åsågo afskedet med tårad blick. En skilsmessa innebär ju alltid någonting sorgligt, men ingendera af dem visste hela djupet och betydelsen af just detta farväl.

— Vi skola ofta skrifva till dig, — sade Otto och försökte anslå en muntrare ton. — I tankarne skola vi hafva dig med oss och du skall se allt hvad vi se. Farväl, nu måste vi bege oss af. Auf wiederseh'n broder!

Rummet blef med ens så tyst; det var ej någon dröm, de voro borta och han var lämnad ensam kvar. Ännu en sekund, två, tre, och vagnen som skulle föra dem till ångbåtsbryggan rullade knastrande mot sanden utför alléen. En skimrande bild i lifvets brokiga panorama hade slocknat för alltid.

Lars kom in för att se om sin unga husbonde; men då han såg honom ligga med slutna ögon smög han sig tyst ut igen och underrättade modren och pastor Alm att — „baron somnat.“

Men Herbert sof ej; han följde med sin tunga blick de lätta dunlika molnen på den vackra sommarhimlen. Så klar och blå den var, så härlig och långt skild från denna arma jord! Härnere fullt upp af smärta, slitningar och hjärteve, och där — —

För första gången kände Herbert att däruppe måste finnas ro och en ousäglig längtan därefter grep honom. Han var så trött, ja, dödstrött, han orkade ej föra striden vidare. Så låg han länge stilla och betraktade himlen, och allt som tiden led, var

det som skulle något af dess ostörbara frid smugit in i hans sönderslitna hjärta och svalkat dess brännande kval. Bitterhet, saknad, vemod, allt smälte småningom samman i den oändliga längtan som fyllde hans själ, en längtan i hvilken det icke mera fanns någonting jordiskt.

Då skymningen inträdt kom Alm tillbaka till Lindnäs, drifven af oro för vännens befinnande. Herbert smålog gladt emot honom.

— Sömmen har gjort dig godt, tänker jag.

— Jag vet just inte om jag sofvit, men jag har haft det godt i alla fall, må du tro. Jag har lärt mig förstå fridens innebörd, den eviga fridens, menar jag, — sade han med sitt vackra leende. — Och jag tror att friden kommit till mig, den har uppfyllt hela mitt hjärta. Jag känner mig som buren af starka lätta vingar — hemåt.

Herbert såg på Alm med en sällsam outgrundlig blick.

— Min bön är då hörd, — svarade den unge prästen högtidligt.

Herbert nickade, han orkade synbarligen icke tala mera. Alm förstod det äfven och satte sig tyst vid flygeln. Långe tonade milda ljufva melodier genom det skumma rummet, därefter sjöng han med sin vackra baryton halfhögt den gamla vaggsången: „Trött jag är och hvila vill, sluta mina ögon till.“

Då han steg upp från flygeln och kom fram till hvilsoffan tog Herbert sakta hans hand.

— Tack, broder, den sången var som diktad

för mig, jag är mycket trött; men hvilan kommer nog.

— Jag hoppas du skall få en god natt, — sade modren som just i det samma inträdt.

Men Herberts uttrycksfulla blick sökte vänens, som om han velat säga: — Du ensam förstår hvad jag menar med att hvila.

Sommaren blef varm och Herbert lämnade sällan sitt svala sofrum. Blott någon kväll då och då lät han rulla sig ut på gården till sin gamla plats under de lummiga träden där Otto och Anna nyss vexlat sina trohetslöften. Där kunde han ligga tyst och lyssna till vindens lätta sus i träd Kronorna eller betrakta svalorna som flögo upp mot den ljusa sommarskyn. Han tänkte på de två som nu likt ett kvittrande fågelpar flögo från ställe till ställe därute i den stora vida världen. Anna skref ofta, långa utförliga bref, Otto blott någon kort kraftig anteckning i marginalen, men altsamman andades idel oblandad lycka. Gud ske lof! Nu kunde han säga det ärligt, ur djupet af sitt hjärta.

Alm kom dagligen till Lindnäs, om ej för längre stund så åtminstone dock på några ögonblick. Han såg med bäfvan huru Herberts bräckliga gestalt blef allt svagare och den hand som så trofast tryckte hans, allt mera genomskinlig. Herbert hade också blifvit tystare än förr, kanske till följd af den kroppsliga trötthet han nu ständigt erfor. En afton var han dock ovanligt språksam.

Han tycktes hafva behof af att gifva Alm en öfversikt af sitt eget och Ottos lif.

— Tänk dig, — sade han; — jag med min hängifvenhet för studier fick på min lott vården om detta stora gods, ett värf som jag aldrig kunnat fylla, och Otto som alltid haft en hemlig dragning åt landtbruket, skulle gå embetsmannabanen. Var det ej sällsamt. Men så kom min olycka och nu först inser jag hvartill den skulle leda. Det är nämligen så, ser du, att Lindnäs efter min död öfvergår som fideikommiss till Otto. Då han var barn stodo där ännu tre emellan honom och stället, min far, min älsta bror som lär varit en duktig pys och jag, som hade sjutton lif i kroppen, som man sade.

— Nu finnes blott en skugga kvar, jag får lämna rum åt honom som nu först kommer på sin rätta plats. Är det icke visligen deladt. Alla mina halft utvecklade planer som jag troligen aldrig skulle haft kraft eller förmåga att utföra, skall Otto realisera. Allt som blott var tanke hos mig, skall blifva handling hos honom. Jag var alltid idealisten, svärmaren, — sade Herbert med ett vemodigt litet leende. — Hos mig fanns nog alltid någonting brustet som aldrig tillät mig att stå i rätt harmoni med lifvet; och det var först min brutna hälsa, eller rättare dödens närmande, som slutligen bragt mig i samklang med hvad som ända hittills stått mörkt och dunkelt för mig. Nu ser jag allting så klart!

Det var första gången Herbert öppet häntydt

på sin snara bortgång. Alm tog hans smala blodlösa hand i sin och och tryckte den sakta.

— Vi skulle alla vilja behålla dig ännu en tid, — sade han med skälfvande röst.

Herbert skakade på hufvudet.

— Gläds hellre med mig, att det som skall ske går fort, — svarade han. — Jag tror att jag är beredd på det kommande, men själfva döden har likväl sin udd då man är ung.

Alm vände sig bort, han kunde ej uthärda att se den smärftulla resignationen i detta bleka uttrycksfulla ansigte.

— Jag lefver nog tills Anna och Otto komma tillbaka, — sade Herbert trött. — Och — tillade han, — det är äfven bäst att mamma får hoppas så länge hon kan.

Vännen förstod honom fullkomligt också i detta afseende, ty fru von Lindes nervositet invärkade oroande på till oah med en frisk människa.

Ett par veckor efter detta långa samtal emottog Alm en dag en liten biljett från Lindnäs, däri fru von Linde, synbarligen djupt uppskakad, bad honom om ett besök för Herbert. Han hade under ett par dagar, som den unge prästen till följd af en embetsresa icke kunnat besöka honom, blifvit betydligt svagare och önskade nu begå Herrans nattvard.

Naturligtvis följde Alm genast kallelsen. Då han kom fram till gården och mötte Lars med förgråtna ögon, förstod han att det stod illa till. Tjänarens ärliga ansikte var som förlamad af sorg.

— Vår unga husbonde reder sig till flyttning, — sade han; — och just i dag skulle baron Otto komma hem från sin långresa. Gud vet om de råka hvarandra mer i denna värld.

Genast vid sitt inträde såg Alm att en sällsam förändring inträdt med den sjuka. Herberts stora vidöppna ögon som välkomnande hälsade honom, hade ett eget förklaradt uttryck, dragen voro skarpa, hyn gulhvit och ett hemlighetsfullt „något“ hvilade öfver den vackra, rena pannan.

— Du har ju fått mammans bref? — frågade han med slocknad röst.

— Det har jag, och de heliga medlen hemtade jag enligt din önskan med mig.

— Tack!

Herberts vackra leende påminte Alm om solens sista dröjande afskedsblick förrän hon sjunker.

— Du vet att jag inte begått Herrans nattvard sedan min konfirmationsdag, men nu känner jag att jag vågar det. Renad i Jesu Kristi blod! — Herberts röst sjönk ned till den svagaste hviskning men leendet låg ännu kvar såsom det förklarade ljusskimret efter solnedgången. Alms tankar fördes ovilkorligen på en mild sommarkväll, då naturen står tyst i aningsfull förbidan; ej en krusning leker på vattnets spegel, ej en vind i trädens toppar, ingenting stör andakten, öfveralt blott denna stora allsmåktiga stillhet, denna strålande frid. Herberts lif liknade en sådan afton med sin slocknande sol.

En halftimme senare hade rummet fyllts af en liten skara andaktsfulla, djupt upprörda människor, de trogna tjänare som sett den unge liflige gossen växa upp, som älskat, vårdat och tjänat honom ända från barndomsåren. Modern satt vid bädden med Herberts hand i sin och näsduken tryckt mot ögonen.

Det var så ljudlöst tyst därinne att man kunde höra myggans surr genom de öppna fönstren, därifrån en irrande solstråle silade sig in och öfvergöt den döendes hufvud med en gyllene gloria, och i denna djupa stillhet ljöd den unga prästens ord än mer gripande. Han talade om lif i motsats till död, om frid efter striden, och allt detta genom Honom som kommit till jorden att frälsa syndare och föra dem upp till den eviga saligheten i sitt himmelska rike. Skönt och innehållsrikt var detta tal och åhörarnes uppmärksamhet så djup att ingen annan än Lars hörde vagnshjul rassla nere på gården och såg en man och en kvinna sakta smyga sig in och knäböja bland de öfriga.

När den heliga handlingen var förbi sade Herbert svagt, med tydligt.

— Säg Otto, att jag anförtror honom min mor, och att jag vet att han skall göra för Lindnäs allt hvad jag engång önskat få göra. Säg honom att jag tänkte på dem båda till det sista.

Herbert afbröts af Ottos oväntade framträdande. Hvarken han eller Anna gáfvo sig tid att invänta några förberedelser.

Herberts blick vidgades och blef en sekund onaturligt klar och glänsande. Lars sprang fram och lyfte upp hans hufvud, och utom Alm var han den ende som förstod att i detta ögonblick den döendes hjärta brast.

*   *   *

Herberts önskan gick i fullbordan, han dog hastigt och lätt, dödens udd var afbruten och segern blef gifven genom Honom som öfvervunnit döden.

Solen hade sjunkit, det var blott återskenet, ett mildt purpurskimmer, som dröjde kvar öfver den vestliga himlen denna lugna sommarkväll, bådande en kommande härlig morgonväkt. Det var frid öfverallt, frid och andaktsfull tystnad; endast en liten fågel sjöng långt borta i de djupa, gamla skogarna slummersången för slumraren i det tysta dödsrummet, den unge arftagaren till Lindnäs.

GENGÄLD.

I KAP.

Solen gassade från den molnfria julihimlen så hett att kådan i guldgula droppar sipprade fram ur granarnes stammar, medan den lätta vinden hämtade hela fång af hödoft från de nymejade fälten. Blott nere vid bäcken, under alarne, var det svalt till och med i middagsvärmen, och där byggde Érik Holst präktiga dammar och vattenverk åt herrgårdens lilla dotter, flickan med det yfviga rödbruna håret och de kloka, klara ögonen.

Hon stod därunder hela tiden bredvid honom och följde med blicken hvarje rörelse af de händiga, bruna gossfingrarna. Stundom slog hon ihop sina egna knubbiga små händer i förtjusning öfver något lyckadt påhitt af lekkamraten, och då tändes där i tolfåringens allvarsamma ögon en egendomlig ljusglimt som lyste upp hela det magra

ansiktet med sitt mogna, begrundande uttryck; man kunde se huru hennes glädje gjorde honom lycklig.

— Ännu en plugg här och dammen är färdig, och så gå vi hem till middagen.

— Ja Erik, och på eftermiddagen kommer du igen och hämtar mig hit. — Gossen nickade och lilla Winnie hoppade högt af förnöjelse, hvarpå hon kilade i väg hemåt och hade snart uppnått spången som förde öfver bäcken.

— Vänta, gå inte ensam ut på spången, — varnade Erik och hastade efter henne. Men där stod hon redan midt på de kullriga hala stockarna. Den lilla brådskande foten halkade, och nästa sekund skulle hon hafva legat i vattnet om ej gossen sprungit fram och fångat henne i sina armar.

— Winnie får aldrig gå ensam öfver bäcken, — förmanade han, — liten, som är blott fem år.

Flickan skrattade där hon satt på hans arm med handen begrafven i hans täta, mörka hår: — Du är stor du, och så stark!

— Ätminstone stark nog att bära en sådan liten fågelunge som du, — svarade han med sitt vackra leende och slöt armen fastare kring barnet, tills han på andra sidan bäcken försiktigt satte henne ned på gräsvallen. Därpå sprungo de hand i hand genom grinden och uppför sandgången som genom den lummiga trädgården förde rakt upp till Ekebergs vackra karaktärsbyggnad.

På planen utanför den öppna verandan, som omgafs af rika blomsteranläggningar ordnade med konstnärlig smak, stod öfverste Segersköld själf, i hvit sommardräkt med halmhatt på sitt tidigt grånade hår. Han mötte de två barnen med leende blickar.

— Hvad hafva ni nu åter haft för er? — frågade han.

— Erik har byggt en dam vid bäcken; det skall bli en kvarn, vet du pappa, — jublade Winnie och klängde sig fast vid fadrens arm.

— Klart att du då haft roligt, min tös; dina ögon tindra också riktigt som små stjärnor. Erik tyckes mästerligt förstå konsten att intressera vår lilla yrhätta.

Erik rodnade öfver detta beröm och i hans öppna blick lästes tydligare än ord kunnat uttrycka, att Winnies nöje var hans högsta glädje. Den lilla flickan slog ut med handen:

— Glöm inte att komma, när du ätit. — Hon såg så smågammal ut då hon böjde hufvudet till en afskedsnick att fadren icke kunde undertrycka ett leende. — Född till härskarinna, — mumlade han, i det han lyfte barnet på sin axel och sålunda i triumf bar henne in i huset, medan lek-kamraten, efter en djup bugning, tog vägen till den nätt belägna trädgårdsmästarebostaden som var hans hem.

Åter log sommarens sol öfver Ekebergas gröna lunder. Träden i parken susade för vestanfläktar och bäcken sorlade hemlighetsfullt som förr i sin svala bädd under alarne. Inne på trädgårdens skuggrika gångar vandrade tvänne män långsamt fram och åter.

Öfverste Segersköld var den ena. Han gick något framåtlutad med blicken sänkt. Händerna, omfattande promenadkäppens silfverknopp, hade han lagt i kors på ryggen. Det låg ett knapt märkbart drag af trötthet kring den välbildade munnen och pannan hade under de gångna åren fått ett par djupa fåror; han åldrades synbarligen tidigt.

Mannen vid hans sida var ännu yngling, knapt fyllda tjugu år, men Erik Holst — ty det var han — hade alltid förefallit äldre än sina år. Han lyssnade uppmärksamt till sin följeslagares yttranden och rättade noggrant sina steg efter dennes. Hela hans uppförande gentemot den äldre präglades af en djup vördnad.

— Jag talar med er, Holst, som med en mogen man, en jämnårig, — sade öfversten och såg ett ögonblick upp i den yngres allvarliga ansikte. — Ni känner ju alla förhållanden här, och jag behöfver icke ingå på några förklaringar.

Erik böjde medgifvande sitt hufvud.

— Hvad jag gjort för er har aldrig skett i tanke på någon gengäld.

— Åh! nej, nej! — instämde härtill ynglingen.

Öfversten lade småleende sin hand på hans axel.

— Jag vet nog att ni själf inte tror det, men andra skola kanske en dag påstå att så varit fallet. Jag spårade goda anslag hos min trädgårdsmästares ende son och jag gaf honom den uppfostran han själf åstundade för att i framtiden kunna påräkna hans tacksamhet. Så skall man säga och så skall man tro. Nåväl Holst, jag medger det, jag skulle gärna behålla er här som min högra hand. Det skulle kännas så tryggt att hafva en ung kraft att stödja sig vid, men likväl skulle intet i världen förmå mig därtill just nu. Ni måste ut, ni måste lära känna lifvet sådant det är, samla erfarenhet, rika skatter, göra dyrbara rön, och blifva hvad jag hoppas och väntar af er. — Han tryckte med hjärtlig värme den unge mannens hand. De gingo vidare under några minuters tystnad hvarefter öfversten återupptog samtalet.

— Jag fruktar att jag börjar bli gammal, icke så mycket till åren som ej mera till sinnet, och jag tror att jag bär på ett ondt, som kan spåras tillbaka ända till mitt lifs största sorg, — min hustrus död. Det bröt mig. Jag var ung då, nästan en pojke till lynne och uppfattning. Från den dagen blef jag utan öfvergång med ens en gammal man. Det låter kanske föga troligt, men det är likväl i grunden sannt. Jag försökte nogsammt resa mig efter slaget; jag gaf mig icke så lätt, må vi tro, och jag kände min plikt både mot samhället och mot mig själf. Man får ej lefva

blott för sin enskilda sorg. Dessutom hade jag ju ett barn. Jag blef min lilla flickas bästa lek-kamrat förrän hon ännu lärt sig gå. Jag tvingade mig att taga del i allt hvad det medborgerliga lifvet hade rätt att fordra, och världen trodde att jag småningom glömt min smärta. Men innerst i hjärtat bodde den dock kvar, den stora saknaden, denna gränslösa tomhet som gör lifvet till en ödemark och alla dess intressen värdelösa. Jag var nu engång sådan, för mig kunde lyckan ej blomstra upp på nytt.

Öfversten stannade; de hade kommit fram till grinden, därifrån man under ett vackert löfhvalf såg den lilla slingrande bäcken med sin spång och aldungarne på andra sidan denna. Han stödde sig tungt däremot och blickade tankfullt bort mot skogen. Liksom uppvaknande strök han sig sedan med handen öfver pannan.

— Ja, hvar var det jag nu stannade, — sade han. — Man borde aldrig i sällskap fördjupa sig i sina minnen. Ni måste förlåta mig, Holst.

Erik mötte förståelsefullt hans blick. — Jag ber tvärtom att få tacka er, — svarade han sakt.

— Vi skulle tala om er och så öfvergick jag till mig själf — egoistiskt nog. Om ett par år är ni, käre Holst, färdig med landtbruksinstitutet; då måste ni längre bort från en fars gamla kära hemland, studera och praktisera därute i stora världen och sedan söka er någon god, lönande anställning. Så har jag planerat framtiden för er, men hoppas att ert nya fosterland engång dock

skall återbörda sin son, utbildad för ett fruktbringande arbete till dess tjänst och nytta. Icke sannt?

— Jag vore annars ovärdig att kalla det moder, — svarade den unge mannen med fasthet.

— Godt och väl, då äro vi ju på det klara och hafva fullt förstått hvarandra.

— Huru skall jag någonsin kunna tacka er, min välgörare! — stammade ynglingen och hans blick glänste fuktig.

— Tala icke därom min gosse, och likväl, — öfversten lade armen kring Eriks skuldra. — Det är något jag ville be er om, märk, icke fordra, — förblif en vän för min Winnie. Hon står så ensam. Kusiner äro inte syskon ser ni, och olika intressen kunna skilja åt. Min svägerska här är en förträfflig kvinna som ni vet, och jag är henne uppriktigt tacksam för de många fredliga år vi lefvat tillsammans på Ekeberga. Aldrig har där fallit ett ondt ord oss emellan. Men hon är inte den som kan vara ett stöd för Winnie. Dessutom har flickan en stark vilja. Jag har varit för efterlåten med henne ända från barndomen, ty ser ni Holst, mitt hjärta blödde för den lilla moderlösa. All vår kärlek kan ju inte ersätta en moders ömhet; den är för barnet som solljuset för vårens blomma. Därför hade jag alltid så svårt att neka henne något. Hon är sanningen själf, min lilla flicka. Någon fullkomlig varelse har jag icke förmått göra af henne, och när jag en dag går bort, hvilket, — efter hvad jag har skäl

att tro — kommer att ske hastigt, skall hon mången gång vara i behof af ett godt råd, ett trofast stöd. Jag litar på er, Holst, jag vet att jag i detta afseende icke begär för mycket.

— Om det så vore att gifva mitt lif för henne, — svarade ynglingen med kväfd stämma.

Ett ögonblick blickade de två männen hvarandra djupt i ögat, så vände de tillbaka från grinden och började gå fram mot huset. Under de gamla ekarnes lummiga kronor kom där en smärt flickgestalt dem till möte. Fängsladt i en tung fläta nedåt ryggen krusade sig det brunröda håret i tusen ostyriga lockar på den hvita pannan; ögonen tindrade gladt, näsan sträfvade en smula i höjden, just lagom för att gifva det lilla mjuka ansiktet någonting oemotståndligt pikant, munnen såg på engång skälmsk och trotsig ut. Sådan var Ekebergas ros vid fyllda femton år.

— Lilla rödlufva, — öfversten drog hennes arm under sin.

— Hvar ha' ni dröjt så länge? — frågade hon. — Och så förskräckligt allvarsamma ni se ut, — hon höjde pekfingeret lekfullt hotande.

— Däruppe väntar en karl för att få träffa dig, pappa, och nu är det jag som vill rå om min gamle lekkamrat; vi måste upplifva våra barndomsminnen. Du får inte komma och taga honom bort ifrån mig, så mycket du vet. Jag är ju van att få min vilja fram. — Hon log så att de hvita tänderna lyste som perlor mellan de friska röda läpparne.

Erik bugade sig beredvilligt. I hans blick stod där tydligt att läsa:

— Jag följer, om det än vore till världens ända.

II KAP.

Winnie Segersköld satt vid skrifbordet i det vackra hvardagsrummet på Ekeberga, där hvarenda liten småsak var ordnad efter hennes smak, hennes tycke och önskningar. Utanför det breda fönstret, därifrån man kunde se djupt in i grönskan, blommade höstens rikaste flora i glödande färgprakt. Huru ofta hade ej hennes blick gladt öfverskådat denna rikedom; blomsterträdgården hade ju allt sedan barnåren varit hennes förtjusning. Nu däremot gick ögat nästan liknöjdt förbi alla de brokiga härligheterna, bort mot horisonten, utan att dock söka något mål. Man såg att hennes tankar voro långt i fjärran.

Öfver det unga ansiktet hvilade en skugga och kring munnen låg ett drag af sorgsenhet som aldrig funnits där förr.

Det glada, bortskämda, yra barnet hade förvandlats till kvinna. Det var sorgens tunga hand som helt plötsligt åstadkommit denna förvandling. Fadrens oförmodade död hade med ens förmörkat hennes himmel och för lång tid för henne tillintetgjort all tanke på jordisk lycka, hon som

dock ända därtill solat sig i dess fulla, varma glans. Huru ömt hade hon icke blifvit omhuldad, huru hade icke hvarje hennes minsta önskan blifvit uppfylld och huru kärleksfullt hade ej fadershanden sökt bortrödjja hvarje törne från hennes lefnadsväg. Glad som vårens lärka kunde hon hälsa hvarje ny dag som väckte henne till nya fröjder och aldrig hade så mycket som skuggan af en sorg fördystrat hennes öga. Ty en moder förstod hon icke att sakna; den älskade fadren sökte också i dubbel mån ersätta henne denna förlust.

Så hade den glada barndomstiden gått för henne. Fadren som ej kunnat uthärda tanken på en skilsmessa från barnet, hade låtit undervisa Winnie i hemmet. Kanske hyste också denna i öfrigt så upplyste man några åldrade idéer i fråga om flickors uppfostran, och ville hälst se den satt i värket under sina egna ögon. Alltnog, Winnie erhöll skickliga lärarinnor och var förtjust öfver att icke behöfva utbyta Ekebergas gyllene frihet mot skolans tvång. Hon saknade aldrig sällskap, hon hade sina fåglar, sina hundar och sin egen ridhäst i stallet. Hon var ju rikemans enda älskade barn.

Men medan fadren i sin stora kärlek uppfyllde alla hennes önsknigar, låg det i denna hans förgätenhet af sitt eget jag en storslagenhet som barnet instinktmässigt uppfattade. Hon var ju denne samme faders dotter och hade af båda föräldrarne att i arf mottaga många ädla karaktersdrag. Detta var väl också orsaken till att hennes uppfostran, hvilket med hennes själfstän-

diga lynne lätt kunnat ske, dock icke förvandlade barnet till en själfkär och härsklysten kvinna. Ständigt såg hon sin far — hennes manliga ideal, — oegennyttigt sätta andras fördel framför sin egen, aldrig gick någon ohulpen från honom och ett dömande ord trängde knappast någonsin öfver hans sannfärdiga läppar. Hvad ord måhända ej skulle förmått, det värkade här exemplets makt, något som mången fader och moder tanklöst förbiser.

Man hade i hans ungdom alltid sagt om öfverste Segersköld att han var idealist och på äldre dagar ansåg man honom vara så godt som socialist, likvisst i detta ords ädlaste bemärkelse. Han såg med en egendomlig ljusblick på alla lifvets företeelser och när han blef besviken, hvilket naturligtvis skedde ofta nog, bedröfvades han öfver att för en tid nödgas förlora sin goda tanke på en medmänniska, men vredgades aldrig öfver att man gäckat honom.

Det var omöjligt att ett dagligt samlif med en så utpräglad personlighet skulle undgå att utöfva ett välgörande inflytande på hans dotter. Hon lärde sig i viss mån tänka hans tankar, men eget nog var hos barnet blicken mera djupgående, och då hon blef äldre, erfor Winnie ofta nog ett behof att liksom värja sin far för de missräkningar hans själ ej så sällan fick vidkännas.

De voro som två goda vänner, far och dotter, och såsom han engång satt sig på barnets ståndpunkt för att kunna deltaga i hennes lekar

och sysselsättningar, så bemödade sig nu den upp-
växande flickan att höja sig till hans intressen.
Aldrig var en sysselsättning henne så kär att hon
icke genast lade den å sido om fadren det öns-
skade eller hon trodde att han hade behof af
hennes sällskap. Ty redan i barnåren förstod
hon instinktmässigt, att hennes lilla hand ägde för-
mågan att bortstryka molnen från hans panna,
och när hon blef äldre, kände hon att han var
lycklig då hon var honom nära.

De läste, promenerade och arbetade tillsam-
man, och när han vandrade omkring på de vid-
sträckta ägora, eller red bort till någon utgård,
var Winnie alltid hans outtröttliga följeslagarinna.
Hon hörde honom tala med dagsverkare och fog-
dar, hon lyssnade till hans planer i fråga om ny-
odling, dränering, skogsskötsel, med mera, och
med god vilja lyckades det henne att blifva sin
far ett värkligt sällskap, på samma gång hon själf
tidigt inhämtade kunskaper som mången ung landt-
brukare kunnat afundas henne.

Kanske tänkte öfversten därvid stundom att
det kunde vara Ekebergas blifvande härska-
rinna till gagn, att sålunda få en inblick i dessa
ämnen, men en sådan synpunkt låg fjärran för
Winnies sinne. Om kvällarne läste fadren van-
ligen högt för henne; hans svägerska, tant Emma,
som Winnie kallade henne, led af en tilltagande
döfhet och satt för det mesta fördjupad i sitt kära
virkarbete, bekvämt placerad i det mest inbju-
dande soffhörnet. Den goda hofrådinnan hade i

det stora hela ganska få intressen och betraktade läsning som ett temmeligen torrt tidsfördrif, isynnerhet de böcker öfversten med förkärlek valde till aftonlektyr. Hon påstod att resebeskrifningar inverkade oroande och kallade hvarje vetenskapligt arbete „filosofiskt“, det må sedan hafva berört hvilket ämne som helst, och filosofi var ingenting för kvinnorna. Tant Emma kunde aldrig förlika sig med den nya tidens fordringar och kvinnliga studenter nämdes af henne med fasa, det var något i högsta grad opassande. Tack vare sin passiva natur yttrade hon sig dock högst sällan i dessa frågor och föredrog helst att låta världen hafva sin gång, blott den icke ingrep i hennes, engång för alla, oryggliga vanor. Sålunda hade hennes närvaro i hemmet aldrig inverkat störande på samlifvet mellan far och dotter. Annorlunda var det så länge Winnie hade lärarinnor, ty under dessa år tyckte öfversten ofta, att ferierna voro den enda tid han odeladt fick rå om sin lilla flicka, en egoism som han i alla fall strängt förebrådde sig, då han såg de framsteg Winnie gjorde och det goda inflytande hennes lärarinnor — två till antalet, en utländska och en landsmaninna, — utöfvade på henne. Gladast var han dock när läroåren voro förbi. Att skicka flickan för vidare utbildning till något högre lärovärk i hufvudstaden tänkte han aldrig på, isynnerhet då hon ej heller själf förstod att önska det. Glömma hvad hon lärt det skulle hon i alla fall ej, menade han, och därför underhölls kunskaperna

genom flitig läsning, särskildt främmande lands litteratur på originalspråken, öfversten talade själf med lätthet flere modärna språk och var äfven i öfrigt en ovanligt upplyst och fint bildad man. Då hon fyllt aderton år, fick Winnie följa sin far på en längre utländsk resa för att på ort och ställe se hvad minnesvärdt hon hört och läst om; äfven öppnade han nu hemmet för sällskapligt umgänge, det han under de första åren efter hustruns död så mycket som möjligt undviktit.

Om Winnie i barndomen fått föra ett på sätt och vis ensligt lif, ville han ej att hon en dag skulle kunna förebrå honom att han utestängt hennes ungdom från denna beröring med andra, som till så stor del utgör en uppfostran för lifvet. Winnie var icke heller någon enstörig natur, hon njöt af hvarje glädje som mötte och sög honung ur hvarje blomma vid vägen. Sådant tedde sig hennes lif när sorgens slag drabbade henne såsom en blixst från klar himmel, och den, som det syntes, ännu så lifskraftige mannen föll likt ett mognadt ax för mejarens lie.

Fadrens frånfälle kom för Winnie fullkomligt oförberedt. Fruktande att oroa eller bedröfva det älskade barnet, hade öfversten aldrig förrådt de hastigt öfvergående anfall, hvilka påmint honom om den dödsbringande sjukdom som hotfullt hängde öfver hans hufvud. Slaget var därför än mera förkrossande för henne. Jämte några unga från granskapet hade hon gjort en liten utflykt och kom så glad och upplifvad hem för att be-

rätta fadren alla sina intryck. Huru lätta voro ej hennes steg, där hon ilade genom trädgården, huru gladt klappade icke hennes hjärta då hon stod på tröskeln till fadrens rum. Men han som alltid så kärleksfullt mottagit hennes små förtroenden och deltagit i hennes fröjder, låg nu där bleknad på bädden och det var endast medvetandets sista blick hon fick emottaga. Den famlande handen nådde icke längre dottrens djupt sänkta hufvud.

Ingen under därför att Winnie till en början omöjligt kunde fatta att detta var döden, att ett enda ögonblick varit nog att beröfva henne den hon älskat högst på jorden. Förstenad af smärta satt hon vid fadrens kallnade stoft, oemottaglig för tröst och deltagande, utan att njuta hvarken sömn eller föda. Hvarför skulle hon lefva mer när han var borta!

Ännu då den blomsterhöljda kistan sänktes i jordens sköte, var det för henne lika ofattligt, hon förstod ej hvad som sades henne, eller rättare brydde sig ej därom. Allt var henne likgiltigt. Automatiskt framlefde hon de första veckorna efter dödsfallet och då hvardagslifvet med sina tusende små grepp slutligen tvang henne tillbaka till de gamla vägspåren, var det som skulle hon vaknat från en fasansfull dröm. För första gången erfor hon då tårarnes lättnad. När ett ungt hjärta kan gråta ut sin smärta är redan mycket vunnet.

Så småningom väcktes hon äfven till medvetande af sin ställning. Hon började fatta att lifvet ställde fordringar på henne, till och med mycket

stora fordringar; att ansvaret såsom fadrens efterträderska på ett stort gods med talrika underhållande, nu och för framtiden var lagdt på hennes skuldror, och denna öfvertygelse i förening med sorgen, mognade plötsligt den glada ungmön till en tänkande, djupt kännande kvinna.

III KAP.

Fadrens bortgång blef för Winnie att liksom vända ett nytt blad i sin lefnadsbok. Hennes första känsla vid tanken på framtiden var en fruktansvärd tomhet. Hon skulle ju nu begynna tillvaron ensam, utan stödet af den starka hand som hittills så ömt ledsagat henne, den rika erfarenhet som aldrig lämnat henne utan råd. Äfven glädjen af hans ständiga sällskap och den fulla sympatin var henne förnekad.

Hon utstod därvid mången bitter kamp och mången förtviflad stund grep saknaden med sin järnhand kring hennes blödande hjärta, utan att hon ville förtro sig åt någon. Tant Emma höll nog af henne på sitt sätt; ja, kanske så mycket hennes flegmatiska temperament det förmådde. Hennes lynne var förträffligt och hon tyckte aldrig om att ställa till oreda och bråk i hemmet. Men redan i barndomen hade Winnie förstått att man ej borde störa den goda damens ro, som hon värkligen satte mycket värde på, och sålunda hade

den unga flickan vant sig vid att aldrig på detta håll söka deltagande i vare sig glädje eller sorg. Fadren delade ju dessutom allt sådant med „sin lilla rödlufva“, som han skämtsamt kallade henne.

Hofrådinnan hade värdigt och hänsynsfullt uppfyllt värdinneplikterna i sin svågers hus. Några alltför stora fordringar hade man dock icke ställt på henne. Om hon blifvit tvungen att handgripligen befatta sig med så mycket som en tiondedel af hvad ett stort landthushåll kräfver, eller nödgats uppoffra sin nattsömn för att vårda det moderlösa barnet, skulle hennes makliga natur helt säkert upprest sig däremot. Men öfversten kände sin svägerska alltför väl och visste nogsamnt hvad han kunde hoppas af henne.

Hemmets vård måste lämnas i lejda händer, men han hade haft lyckan att äga pålitliga tjänare. Själf öfvervakade han allt med sällsynt omsorg och främst sin lilla dotter, med hvars erfarna sköterska han ock kunde vara fullt belåten. Hofrådinnan satt prydlig och presentabel vid middagsbordet eller bakom theköket, alltid vänlig och godlynt, men i grunden både till tankar och uppfattning långt skild från såväl fader som dotter.

Winnie förstod det knappast då, men allt efter som hon växte upp, vidgades klyftan mellan henne och den goda tanten. Deras vidt skilda naturer kunde aldrig bringas att sympatisera, medan dock till det yttre det bästa samförstånd rådde dem emellan.

Kanske var också detta orsaken till att barnet så uteslutande och hängifvet fäste sig vid fadren att denna känsla knapt lämnade plats för någon annan i hennes hjärta. Däraf kom det sig åtminstone att Winnie nu vid hans död stod så ensam och utan förmåga att sluta sig till någon. Äfven detta skulle hon först småningom lära, om hon än själf till en början drog sig likt snäckan inom sitt skal.

Ekeberga låg ej alltför ensligt. Pastorsgården i kapellförsamlingen som godset tillhörde, kunde nära nog kallas en granne, och midt öfver fälten hade man Grönkulla, ett litet kaptensboställe, för några år sedan på arrende öfvertaget af enkefru Ridderström. Folkskola med lärare och lärarinna saknades ej heller. Tidsförhållandena och förbättrade kommunikationer sätta äfven den mest aflägsna lilla vrå af landsbygden mer eller mindre i förbindelse med den yttre världen, och Ekeberga, som kanske i tiden ansetts beläget i en ödemark, låg numera alls icke utom civilisationen rämärken.

Winnie saknade hvarken sällskap eller välmenta rådgifvare, men tillsvidare kunde hon sällan njuta af det förra, ej heller ville hon begagna sig af de senare.

Det var under högsommarens sköna tid den stora sorgen drabbade henne. Och så mycket hon än förr njutit af naturens fägring, var det nu, som skulle årstidens härlighet endast kommit vemodets strängar inom henne att vibrera än starkare. Ofta då saknaden blef henne öfvermäktig, smög hon in

i sin fars forna skrifrum, till hvars stängda dörr hon ensam hade nyckeln, och där, där hon genomlevvat de bästa, likasom de bittraste stunderna i sitt unga lif, hängaf hon sig åt sina minnen. Allting härinne påminte ännu så lifslevvande om den bortgångne. Här var hans stora hvilstol där han älskade att efter middagen dåsa bort en stund med sin tidning och en god cigarr. Där i hörnet stod det lilla rökbordet och på långväggen den gamla mahognysoffan där de brukade sitta om kvällarne; men mest välbekant föreföll henne alltid det tunga skrifbordet vid fönstret och vid genomgåendet af dess många lådor och fack med hans papper och anteckningar, blef hågkomsten af fadren än lifligare i hennes själ.

Längesedan hade hon förstått huru förtrogen han varit med döden, som han synbarligen väntat redan långt tillföre, huru tanken på en hastig bortgång alltid stått klar för honom, så väl ordnade voro hans jordiska angelägenheter. Det var en lätt sak för öfverstens juridiske rådgifvare att omhändertaga detta bo, där fanns intet dunkel att klargöra, inga förvecklingar att utreda.

Hans digra korrespondens var med sällsynt ordning sorterad och hopbuntad, ända från de få älskliga små kärleksbrefven från hans korta förlofningstid, till det allra sista, själfva dödsdagen inhändigade affärsbrevet från en bekant handelsfirma.

Det var med öm hänsyn Winnie vidrörde kuverten och åter nedlade dem i facken. Un-

derst på bottnet i ett af dem fann hon en dag en liten portfölj med nötta läderpärmor och en målad rosenbukett på främsta sidan. Innanför stod hennes mors flicknamn: Constance Willner. Portföljen hade således tillhört modren och därför blifvit med sådan omsorg bevarad.

Vördnadsfullt tryckte hon den till sina läppar och började sedan med darrande hand granska innehållet. Där funnos små gulnade biljetter på doftande brefpapper från hennes mors väninnor, unga lefnadsglada flickor, nu gamla eller döda som den till hvilken dessa rader engång voro ställda, afskrifna verser, helt säkert sjungna vid festliga tillfällen i släktkretsen och små pennteckningar signerade med modrens initialer. Den aflidna hade tydligen ägt goda artistiska anlag. På ett halft afrifvet pappersark såg man konturerna af ett barnansikte och därunder en mycket väl och raskt utförd teckning af en liten knubbig hand. Nedanför hade modren skrivit: — „Fåfångt söker jag fästa på pappret min älsklings ljufva drag, endast hennes små rosenfingrar kan jag efterbilda.“

Rörd betraktade Winnie detta minne af en okänd moders ömhet. Hvad som dock främst ådrog sig hennes uppmärksamhet var en liten annotationsbok i hvilken den aflidna upptecknat diverse små notiser, hushållsrön och recept. Resten af de tomma bladen hade fadrens hand fyllt med den vackra eleganta stil hon så väl kände, och vid dessa rader fästes hennes blick med oemotståndlig ifver.

På första sidan stod: — I dag har en ousäglig sorg drabbat mig. Min goda, innerligt älskade hustru har blifvit tagen ifrån mig och jag är lämnad kvar med en liten moderlös varelse, som knapt ännu kan framjöllra fadersnamnet. Vårt äktenskap har varit sällsynt lyckligt, ja, en enda skön, oafbruten lyckodrom. — Gud, Du som älskar hvarje skapad varelse och aldrig tillskicker dem ett lidande af lust att plåga men af faderlig kärlek, emedan agan är för oss arme nyttigare än sällheten, hjälp mig att taga riset från Din hand som ett välsignadt kors, för Hans skull som engång på korset dött för mig. Amen.

Ett år senare hade han skrivit: — Smärtan ligger ännu tung öfver mig. Herre borttag den hvassa udden efter Din vilja. — Och så följde år efter år på den sorgliga minnesdagen alltid några ord, någon liten anteckning. Ofta förekom Winnies namn: — Jag tackar Gud för min lilla dotter, hon är min hjärtetröst, — stod där, och på ett annat ställe: — Liten växer och frodas och blir mig hvarje dag ett allt kärare sällskap. Måtte jag kunna uppfostra henne rätt och icke blott för jorden!

Då hon fyllt sexton år skref han: — Min solstråle börjar blifva stora flickan, hon har sin mors goda leende, men ögonen äro gladare. Måtte hon till själen begynna likna den dyra hädangångna. Det senast antecknade upptog största rummet, en hel sida i den lilla boken: — Åren glida undan oss som vågorna i en ström. Mitt onda i hjärtat

säger mig att min tid härnere ej kan bli lång. Jag hoppas att jag är beredd att möta den sista ordern som en gammal soldat, utan att bäfva. Blott tanken på mitt barn oroar mig, den att jag skall lämna henne ensam i livvets kamp. Har jag härdat henne för striden, har jag ingjutit hos henne tillit till den Ende som är vår starkhet? Jag vågar ej svara, jag vet att jag har mycket att förbrå mig och inför Domaren där jag snart skall stå, kan jag blott stamma: Herre förbarma dig, gör Du hvad jag ej förmått, Du som vet min svaga vilja men också huru högt jag älskat henne! — Längre kunde Winnie ej läsa, men med den lilla röda boken tryckt mot sitt hjärta sjönk hon på sina knän och bad, såsom hon aldrig förr i sitt lif bedt, att hennes faders böner måtte blifva hörda.

IV KAP.

En anmärkningsvärdt kall och försenad sommar höll på att öfvergå till höst. Det var nu tre år sedan Ekebergas husbonde skattat åt förgängelsen och tunga hade dessa år varit för hans dotter. Winnie tyckte ibland att hennes tre och tjugu vägde mer än dubbla antalet, så många ledsamma erfarenheter hade hon redan gjort.

„En olycka kommer sällan ensam“ säger ordspråket, och detta hade tyvärr besannat sig i fråga om Ekeberga. Kort efter öfverstens död ned-

brann, till följd af vårdslös uppsikt, en nyuppförd präktig riebyggnad jämte ett dyrbart tröskverk. Egendomens mångårige förvaltare var af ett benbrott fängslad vid sängen och hans ställföreträdare försummade sina plikter. Följande år rasade en elakartad kreaturssjukdom, och Winnies älskling, en ung på gården uppfödd häst, omkom ömkligen genom drunkning.

Sedan husbondens öga ej mer med klok om-
tänksamhet öfvervakade det hela, tycktes det väl-
skötta maskineriet gå i olag, eller brista här och
hvar i fogarna, och den unga matmodren kände
med bäfvan att hon icke var sitt kall vuxen, att
bördan af denna vidlyftiga ekonomi, som behöfde
en ständig, noggrann uppsikt, var henne altför tung.
Den gamle förvaltaren längtade efter hvila, han
hade längesedan fått löfte om afsked med listids-
underhåll och en ny måste därför oundgängligen
anskaffas. Winnie förstod äfven godt att en ny
tid kräfde andra krafter.

— Har du inte tänkt på Holst? — frågade
tant Emma på sitt stillsamma sätt.

Om hon tänkt! Winnie såg upp utan att
svara. Ack, det var ju icke en, nej, tusende
gångar hennes tankar ilat till honom. I hennes
skrifbord låg ju också nära till hands brefvet som
han skrifvit straxt efter öfverstens död, det där
brefvet som uttryckte en så djup sorg, ett så in-
nerligt deltagande att det mer än något annat fun-
nit gensvar i hennes beklämda bröst. Vidare hade
han med de ifrigaste försäkringar om sin goda

vilja, ställt sig själf, sina krafter, ja, hela sitt lif till hennes förfogande. Den godhet hennes aflidne fader bevisat honom var ju så utan mått och gräns att den, enligt hans tanke, aldrig kunde gengäldas.

Winnie hade läst detta bref många gånger, hon hade vägt hvarje ord och hon visste hvad de voro värda. Det skulle varit en outsäglig lättnad för henne i hennes djupa sorg att kunna sända ett nödrop dit öfver till honom där han nu fanns; och hon visste såväl att han genast skulle skyndat hit för att bistå henne. Men samma känsla som besjälade hennes far, kom äfven henne att rygga tillbaka härför. Skulle man icke blygas att ockra på Holsts tacksamhet? Han innehade sedan några år en fördelaktig och framstående plats som lärare vid en landtbruksskola i sin faders hemland; att kalla honom bort vore att afbryta en lofvande bana därå han säkert kunde värka med stor framgång. Winnie kunde omöjligt förmå sig därtill. Dessutom litade hon till en början på den gamle förvaltarens erfarenhet och försökte hoppas det bästa. Att hon vid så unga år saknade förutseende var ju ej att undra öfver. Men allt som tiden skred sjönko emellertid Winnies ljusa förväntningar, och när de tillfälliga olyckshändelserna inträffade, kände hon sig stundom helt och hållet modlös.

Nu skedde det som öfversten förutsagt. Vänner och grannar begynte se sig om efter Holst. — Var icke tiden inne för honom att vända tillbaka från främmande land till den plats där han var

liksom själfskrifven, — hette det. Ja, pastorskan Hulthin, som hade en tämmeligen klar uppfattning af sin nästas plikter, ansåg honom nära nog böra ställas till ansvar för att han icke trädde till i rättan tid. Därför hade han ju fått sin uppfostran och den rätt dyrbar ändå. Skulle väl den mänskliga otacksamheten åter framlysa härvidlag? Gamle Holst var dock en sådan hederlig och god människa och såg upp till aflidne öfversten som till ett högre väsen. Och pastorskan knyckte på nacken och rynkade ögonbrynen med sin barskaste min. Hon var nog så säker att hon hade rätten på sin sida.

Winnie tog tappert sin gamle lekkamrat i försvar.

— Jag har ju icke uppmanat honom att komma, — sade hon. Stundom bet hon också ihop sina hvita tänder af förtrytelse. Att påstå det Holst skulle blifvit uppfostrad enkom för att en dag åtaga sig Ekebergas skötsel var ju att taga bort den vackra oegennyttan i hennes älskade faders handlingssätt mot den obemedlade gossen. Det var icke till sitt eller sin familjs bästa i framtiden öfversten hade sett, utan på ynglingens egen fördel och framgång. Och så ville man kasta egoismens skugga däröfver. Winnie kunde nästan gråta af harm.

Till och med tant Emma som annars var nog så passiv, sjöng i samma tonart som pastorskan. Nu först varnade Winnie att tanten värkligen hade sin lilla själfviskhet, hon också; och där-

till kom att hon smått ringaktande såg ned på allt och alla som ledde sin härstamning från hvad hon kallade „folket“, Holst icke undantagen. Sådana personer vore icke nog taktfulla, de glömde hvad de voro skyldiga sina välgörare, och så vidare.

Winnie hörde på utan att svara, det var hennes taktik gentemot tanten sedan lång tid tillbaka. Svårare blef det henne att motstå den gamle förvaltarens böner, hvari flere af de öfriga äldre tjänarene instämde. De ville till hvad pris som hälst hafva Holst, honom och ingen annan, något som vittnade godt om gossens och den unge manens forna uppträdande bland dem. Men ännu tvekade Winnie och ville icke gifva tappt, och kanske till följd af en viss motsägelseanda, antog hon bland flere sökande tämmeligen brådstörtadt en ung man, utan att hafva tillräcklig garanti för hans kompetens för platsen. Hon var trött på prat och råd och hoppades härmed få frid därför. Valet var emellertid högst olämpligt. Pastorskans visa: — Det sade jag ju förut! — var en klen tröst. Mera stöd hade hon af „patronessan“ på Grönkulla, så mycket mer som Winnie visste att hennes far värderat den originela frun för hennes klokhet och öppna, rättframma väsen.

— Jag känner icke mycket den där Holst, som alla så bråka om, — sade patronessan; — men äfven om han ägde de goda egenskaper som skulle göra honom lämplig här på Ekeberga, förstår jag så väl dina skrupler, kära Winnie. Låtom oss

icke uppgifva hoppet att kunna skaffa dig någon annan duglig karl. Det måtte väl finnas en på hundra i alla fall. För resten vet du att jag vill stå dig bi med råd och dåd, så godt jag kan, och det gör Frans också.

Winnie tryckte varmt den framsträckta handen. Hennes fryntliga grannes deltagande värmde hjärtat, tyckte hon, och lifvade hennes sjunkna mod; och hon satte stort förtroende till patronessans praktiska erfarenhet, om också ej i fråga om sonen. Ryttmästaren var visserligen lika vänlig och godlynt som hans mor, men hvad jordbruk och slika ting angick, stodo de i själfva väcket icke så litet utom hans uppfattning, det var åtminstone Winnies hemliga öfvertygelse, ehuru hans moder nog hyllade motsatta åsikter.

Enkefru Ridderström, vanligen kallad „patronessan“, hade som nämndt, för circa sju år sedan öfvertagit det något förfallna Grönkulla. Hon var en kvinna som genom många materiella svårigheter och motgångar fått kämpa sig fram genom lifvet. Af mannen, som tidigt råkat på obestånd genom böjelse för starka drycker, hade hon haft föga hjälp eller stöd; flere barn hade hon förlorat och nu omsider på äldre dagar, lefde och sträfvade hon för den ende återstående sonen, Frans, som alltid gjort henne heder, om han också gått sin militära bana utan brådska.

Den något karlavulna damen med sitt stripiga korta gråa hår och skäggfjunet på hakan, oftast iförd storstöflar och en kofta af hemväfdt vadmal,

gjorde på främmande ett tämmeligen originelt intryck. Men den som lärt känna henne, som sett in i hennes kloka, goda ögon och tryckt den af arbete valkiga handen, förstod att här gömdes en präktig kärna under det något besynnerliga skalet.

Tant Allide — namnet passade inte rätt väl ihop med personen, men det kunde ju ingen förutse vid barnets vagga i tiden, — förde alltid med sig en frisk fläkt, hvart hon än kom. Hon var den bästa granne man kunde önska sig och när ryttmästaren hade permission, var hans glada lynne och hans förråd af „vitzer“ så outtömligt, att han alltid var en välkommen gäst på Ekeberga.

Lång och bredaxlad, med god hållning och lätt gång, gjorde unge Ridderström ett angenämt intryck. Hans öppna blå ögon voro kanske för mycket utstående, men de hade en vacker glans, hyn var rödlätt och de tjocka blonda munstacherna klädde honom förträffligt. Att han hade anlag för korpulens var åtminstone tillsvidare icke anmärkningsvärdt och man förbisåg ännu så länge, hans lilla dubbelhaka.

— Goddagspilten — kallades han af Jenny Hulthin, pastorsns med Winnie nästan jämnåriga dotter, som alltid smått gycklade med den unge krigsmannens bekväma later.

— Han är en riktig morsgris, — påstod hon, — och passar då allra minst till militär.

— Tvärtom tycker jag att hans gestalt är som skapad för uniformen, — menade Winnie; — och ser du, när man har en mamma som gör allt i värl-

den för att skämma bort sin gosse kan han väl ej rå därför. Tant Allides kärlek är i alla fall riktigt rörande och ryttmästaren är en öm son för henne, det kan du inte neka till.

Jenny blott knyckte på hufvudet till svar, en vana hon ärft af söta mor, men hennes halft ironiska, halft skälmska leende gjorde alltid att hennes små skarpa utfall förlorade sin udd och blefvo helt pikanta. Winnie åtminstone visste att ett godt och ömt hjärta klappade under den något sträfvä ytan. — „Fars sinnelag och mors anletsdrag“ — sade patronessan, och det var rätt träffadt, såsom många andra af hennes yttranden. Tante Allide stod stundom mot sin vilja på spänd fot med pastorskan som gärna mästrade hennes många små egenheter, men Jenny och hon kommo bra öfverens, ty patronessan var trots alla sina bittra lifserfarenheter ännu ung till själ och sinne, och därför trufdes också de unga väl i hennes sällskap, äfven när hon blef altför vidlyftig i ordandet om sina husliga bedrifter. Den goda frun hade tyvärr icke, såsom damerna på Ekeberga, en väl disciplinerad tjänarekår till sitt förfogande, ja, icke ens en trogen drake sådan som prästgårds Amanda. Tvärtom voro hennes erfarenheter i fråga om pigor högst nedslående och hennes grofva händer buro nogsamt vittnesbörd om att hon själf utan tvekan gripit sig an med det tyngsta arbete. Ej underligt då, att hennes konversation ibland rörde sig väl mycket om hvardagslifvet och sysslorna hemma på Grönkulla. Huru hon steg upp

klockan fyra för att sätta lif i rättaren, huru hon höll utkik på däjan och var i redet från morgon och till kväll.

Det utgjorde ofta Winnies hemliga förtjusning att se tant Emmas indignerade min när patronessan riktigt i ro bredde sig öfver svinslakt och surbrödsbakning, ladugården och kompostberedning, allt saker som lågo hennes landtbrukarhjärta nära, och huru hofrådinnan, då realismen blef henne alltför stark, energiskt satte „döförat till“. Omedvetet gengällde grannen å sin sida henne med att försjunka i sina egna tankar, då tant Emma för ombytes skull ledde samtalets gång och därvid öfvergick från det ena till andra utan något för åhöraren märkbart sammanhang, ett sätt att underhålla samspråket som var eget för henne, men någorlunda långtrådigt för det öfriga sällskapet.

Emellertid förgick numera knapt en vecka utan någon ny förtret eller ledsamhet för Ekebergas unga ägarinna. Isynnerhet hade den sista regniga sommaren pröfvat alla jordbrukares tålamod och till hösten såg sig Winnie åter försatt i den belägenhet att nödgas se sig om efter en ny förvaltare. Hon hade sagt sig själf att hvarje nybegynnare måste göra sina lärospån och kände äfven att det praktiska vetande hon genom sin far tidigare inhämtat under allt detta utvidgats, men likväl började hon tröttna.

— Om jag någonsin känt en skymt af afundsjuka mot dig, du mäktiga jorddrott, så är

den efter alla dina vedervärdigheter totalt utrotad ur mitt hjärta, — sade Jenny Hulthin en dag när de två vännerna sutto samspråkande i Winnies förtjusande hvardagsrum. — Tacka vet jag min magra posttjänst. Jag säger som salig Ebba Brahe i tiden: „Jag är förnöjd med lotten min.“

— Tills du begär löneförhöjning, — skrattade Winnie. — Men allvarsamt taladt, är min belägenhet för tillfället ingalunda afundsvärd. Jag vet till slut ingen annan råd än att — —

— Giffta dig? — interfolierade Jenny.

— Ja, det vore ju en lösning af frågan; men egentligen tänkte jag på huruvida jag skulle söka öfvertala gamla Vikbom att återtaga sitt embete ett år framåt. Kanske man kunde plåstra om invaliden och få honom till karl ännu engång.

— Nej, vet du Winnie, det går då platt inte. Din hederlige Vikbom i all ära, men nog är han för gammal till den här platsen. Du har snart hvarken hjälp eller råd af honom, isynnerhet som hans syn börjar bli klen. Bättre upp måste det vara.

— Kanske du har rätt, — suckade Winnie; — jag får väl börja skrifva och skrapa igen och besvara bref och läsa rekommendationer och betyg och papper, och känna mig oviss och dum som en sannskyldig gås.

Båda flickorna skrattade, men skämtet tog ej bort skuggan från Winnies panna och i Jennys snabbtänkta hufvud upprann plötsligt en idé, som hon genast skyndade sig att sätta i värket.

Samma dag afgick nämligen till Erik Holst, Sverige, ett bref, däri den unga flickan i raska drag skildrade tillståndet på Ekeberga och Winnies bekymmer, till den kraft och värkan det hafva kunde. Hon hade ej sett Holst på många år, ty vid hans senaste besök i hemtrakten hade hon varit frånvarande i och för praktiska studier till den befattning hon nu innehade, men så mycket kände hon mannen, att hon utan betänkande nedskref sin skildring, på sätt och vis en vädjan till honom som hon var viss att han genast skulle hörsamma. Något svar på brefvet väntade hon ej och det behöfdes intet heller. Holst kom därmed i egen person.

V KAP.

Öfverresan hade varit ovanligt snabb och lycklig utan hvarken storm eller dimma, och likväl hade Holst nästan otåligt inväntat den stund då han åter skulle få beträda hemlandets jord. Tusen ovissa tankar och oroande tvifvel jagade hvarandra i hans hjärna. Men allt från det ögonblick han mottagit Jennys skrifvelse, stod det klart för honom att han måste till Ekeberga med eller mot Winnies vilja. Hvad han skulle säga, huru han skulle framkomma med sitt förslag, det visste han ej, tillfället måste afgöra både det ena och det andra. Nu gällde det blott att så fort som möjligt hinna målet.

Det var nära kväll då han kom fram, solen höll just på att gå ned öfver de vidsträckta fälten där årets skörd reste sig skyl vid skyl så långt ögat nådde. Hans forskande blick öfverfor de ändlösa markerna; här fanns nog fullt upp med arbete för hufvud och händer, en god nyttig framtidsvärksamhet, om också mera obemärkt än den han lämnat. Men skulle det gälla att offra än mer, ja, sagans guld och gröna skogar, hade han gjort det med lätt hjärta om blott Winnie ville taga emot hans offer, ville tillåta honom att genom trogen tjänst återbetala en ringa del af hans hjärtas och lifs stora tacksamhetsskuld.

Aftonvinden for sakta hviskande genom ekarne som kransade gräsvallen kring gårdsplanen och en vacker lurvig newfoundländare reste sömnigt sitt hufvud där han låg på sandgången framför huset. Holst hade lämnat sitt bagage på närmaste järnvägsstation, därifrån han tillryggalagt vägen med häst; men från grindstugan nere i alléen kom han till fots alldeles som i forna dagar. Allt var sig så likt tyckte han, den jämt klippta alltid välvårdade gräsmattan, den hemtrefliga verandan där vildvinets blad prålade i höstens grannaste purpurfärg och de stora klara fönstren som nu så vackert glimmade i den nedgående solens sista dröjande åter-sken. Allt var som förr och likväl var där en stor förändring! Han, kring hvilken allt detta bildat likasom ett harmoniskt ramverk, husbonden på stället, gårdens föresyn i allt hvad godt var

och dess välvillige styresman var borta. Holst kände djupt saknadens vidd i denna stund.

Ännu några steg och han stod tvekande vid ingångsdörren medan hunden som långsamt rest sig, utan misstro, nästan tillitsfullt, lade sin varma nos i hans hand, stum betraktande honom med sina kloka ögon.

Däruppe bakom de purrade löfven rörde sig någon, han genomlades som af en elektrisk ström och nästa minut stod han ansikte mot ansikte med husets unga härskarinna. Det var flere år sedan han sett henne senast, den unga glada yrhättan för hvilken hela lifvet då log i vårens solskensglans; nu stod där framför honom en allvarlig, värdig kvinna, som frågande men kallt, betraktade honom. Det varade dock endast en sekund, sedan förvandlades hela hennes ansikte och med en rörelse af oemotståndligt behag räckte hon Holst båda sina händer.

— Min käre barndomslekkamrat, solen lyste mig rakt i ögonen så att jag höll på att icke känna igen er. Hjärtligt välkommen!

— Nej, säg inte det ännu, kanske blir jag det alls icke sedan jag framfört mitt ärende, orsaken hvarför jag kommit. Jag vet att fröken från hösten söker en förvaltare för Ekeberga, kan jag hoppas att blifva antagen till platsen?

Winnies såg skarpt på honom och hennes blick likasom vidgades.

— Någon har förrådt för er att jag var i nöd

och behöfde hjälp, — sade hon och andades häftigt.
— Ja, motsäg mig icke, ni har aldrig kunnat ljuga.

Holst bruna kind fick en anstrykning af rodnad.

— Och om så vore? — frågade han.

Hon drog sig en smula tillbaka och det halft trotsiga, halft stolta draget kring hennes läppar, som alltid i barndomen gjort henne lik en liten boren härskarinna, kom honom ett ögonblick att bäfva. Kanske hade han varit för djärf. Kanske han vågat för mycket.

— Tro inte att jag vill tvinga mig till platsen,
— stammade han med sänkt hufvud.

Winnie gick ifrån honom och stödde sig mot verandans balustrad, så att han ej kunde se hennes ansikte. Det var så tyst omkring dem att Holst tyckte sig höra det upprörda flickhjärtats därborta slag. Plötsligt vände hon sig om.

— Ack, om jag visste hvad pappa skulle rådt mig till! — utbrast hon och föll i gråt.

— Er far bad mig engång blifva — ordet „en vän“ kom icke öfver hans läppar, det var ju en stolt ung drottning som stod där framför honom, — en hjälp för er om ni behöfde mig och det stod i min makt, — svarade Holst lågt.

— Har han värkligen? O, jag vet inte, det är en altför stor frästelse! Men huru skall jag kunna mottaga en sådan uppoffring af er? Ack, träd tillbaka, ännu är det tid!

— Ser ni huru rätt jag gjorde i att afböja er välkomsthälsning, — sade Holst leende, han kände att han redan hade öfvertaget och att segern skulle blifva hans.

Winnie log genom tårarna. — Ni visste nog mer än väl att ingen annan kunde vara mig kärkomnare just nu, men jag bör ej vara egoistisk. Ni kände pappa, han satte aldrig sin egen fördel framför andras och ni måste i första rummet beakta er framtid, er goda plats.

— För att säga sanningen, — Holst afbröt henne nästan glädtigt, — för att säga sanningen, så är jag nu entledigad från den.

— Ni har brännt skeppen bakom er för min skull. — Winnies röst ljöd bruten.

Holst hade trädt närmare och lagt armen öfver det höga ryggstödet på „farfarsstolen“ i hvilken han så ofta sett öfversten sitta under längesedan flydda sommarkvällar.

— Då jag kom hit till Ekeberga, — sade han, — var jag en liten parfvel som knapt med blicken kunde nå öfver planket kring trädgården där min far arbetade. Jag brukade hjälpa honom på mitt barnsliga vis och rotade i mullen med en liten spade samt gladdes som han, hvarje gång en ny blomma slog ut, eller när ett ungt träd, en dyrbar buskväxt artade sig väl. Då lärde jag mig älska stället och det nya fosterlandet blef mitt på samma gång. Men under arbetet stal sig min blick gärna till den högväxte unge officeren, som så ofta vistades därute med oss. Er far var redan i yngre år en varm blomstervän och blef senare alltmera intresserad af sin trädgård och fruktträden, och när samtalet engång kommit in på detta ämne visste hvarken „mästaren“ eller husbonden huru tiden led.

Redan då förstod jag att beundra den rika begåfning och den ädla välvilja som räckte till för allt och alla, men min beundran och min högaktning växte med åren. Ekebergas husbonde blef för mig inbegreppet af all sann manlighet, af allt godt och ridderligt jag kunde fatta, likasom han blef den, som i jordiskt hänseende sörjde för mig på bästa sätt. Det är ingen ny historia jag berättar för er, fröken Winnie, ni vet ju hurudan han var, och likväl måste jag upprepa den för att göra klart för er hvad han var särskildt för mig. Då man är barn mottager man en välgärning nästan passivt, man förstår ej huru mycket den innebär. Tacksamheten ligger mest på ytan. Ej heller faller det en i sinnet att gåfvan kunde betraktas som nådesmulor. Först när man vuxit upp, fattar man alltsamman. Det finnes gåfvor som man då vid mogna år ville slunga tillbaka i gifvarens ansikte, gåfvor som tynga en ned till jorden hela lifvet igenom, och andra gåfvor åter, hvilkas rikedom blifvit till välsignelse utan mått. Sådan var er fars godhet mot mig. Om jag än lefde i hundra år skulle den dock aldrig blifva förgäten; hvad gäller då det ringa offret af en plats — mot detta. För hvad han skänkt mig ej blott i materiellt hänseende, men främst på andens område, för detta vore ett helt lifs tacksamhet ej nog, och ni vill neka mig denna fattiga gengäld.

— Nej, nej, icke nu längre, — Winnie räckte honom handen med tårskimrande blick. — Jag tackar er tvärtom ur djupet af mitt hjärta, — och

hon drog en suck af lättnad såsom om en tung, tryckande börda plötsligt fallit från hennes tröttande skuldra och för allan tid slungats ned i okända djup. — Hvad alla mina grannar nu skola blifva nöjda, men förvånade tillika, — sade hon.

Holst trodde tyst att en af dem åtminstone icke skulle vara så alltför öfverraskad.

— De hafva förmodligen undrat öfver att jag icke tidigare erbjudit mina tjänster, — menade han. — Öfversten förutsade det engång.

— Nähja, en del folk tyckas alltid så väl veta hvad andra borde göra och låta, — svarade Winnie leende. — Men nu skall ni för all del stiga in och helsa på tant Emma, och jag tror visst att vi få the i ögonblicket. — Hvad hon nu var glädlig och bestyrksam, alldeles som i forna dagar. Molnen som skuggat den klara pannan hade med ens förjagats och de mörka tankarna med dem.

— Först nu, när jag ser er, förstår jag riktigt huru mycket jag i grund och botten längtat efter er, — sade hon med sin vackra blick. — Gud ske lof att ni kommit.

Skulle Holst verkligen, äfven om han offrat mera för henne, kunnat fordra någon rikare belöning!

Därinne i förmaket satt hofrådinnan i den röda soffan så oförändradt densamma som förr, att Holst nästan kunnat bedyra att det till och med var samma virkning han såg mellan hennes fina välvårdade fingrar.

— Så att herr Holst ändå till slut tänkte på

Ekeberga, — nickade hon. — Det var ju förklarligt om man väntade — —

Winnie såg på den unge mannen med ett nästan bedjande ögonkast, som han besvarade med ett leende.

— En snabb resa, — säger Winnie; — det var ju fägningsamt. Ja, ja, annat var det i min ungdom. Pakettbåtarna, ser herr Holst, för att nu inte tala om skutorna. Min aflidne onkel hade egen jakt för Stockholmsresorna, men tant var horribelt rädd för sjön, skall jag säga. Hon hade sin hufvudvärk, det var ros, sade man på den tiden. Den började alltid bakom ena örat och därför gick hon ständigt med en bindel om hufvudet. Det är viktigt att hålla sig varm, isynnerhet om fötterna, när gikten ansätter. Min salig far dog i gikt, det påstod åtminstone doktorn, och jag be-
tviflar det inte alls.

Holst höll på att säga: — Inte jag håller, — men nöjde sig med en bugning.

— Nåh, hvar var jag; jo, vi talade ju om öfverresan, det rullade starkt?

— Inte särdeles, jag är för resten aldrig sjösjuk.

— Inte mjuk, — kudden förstås. Ja, de hafva förskräckliga madrasser i hytterna, hårda som sten; — och tant Emma nickade deltagande med handen bakom örat. — Hvad var det ni fick se?

— Fröken Winnie bjuder oss att dricka the, — svarade Holst så högt han kunde med ett litet leende. Hofrådinnans obegriplighet tycktes hafva

tilltagit utan att hon själf hade minsta hegrepp därom.

Winnie stod i dörren strålande som en sommarmorgon midt i höstdusket, tyckte Holst.

— Jag tror att hela Ekeberga skall förena sig med mig uti att hälsa er välkomna hem, — sade hon och log mot honom. — Detta är den lyckligaste afton jag upplefvat sedan den gamla goda tiden.

VI KAP.

Vinterns drifvor täckte fälten och snön hängde i stora bomull liknande flagor på träd och buskar, men inomhus var det varmt och hemtrefligt och i det stora kontorsrummet invid förstugan sprakade en munter brasa i den väldiga kakelugnen. Dess fladdrande sken dansade öfver hvarje föremål därinne, från de långa raderna af blanka nycklar på hängaren vid dörren till kopiepressen och de tunga kontoböckerna på skrifbordet. Winnie såg just upp och lade pennan ifrån sig. Hektor skällde därute, det kom någon till gården med bjällertyg, därför höll han ett sådant väsen. Hennes granne midt emot på andra sidan det stora gammaldags arbetsbordet, lät dock ej störa sig. Holst satt ifrigt fördjupad i några räkenskaper och bredvid honom låg uppslagen, för jämförelse, den prydliga hufvudboken som var hans stolthet.

Några lätta fåror tecknade sig redan på hans

höga karaktäristiska panna och ögonen blickade allvarligt, nästan strängt. Men när han slutligen såg upp och mötte Winnies glada blick, kom där i dem samma vackra ljusglimt som fordom i gossåren.

— Måste den där sidan nödvändigt fyllas innan vi kunde taga ögonen från pappret? — frågade hon skrattande.

— Det tänkte jag inte på, — svarade han leende. — Jag hade fått en utgiftspost på det klara och ville föra in den med detsamma.

— Ni är outtröttlig och kommer mig att blygas. Alldeles nyss kände jag mig så grufligt lat, och satt och längtade efter något litet afbrott i arbetet, just då Hektor började skälla. Kanske det är tant Allide som är ute och kör. — Hon reste sig, men böjde i förbigåendet hufvudet för att kasta en blick på de prydligt hållna sidorna i den uppslagna boken. — Så vackert ni arbetar, jag skulle minsann inte våga införa en enda post, — sade hon beundrande; — min stil är nu engång ohjälplig.

— Snarare oöfvad, — svarade Holst vänligt. — Det är jag som tvingar er att arbeta, icke sannt? — Winnie log så att hennes jämna pärltänder lyste: — Ack ja, dessa kontoböcker voro mig alltid en plåga, det medger jag, men arbetet tillsammans med er har gjort allting lättare för mig. Jag förstår nu vida mer än förr.

— Jag har alltid förundrat mig öfver att en ung flicka som ni, ägde så mycken kunskap i jordbruksekonomi, — menade Holst. — Öfversten ville förbereda er för en kommande verksamhet.

— Ja, Pappa var förtänksam i detta som i mycket annat. Ni kan inte tro huru skönt det känns att få kasta sin börda på en annan och veta, att om man är hemma eller borta går allt sin jämna, regelbundna gång. Ni håller hjulet i svängning och jag får mest stå och se på.

Holst ville protestera, men Winnie afvärfde det.

— Säg ni inte patronessan, jag måste skynda att taga emot henne, eljest ha vi henne i blinken härinne med både piske och storstöflar, — hon log och försvann genom dörren till tamburen.

Holst lutade sig på nytt öfver sina böcker. Det gick så lätt att arbeta tyckte han; aldrig hade han tänkt att arbetet här skulle gifva honom så föga möda, han tyckte att han när kvällen kom, hade ett öfvermått af styrka som han ännu velat göra användbar och nästa dag skyndade han med ny ifver till sitt värf. Han var nu längesedan hemmastadd därmed och från barn-
domen var han ju dessutom förtrogen med både stället och trakten. Han kände så godt som hvarje fläck af jordmånen, visste dess olika beståndsdelar och huru den borde behandlas. Äfven folket var honom bekant, och när han dagen efter sin ankomst till Ekeberga såsom dess nye förvaltare gick ut på fälten, var det som skulle han trampat dessa fåror hela sitt lif. — Intet är och förblir hos oss så intensivt som våra barn-
domsminnen, — tänkte hon ofta.

Winnie var utomordentligt belåten med hans närvaro, så mycket det än kostat hennes stolthet att

utbedja sig hans hjälp. Nu skulle hon till en början helst velat draga sig helt och hållet undan och velat gifva Holst „carte blanche“ i fråga om gårdens alla angelägenheter, men det tillät han ej. Halft mot hennes vilja tvang han henne med i hvarje rådslut, och hvartenda nytt förslag han uppgjorde för egendomens skötsel, måste hon punkt för punkt genomgå.

Winnie medgaf snart att han hade alldeles rätt och att det ej var mer än hennes skyldighet. Småningom stegrades åter hennes slappade intresse för jordbruket med allt som därtill hörde, och att sysselsätta sig därmed i sällskap med en insigtsfull man, var också någonting helt annat än hennes tidigare erfarenhet bjudit på. Det påminte henne om fordna tider, ehuru hon då mången gång varit för barnslig att fullt kunna draga nytta af fadrens umgänge. Holst råd och erfarenhet utgjorde också för henne ett tryggt stöd och han tröttnade aldrig i omtanke för hennes väl.

Bekymmer och motgångar hade nedstämt hennes sinne under de gångna åren; nu var det som skulle hon vaknat till nytt lif, likt fjärlin i vårvarmen. Och när Holst halft omedvetet riktade hennes tankar i de fordna spåren, märkte Winnie, att alla de angelägenheter som nyss nästan synts henne plågsamma, i själfva verket rörde henne på det närmaste.

Holst önskade att hon ända in i minsta detalj skulle hafva klart för sig allt som angick Ekeberga, dess skötsel och förkofran, och för att sätta

sig in i dithörande frågor började Winnie själfmant studera böcker och tidskrifter som kunde öka hennes kunskaper och mogna hennes omdöme. När Holst hade tid om kvällarne, läste han för henne någon utvald artikel som vanligen gaf ämne till ett rikt tankeutbyte dem emellan. Dagarne hade ånyo fått värde för henne och för första gången sedan den stora sorgen kände Winnie sig åter ung och fann att lifvet ännu kunde hafva mången ljus stund sparad för henne.

— Du är som förvandlad, — sade Jenny Hulthin. — Nyss såg du ut som en ruggig ärtblomma i ösregn, nu breder du ut bladen, som en veritabel ros.

— Säger solros, — skrattade Winnie.

— Nej, för all del!

Ryttmästaren, som under sin permission också var med i det lilla kaffesällskapet på Ekeberga, protesterade ridderligt mot en så fatal jämförelse.

— Jag tycker att det är som skulle fröken Winnie riktigt blifvit återgifven åt sina vänner sedan godsets förvaltning öfvergått i säkra händer, — menade han. — Fröken ser ut som själfva hälsan och det ligger i hela ert väsen en friskhet och lifslust, som vi med bekymmer saknat under de senaste åren.

— Det hafva vi herr Holst att tacka för, — sade Jenny och såg betydelsefullt på den unge förvaltaren. Mellan dem hade, tack vare den lilla hemligheten med „kallelsebrefvet“, som Holst sade, från första början rådt ett godt och vänskapligt förhållande. Där Jenny var, kunde man

utan att vara spåman snart se Holst intaga platsen vid hennes sida. Så äfven nu. De unga hade nyss återvändt från en hurtig tur på skridsko öfver den närbelägna insjöns blanka yta och sutto nu samtalande kring kaffebordet. Vintervinden hade purprat Winnies fina kinder, hon såg värkligen frisk ut såsom ryttmästaren nyss försäkrat, och äfven Jennys lilla runda ansikte hade fått färg, genom hvilket man för tillfället ej kunde se fräknarne, som utgjorde pastorskans sorg, isynnerhet vårtiden. Tant Emma nickade från sitt soffhörn blidt åt ungdomen och tant Allide som var hennes granne, kastade blickar af moderlig stolthet på unge Frans ståtliga gestalt. Man kunde ej gärna se större kontraster än de två äldre damerna. Hofrådinnan bekvämt tillbakalutad mot en mjuk sofkudde, inandades med välbehag aromen från den kopp rykande kaffe Winnie serverat henne ur den tunga sifverkannen. En fin svart spets låg öfver det linblonda håret, der man trots hennes ålder ännu icke kunde upptäcka ett enda grått strå, hennes vackra hvita händer rörde om i koppen på ett makligt elegant sätt som var omöjligt att efterhärma, och den gredelina flanelklädningen satt prydligt kring hennes ännu väl bibehållna figur. I hennes hvithyade ansikte hade tiden knappast kvarlämnat några märkbara spår, kanske tillfölje af ett temperament som aldrig låtit sig störas af några häftiga känslöstämningar, och hvarje hennes rörelse var afmätt lugn och långsam. Brådska fanns icke i tant Emmas ordbok.

— Hofrådinnan ser alltid fin ut, — brukade patronessan säga, och däri hade hon rätt, men själf kunde hon icke berömma sig af detsamma. Hennes gråa hår stod rakt i vädret, den vida koftan af hemväfdt tyg afsåg framför allt bekvämlighetens fordringar, och hvartannat finger på hennes stora rödbruna händer pryddes af en odisputabel kartnagel. Men hennes små klippska ögon uttryckte på engång både godmodighet och godt förstånd, och kring den breda munnen med de tjocka läpparna tronade vanligen ett olympiskt löje. Åtminstone var detta fallet när hon, befriad från alla husliga omsorger, satt i en treflig krets såsom nu vid Winnies välförsedda kaffebord, och såg sin Frans placerad vid värdinnans sida.

Det var sällan Holst hade tid att slösa bort på sällskapliga nöjen, men i dag dröjde äfven han i det trefliga hvardagsrummet där Winnie alltid förstod att ställa det angenämt för sina gäster. Hon hade för längesedan befriat hofrådinnan från alla värdinneplikter och presiderade nu själf vid kaffebordet eller theköket, och säkert är, att åtminstone ryttmästaren fann båda dryckerna vida välsmakligare när hennes lilla stadiga hand räckte honom koppen.

— Ni måste ofta göra om den här skridskoturen, — sade patronessan fryntligt. — Frans har god tid nu då han är hemma.

— Ja, om ryttmästaren vill besvära sig, så tror jag nog motionen vore hälsosam för vår lilla Winnie.

— Intet besvär för all del, — unge Frans rik-

tigt skrek fram sin invändning, ty hofrådinnan hade i dag sin döfva dag och då var hon omöjlig.

— Vi skulle förstås ej våga oss ut på hal is utan manligt beskydd, — inföll Jenny halfhögt.

— Jag undrar huru vi alls kunde lära oss att skrinna på tumanhand i vår gröna ungdom, — sade Winnie med sitt skälmska leende. — Tant Emma glömmer dessutom herr Holst.

— Hon glömmer alltid att taga honom med i räkningen då ryttmästaren är hemma, — sade Jenny ironiskt. — Folkets barn, ser du — tillade hon lågt.

Winnies blick mötte hennes förståelsefullt, som om hon velat säga: — Människor äro nu engång sådana de äro och vi kunna inte förändra dem, — hvarpå hon steg upp och gick och satte sig vid flygeln.

— Kunna vi inte få höra ryttmästaren i dag?

— Oändligt gärna om fröken Winnie vill vara god och ackompagnera.

— Ja, sjung en stump för oss, — bad den unga värdinnan.

— Genast, om fröken befäller!

— Kors så militäriskt stramt; nej, jag befäller aldrig mina vänner, men det vore trefligt att få höra, ty vi hafva fastat på sång ända sedan ni senast var hemma.

Den unge officeren trädde raskt fram till hennes sida och snart klingade hans rätt sympatiska röst genom rummet.

Trots sin resliga gestalt och sin i öfrigt duktiga apparition sjöng Frans Ridderström helst små romanser eller folkvisor i den sentimentala genren,

och när „Prindsessen hon sad“ eller „Jag såg en granner fjärl“ gled oöfver hans fylliga läppar, lade han hufvudet på sned och halfslöt ögonen till tecken på sin känslofulla stämning.

Hofrådinnan hade tagit fram sin lur och höll den i riktning mot flygeln; sålunda kunde också hon utan svårighet uppfånga tonerna, och patronessan satt framåtlutad med händerna hopknäppta på magen, så andäktigt lyssnande som om hon suttit i kyrkan. Hvad hennes gosse gjorde, var nu engång för alla det bästa och vackraste hon visste i världen.

Holst satt vid fönstret med en tidskrift och Jenny stickade träget, medan hennes lilla bestämda håka halft omedvetet tycktes angifva takten i ryttmästarens sång. Stundom sågs hennes blick hastigt öfverfara gruppen vid flygeln och hvarje gång lyste det samma glimt af dold ironi däri. Jenny hade nog blifvit begåfvad med en liten skärfva af den Andersenska trollspegeln i sin ögonvrå, det medgaf hon äfven själf. Hon kunde till exempel aldrig låta bli att gäckas med ryttmästarens smak i valet af sånger och förargade sig öfver den lilla skymt af beskyddande öfverlägsenhet i hans sätt mot Holst, som hon stundom tyckte sig upptäcka. Såsom skulle inte denne, likaväl som herr Frans själf, kunna tala om annat än jordbruk och mejerihandtering. Puh! Och Jennys hufvud knyckte och ryckte helt harmset i höjden.

Efter sången bjöd Winnie ännu en extra kopp kaffe, Jenny måste öfvergifva sin fönstervrå

och Holst sin tidskrift, och nu slog patronessan riktigt embargo på honom. Hon hade alltid tusen saker som lågo henne om hjärtat i hvilka Holst var hennes bästa rådgifvare, försäkrade hon, och hans praktiska insikter kommo sålunda äfven henne till nytta.

Den hurtiga gumman ville icke att hennes Grönkulla skulle blifva alldeles på efterkälken i fråga om tidens fordringar, om också det mäktiga Ekeberga naturligt nog måste taga försteget. Dessutom rörde sig alltid någon spekulativ fundering i hennes uppfinningsrika hjärna, något litet lönande förslag som skulle lämna henne ett tillskott till det dryga arrendet, hvilket året om tryckte hennes redliga sinne.

Holst hade längesedan haft klart för sig „huru landet låg“. Han hade äfven med Winnie talat därom och båda voro ense om att underlätta den goda patronessans bekymmer så godt sig göra lät, detta dock så granlaga, enligt Winnies önskan, att gumman vanligen ej hade en aning om rätta sammanhanget förr än långt efteråt. Nu gällde saken slaktkreatur.

— Ville inte herr Holst köpa svin af Grönkulla egen afvel och en ypperlig sort, det kunde hon försäkra på heder och paroll, feta så att fläsket gungade på dem. En ung stut hade hon också att afyttra; god ras äfven den, ifall man ville hålla på kräket. Han skulle bara komma och bese den.

Och Holst medgaf och lofvade vika in endera dagen, allt medan patronessan — engång i farten

— fortfor med sina saftiga beskrifningar öfver säljdjurens förträffligheter, tills tant Emma smått indignerad drog sin spetssjal tätare omkring sig och lockade fram ett leende på Winnies friska läppar, då hon midt under ryttmästarens lifliga beskrifning om en soiré i officersklubben, uppfångade lösryckta satser ur sina grannars samtal.

Ack, detta leende, huru olika och huru mångsidigt det blef uttydt! Ryttmästaren upptog det naturligtvis som en tribut åt hans förmåga att underhålla. Tant Emma trodde att Winnie skrattade åt någon skämtsam anekdot och patronessan myste af belåtenhet öfver deras glada förtrolighet. Holst åter tänkte inom sig, allt medan han, som det tycktes, uppmärksamt afhörde tant Allides utgjutelser, att det var en särskild gåfva som var den unge krigaren beskärd, den att roa och intressera en ung dam, och att Winnie synbarligen fann mycket behag i hans sällskap. Och med en suck hvars ursprung han icke ens själf förstod, steg han upp för att återgå till sitt arbete.

Jenny var den enda i sällskapet som förstätt den enkla betydelsen af Winnies dolda munterhet. Hon var också den som med kvinlig instinkt spanade grundorsaken till Holsts förstämning och tankfull, nu utan minsta skymt af ironi, följde hennes blick den smärta gestalten när han lämnade rummet.

VII KAP.

Då ryttmästaren hade permission var han en daglig gäst på Ekeberga. Än kom han i något uppdrag från sin mor, än var det bara ett „tittin“ i förbifarten eller gällde det en öfverenskomelse med Winnie om att åka skridsko, promenera eller rida, allt efter årstiden.

Han ägde stor skicklighet i all slags sport, och kroppsrörelse i kraftigare form var äfven förträffligt egnad att hålla hans embonpoint inom tillbörliga gränсор. En bättre följeslagare kunde Winnie ej gärna önska sig och det var sällan hon nekade till något förslag i sådant syfte, om det ej direkt ingrep i de arbetstimmar hon ogärna ville inskränka. Vanligen följde ryttmästaren därpå hem med henne för att antingen äta middag på Ekeberga eller dricka kaffe i Winnies förtjusande „drawingroom“ som under hela hans permissions-tid äfven bibehöll en flygtig arom af hans doftande cigaretter.

Den prydliga officeren passade ytterst väl i en sådan elegant omgifning. Sporrarne klirrade melodiskt därinne och de lackerade stöflarna gledo så lätt öfver den mjuka brüsselmattan, när han gick för att slå sig ned i någon af de små mjuka länstolarna, eller med handen mot sitt breda bröst deklamerade någon strof ur dagens lyrik.

Ty Frans Ridderström läste flitigt allt som kom ut inom det skönliterära området och kunde

äfvén resonnera däröfver. Han hyste en viss fruktan för att något af det modärna för dagen skulle undgå honom, om han än var tämmeligen främmande för hela massan af volymer dem Winnie älskade att samla omkring sig, gamla halftglömda författare och föråldrade skalder, hvilkas vers funno en sällsam genklang innerst i hennes hjärta.

Ryttmästaren brukade hemta henne nya musikalier och Winnie hade åt honom förlorat åtskilliga „vielliebchen“ i form af brefgömmor, skrifttygmattor etc. och otaliga anledningar funnos äfvén till brevexling, om än visserligen ganska oregelbunden. Allt om allt, de voro hvad Winnie kallade „riktigt goda vänner“ och till „patronessans“ stora glädje hade hon städse något berömmande ord för „gullgossen“.

Tant Emma log för sig själf, hvilket rätteligen uttydt innebar så mycket som: „Den som lever får se“.

Jenny brukade också någon gång bry väninnan för den unge krigaren; det föll sig så naturligt och upptogs på samma sätt, öppen och frispråkig som Winnie af naturen var. Koketteri i hvad form som hälst, var henne obekant.

Hemma på Grönkulla fanns det i motsats till Ekeberga ingen elegant infattning för uniformen, men det var dock just här i det tarfliga hemmet Winnies omdöme om den unge mannen blef fördelaktigast, ty förhållandet mellan moder och son var okonstladt godt, och ryttmästarens glada lynne skämtade bort intrycken af „patronessans“ korn-

kaffe och omaka koppar, och trasmattorna i salongen.

Att älska sitt enkla hem och finna allt hvad mor gör godt, voro egenskaper som mer än allt annat tillvunno sig Winnies bevågenhet. Det var äkta guld och tålte att slitas på.

Winnie tänkte just därpå, medan hon en förmiddag stod och knäppte sina handskar för att till fots göra ett litet besök hos grannarne.

Hofrådinnan kom nästan aldrig ut om vintern annat än på årsvisiten till Grönkulla eller prästgården och det i heltäckt kursläde. Hennes bröst tålte inte kall luft, sade hon, men ingen människa hade någonsin hört henne hosta, kanske just tack vare denna stora försiktighet. Hon skulle nog gärna sett att Winnie i någon mån delat samma åsikt, men öfversten hade redan tidigt genom mycken vistelse i det fria härdat sin dotter mot förkylning, och Winnie tog sig därför med nöje en promenad, äfven om kölden nöp i kinden eller frosten satte sig fast i hennes yfviga hår.

„Min lilla rödlufva“ kallade fadren henne. Det låg också värkligen en röd skiftning öfver de tjocka bruna vågorna som tornade sig upp under pälsmössan, isynnerhet då en solstråle, såsom nu, föll öfver hennes hufvud. Holst erinrade sig äfven detta öfverstens smeknamn, där han från skrifbordet genom kontorsrummets öppna dörr följde solstrålens väg. Af en sällsam tankekombination vände Winnie sig plötsligt om mot honom och

närmade sig kontorsrum-dörren frågade hon: — Tycker också ni att jag är rödhårig?

Ett litet leende krusade hans allvarliga läppar.

— Kanske när solen skiner öfver ert hufvud såsom nyss; — svarade han pröfvande.

Hon nickade.

— Af er får jag ändå alltid veta sanningen. Ryttmästaren tog i går på sitt ord att mitt hår var „guldbrunn“; — militärparoll! — och Winnie skratade så det ekade i de gamla väggarna.

Holst tyckte att han aldrig hört ett så musikaliskt skratt.

— Ser ni, han trodde att jag inte ville vara en rödlugg; men det är ju snarare vackert, icke sannt? Kommer ni ej med till Grönkulla, det är ju det allra härligaste vinterväder?

— Jag har visserligen lofvat patronessan att sticka mig dit öfver någon dag — —

— Så gör mig då sällskap i dag, — bad Winnie och Holst följde uppmaningen.

Det var värkligen lockande därute. Solen hade lyst hela morgonen, men ännu låg rimfrost som finaste spetsar öfver hvarenda liten gren på buskar och träd.

— Nej, men stanna dock och se er omkring ett ögonblick! — Winnie hejdade honom när de kommit ut på gräsvallen. — Är det ej som ett sago-landskap, hvart man ser? Känner ni igen våra rosenbuskar och de kära, knotiga, gamla ekarne i denna trollskrud? — Hon såg sig omkring med strålände blickar, men vände sig i och med det-

samma åter till sin följeslagare såsom för att begära förståelse af honom; och det fick hon i rikt mått. Hon visste att Holst alltid uppfattade henne, huru kort hon än uttryckte hvad hon kände, ja, äfven om hon gick tyst vid hans sida.

Vägen låg bred och välbanad framför dem, rakt öfver fälten och uppför höjdslutningen midt- emot, där Grönkullas af tid och väder något illa medfarna manbyggnad reste sig ofvanom en liten terrasslik trädgård. Intet stängsel kastade sin skugga öfver de vida markerna där vägen drog fram som en lätt markerad rand. Så långt man kunde se var det Ekebergas odlade fält som här bredde ut sig ända till höjden, där grannens rågräns vidtog.

— Då jag ser den här slätten, — sade Win- nie medan de gingo framåt, — och vet att det är idel odlad jord som drifvan täcker samt att all denna bördiga mark är min, blir jag helt stolt. Ni skrattar åt mig, herr Holst, men det är sannt! Jag är högmodig öfver Ekeberga och det smick- rar mig att vara ortens främsta godsägare. Vår goda kreatursras, Ekebergas välrenommerade säd och ädla fruktsorter äro fakta som smeka mina öron och ögon på det allra behagligaste, och jag tager alls icke illa upp, då gummorna om sönda- gen på kyrkbacken knycka i hvar andra med ett: — „Jänkin er, jänkin er, det är frökin själf som kommer“.

Holst skrattade, hennes lilla dialekt-brytning var oemotståndligt lustig.

— Men sedan, — fortsatte Winnie, — då man kommer ut i världen, betyder man rakt ingenting, utan blir omskuffad och knuffad i hopen, precis som allra andra. Den hälsosamma lärdomen förde jag hem med mig från vår långresa. Jag kan aldrig glömma huru pappa och jag, då vi reste i Schweiz, i ett litet uselt härbärke blefvo tagna för ett tyskt skräddarfolk från Breslau och fingorum och kost därefter. Våra resdräkter vore illa medfarna efter flere dagars bergsvandringar och handkassan var nästan tömd, innan vi hunno få förstärkning från Interlaken. Men jag tror vi aldrig hade så muntert under hela färden som uppe i en liten chalêt där vi åto sallad och svartbröd, drucko getmjölk ur ett söndrigt stenkrus och lönade värdinnan med en siden halsduk och en liten spegel ur mitt resétui. Så litet gälla vi i det hela för den stora massan. Det är blott några få som skatta vårt inre värde, om vi verkligen äga något sådant; de som känna och älska oss.

— Denna öfvertygelse utgör på sätt och vis en tröst mot alla missräkningar, — menade Holst. — Det borde ej förbittra oss om världen ej uppskattar vår goda vilja.

— Och likväl kan man ej låta bli att gräma sig däröfver. Ofta kastar det, att missförstås, liksom en kall dusch öfver vår varmaste hänförelse.

— Det är mänskligt, men en verkligt ädel karakter låter ej däraf afskräcka sig från att fortsätta

en inslagen väg, äfven om otack blir lönen för hvarje bemödande.

Winnie nickade: — Jag tror att pappa tillhörde dessa naturer, — sade hon. — Huru många gånger rönt han ej motstånd inom kommunen när han — framsyntare än sin omgifning — påyrkade hvarjehanda förbättringar för hvilka man nu väl-signar hans minne. Aldrig hörde jag honom därför utslunga ett förbittradt ord, blott tålmodigt begynna att på nytt plädera för sina förslag.

— Först vid hans bortgång lärde sig orten att fullt förstå allt hvad han varit, — svarade Holst med värme och Winnies tårade blick sökte hans.

— Där står visst patronessan uppe på terrassen, — yttrade han därpå.

— Ja, ganska riktigt; tant Allide går „stora rondan“ som hon säger. Jag kan ända hit se spetsarne af hennes duktiga stöflar och fårskinns-mössan sitta stadigt i nacken.

— Välkomna, välkomna! — Den högljudda något grofva rösten klingade dem gladt till mötes och patronessan klef med långa steg ned från sin utsiktsplats. — Jag har stått och gapat på er minst tjugu minuter och ni ha gått som paddor, med förlof sagdt, — sådana äro unga människor nu för tiden.

— Vi ha' promenerat för att njuta af det vackra vädret, lilla tant! — ropade Winnie.

— Godt! — Mina, din tossa, spring genast i köket och smäcka kaffepannan på elden i flygande rappet.

Winnie skrattade så att tårarne kommo henne i ögonen innan de hunno nog nära för att skaka hand med värdinnan, som hade ett par väldiga skinnhandskar under armen och en oxpiske i handen.

— Jag har fått lof att jaga in svinen, — förklarade hon; — den slampiga däjan hade lämnat dörren till stian oläst och vips voro bestarne på rymmarstat.

— I dessa snödrifvor? hvad tänkte tant väl på?

— Att få in dem igen så fort som möjligt, kan du förstå; jag hade ju för resten mina dragonstöflar, som du ser! Ja, ja, med dina små bottiner skulle man inte komma långt i en sådan kapplöpning. Det värsta är att motionen minskar fläskets vikt och det får vi räkna ifrån, herr Holst, om vi göra handel.

De skrattade alla tre.

— Herr Holst har min fullmakt, jag förstår mig inte alls på den här affären, — förklarade Winnie, och patronessan menade att de två alltid brukade komma väl öfverens. Sedan kastade hon med sin tjocka bruna näfve en slängkyss till sin unga gäst och lät oxpiskan med en kraftig sväng försvinna öfver gårdsplanket.

— Där ha vi Frans!

Uthvilad efter en förlängd morgonblund, putsad och fin, kom ryttmästaren nedför den rankiga trappan, lika elegant som om den varit af marmor och hälsade gästerna med förbindlig älskvärdhet. Han riktigt sken af hälsa och belåtenhet, och alla små omgifvande skröpligheter tycktes bokstafligen

icke finnas till för honom. Patronessan gaf Winnie en liten vänskaplig knuff.

— Stig på, stig på mitt barn. Frans får hålla dig sällskap medan herr Holst och jag gå och titta på stuten och svinkreaturen.

Den unga flickan följde uppmaningen. Då hon besökte Grönkulla kom hennes egen naturliga takt och öfverstens goda uppfostran till sin fulla rätt och firade sålunda den ena lilla triumfen efter den andra, ända från den lyckliga passagen öfver råtthålen i förstugugolfvet till bristerna i serveringen, som hon så okonstladt ignorerade att ingen, allra minst ryttmästaren, kunde ana hur väl hon spelade sin roll.

Alla rummen i det låga envåningshuset voro rymliga och gingo genom hela byggnaden med fönster på hvardera långväggen, kakelugnarne — samtliga af tegel — hvitrappade med några års mellantid då de hunnit svartna af rök och dam, och alla taken buro fläckar som tydde på läkning under rägnväder. I förmaket hade patronessan likväl samlat hvad som fanns kvar från ljusare tider af hennes lif; där funnos stoppade möbel, spegel med ram af mahogny och två med Linds namn signerade porträtt, föreställande ryttmästarens af lidne far i blå frack och hög halsduk och fru Alvide i hallonröd „bombasäng“ med guldkedja kring halsen och små lockar vid tinningarna, föga påminnande om Grönkullas nuvarande härskarinna.

Salongen däremot var det enklaste hvardagsrum man gärna kunde se med sin simpla skänk,

sitt runda matbord och sina pinnstolar, men som förmaket af sparsamhetsskäl sällan eldades, utom då det kom främmande, hade Winnie längesedan, med en „daglig gästs“ rättighet, förbehållit sig att alltid få slå sig ned i familjens vanliga samlingsrum. Här fanns äfven ett gammalt klaver, som patronessan i yngre dagar trakterat, och då hon föreslog de unga att göra musik och ryttmästaren slog upp det skrälliga locket, vann Winnie sin allra största triumf genom att trots stumma toner och brustna strängar, prestera ett rätt försvarligt ackompanjemang till „Vorreï morir“ eller „In Gottes rath“.

Tack vare den unge officerens oförbränneligt goda lynne och värdinnans humoristiska infall, roade man sig alltid förträffligt på Grönkulla. Till och med Holsts allvarliga väsen ljusnade och Winnies glada skratt ljud öfverdådigt muntert.

Patronessans två favoritmopsar Schack och Matt, vanligen förlängdt till Matti, bidrogo äfven på sitt sätt till trefnaden, och att se henne med dem utgjorde Winnies förtjusning. De små kräken voro så feta att de nätt och jämt kunde röra sina korta ben, hade sura blinkande ögon och till på köpet för alla främmande ett ilsket morrande, som det var nästan förlåtligt frästande att stegra genom några enkla försök.

Midt under det ifrigaste samspråk ljud nästan oafflåtligt värdinnans varnande: — Vill han inte hålla sig i styr Schacken; vet hut Matti; gullgri-sen, här får han grädde från egen matmors tefat. —

En högst varierande underhållning som alltid roade Winnie ofantligt. Då patronessan och Holst återvände var köpeaftalet tydligen uppgjordt till den förras fulla belåtenhet och nu kom kaffebrickan med tillbehör, kryddad af en så liflig konversation att det var nära middagstid förrän gästerna reste sig för att säga farväl.

— Man glömmet alltid bort tiden här hos tant Allide, — sade Winnie älskvärdt.

— Kära du, det kommer sig af att min gamla klocka envist står på tolfslaget, inte en minut mer eller mindre, och ingen jordisk makt kan få henne i rörelse, — log patronessan. — Tyst då Schacken och hör på hvad folk talar. Farväl min lilla Winnie och herr Holst också, och tack för besöket. Tig Matti och gläfsa inte. Glöm ej bort Grönkulla.

Det sista afskedet togs på trappan där mop-sarnes våldsammaste paroxysm af gallfeber förtog något af dess högtidlighet. Holst stannade kvar i och för det otacksamma värfvet att försöka lugna dem, patronessan till mycken tröst, men ryttmästaren följde Winnie nedför backen och halfvägs till Ekeberga, innan förvaltaren åter slöt sig till sällskapet.

VIII KAP.

Sommarn blef ovanligt varm. Winnie låg hvarje eftermiddag och vaggade i hängmattan under de

gamla träden längst borta i trädgården, där man genom grenarne kunde på afstånd upptäcka en liten strimma blått vatten och höra den lilla halft uttorkade bäcken sorla i sin af calta palustris öfvertäckta bädd.

Julisolen hade nu gassat och varmt dag efter dag från en fullkomligt molnfri himmel, sanden hvitnade af torkan och trädens blad sågo under middagshettan helt slokande ut. Tant Emma höll sig för det mesta inomhus bakom fällda markiser och endast om kvällarne vågade hon sig utom dörren.

Winnie gick omkring i luftiga sommarklädningsar och påstod att solglöden snart skulle förvandla henne till en mulattska, hvilket äfven låg till hands för en så skärhvit hy som hennes. Att tänka ut kalla rätter till middagen, ställa till luftdrag i rummen och sörja för den kära blomsterträdgårdens bevattning, hörde också till hennes dagligen återkommande göromål. Äfven för arbetsfolket på fälten i det heta solbaddet, bekymrade hon sig.

Holst hade några gånger försökt införa nattarbete för att låta dem hvila under middagsvärmen, men folket var konservativt och höll på sin gamla ordning. Ja, de sökte icke ens under rasten någon skugga, utan lade sig ofta helt obekymrade midt i solskenet. Det tycktes nu engång vara deras lifselexir under den korta sommartiden.

— Jag ser att man måste låta dem trampa i de gamla gängorna, — sade Winnie leende till

Holst. — Men det är ledsamt att ni själf skall vara tvungen att gå på i samma fart. Jag tror värkli- gen ni magrat de sista veckorna.

Holst log. — Det är ett så ypperligt höbärg- ningsväder att en äkta jordbrukares hjärta glöm- mer allt annat, — svarade han skämtsamt.

— Till och med faran för solstygn, — inföll Winnie skrattande.

— Ja, man måste ju fröjdas öfver att ängar- nes rikedom, särskildt i år så ymnig, också lyckli- gen blir inhöstad i ladorna, — sade han. — Det är roligt att se huru gladt folket går till verket i det vackra vädret och med hvilket jubel skrin- dorna fyllas. Jag måste ovilkorligen tänka på ar- betets välsignelse och psalmsångarens¹ maning kom- mer mig i minnet: — „Var arbetsam du jordens son, I svett skall du dig² föda, Guds gåfvor då i samma mån, Som svettens droppar flöda, Han lofvat ge, välsignelse, Men efter använd möda.“

— Den värsen bar min far alltid på tungan och jag såg honom äfven omsätta den i handling. Tack! — Winnie räckte honom hjärtligt han- den. — Om man kunde se allt från en högre stånd- punkt, skulle äfven lifvets besvärligheter minskas, — sade hon blidt. — Folket här är godt och villigt, icke sannt!

— Ja visst, och Gud ske lof ännu oberördt af socialistiska irrbloss; man måste blott taga dem från den rätta sidan.

— Ni har nog lyckats vinna dem, tror jag, — menade Winnie. — Vi måste se till att de få en

festdag efter skörden. Tänk, alla bråka ni för mig och jag som icke ens behöft sträcka ut handen till minsta ansträngning i värmen, har ändå gått här och knotat öfver dagsbördan. Fy, en sådan egoist!

— Arbetarne tycka nog annorlunda, — Holst log sitt ljusa leende. — Jag har just fått i uppdrag att å deras vägnar tacka för extra förplägningen och så den härliga iskylda drickstunnan som ideligen flödat.

Winnie rodnade af förnöjelse. — Nånja! det är ju bra om jag icke vansläktas; Ekeberga har sina fäderneärfda traditioner, som ni vet.

Holst böjde på hufvudet: — Det är godt att i vår oroliga tid kunna hålla fast något af det gamla patriarkaliska förhållandet mellan husbondefolk och tjänare! — sade han. — Det är dock så mycket gammalt värdefullt, den nya tidsandan fläktat bort. Individuel frihet är visserligen en dyrbar rättighet och jag tror icke forntidens människor förstodo att skatta den till dess fulla värde då våldets makt var så nedtryckande stor. Men när man begynte fatta dess innebörd och lärde hvad man kunde fordra, kastades i brådskan att pocka på rättvisa, både godt och ondt tillsammans öfver bord.

— Ni har nog rätt, och hur det nu är, ligger det ett visst vemod öfver minnet af det förflutna, den tiden då hemmet och familjen gällde så mycket och det husliga lifvet var medelpunkten för allt och alla. Utsikten var visserligen trängre då,

men det var mera samling, mera värme. Då jag tänker på farfarsmor som satt här och spann i kretsen af sina tjänarinnor, eller på farfarsfar, som själf gick i spetsen för arbetsfolket, slår det en fläkt af enkelhet och redbar id emot mig. Jag tror att man var lyckligare då, emedan man förstod förnöjsamhetens ädla konst. Vi nutids människor med vår ständiga åtrå, vår jäktande rastlöshet, hvar är vår sällhet?

— Att vara tillfreds med sin lott är ju en stor dygd, för att tala på gammaldags sätt, — sade Holst tankfullt. — Men om alla voro nöjda, hvar blefve då framåtskridandet? Allt skulle stanna på samma punkt och enligt nödvändighetens lag förtvina och dö. Utan att vilja bestrida våra dagars rastlösa äflan, ligger det i alla fall tusen möjligheter till utveckling däri, och under yttre kamp kan man dock vinna inre frid; det beror på individen själf, hans djupaste behof.

Winnie satt med händerna hopknäppta i famnen försjunken i tankar. Båda voro en stund tysta. Därpå drog hon en lätt suck och reste sig. — Låtom oss då kompromissa, — sade hon leende; — heder och tack åt det som varit, välsignelse öfver det kommande. Hoppet målar nog gärna framtiden i rosenrödt.

— Så är det ju, — svarade Holst. — Nu kallar klockan folket till arbetet och jag får också lof att gå.

Winnie nickade. — Glöm blott inte att komma tillbaka och dricka ett glas limonad under lönnarne.

— Åhnej, det låter alltför frästande. För resten meja vi ängen på andra sidan bäcken och därifrån har jag endast några sekunders väg.

— Ja, den där bäcken; kommer ni ihåg hvilka präktiga dammar ni byggde åt mig och huru ni brukade bära mig öfver spången som ni förbjöd mig att passera allena. Och huru vacker förgätmig-ej som växte därnere?

Om han mindes? Holst blick var outgrundlig.

— Förlåt att jag uppehåller er med mitt prat. Glöm nu inte att komma. Jag kan också bjuda på godt sällskap, Jenny lofvade hälsa på mig i dag. — Hon log glädligt menande.

Holst log äfven då han skyndade bort genom parken. Hvad var Jenny för honom? en god vän, en kamrat, som han tyckte sig helt förtroligt kunna språka med. Trodde Winnie verkligen — — Han nästan rodnade vid denna tanke. Men det var ju minnena, de gamla ljufva barndomsminnena som plötsligt tändt denna brand i hans blod. Huru många gånger hade han icke redan efter sin återkomst till Ekeberga, stått vid den lilla sorlande rännilen och tänkt på fordna dagar. Ännu kunde han se huru dagrar och skuggor skiftade öfver vattnet mellan alarnes grenar och huru solen lyste på ett litet rödbrunt hufvud, som ifrigt böjde sig framåt för att beundra lekkamratens arbete. Hon hade nog trott honom vara en riktig trollkarl och därtill stark som en jätte och han tyckte hon liknade den fagaste lilla älfva från sagornas värld. Så fin, så luftig och lätt som blomstrens fjun och

fjärilns vingar. Hvad den tiden nu låg långt borta i minnenas helgedom, där han höll trogen vakt om dem.

Holsts hela lif hade varit en fortsatt arbetsdag; dels låg det i hans natur, dels ansåg han sig genom trägen flit bäst bevisa öfversten sin tacksamhet. Men så mycket ljufvare syntes honom dessa få fristunder från barndomens sorglösa tid. Han tänkte på allt detta, medan han hastade framåt den slingrande lilla stigen som genom parken förde rakt ned till fältet och arbetsfolket. Ljudet af deras röster trängde dämpadt in i den gröna tystnaden, där linnéans doft fyllde luften med välukt. Halmhatten låg lätt öfver hans höga panna, och hyn var starkt brynt af sommarens glödande sol. Man skulle ej kunnat kalla detta ansikte vackert, därtill voro dragen alltför oregelbundna, men det hade ett fast, manligt uttryck och ögonen voro djupt svarta, nästan fyllda af pupillen, hvilket gaf dem ett egendomligt djup, och när han log tändes där en vacker glans i dem. Fastän han vanligen gick smått framåtlutad och ej bar väl upp sitt mörka hufvud, såg man dock att han var öfver medellängd och starkt byggd. Gårdens karlar visste nogsamt att där doldes järnmuskler i hans smala och till utseendet kläna händer; de hade aldrig tvekat att taga uti där det gällde, och öfning gifver färdighet.

Några timmar senare, då solens glödande klot sakta började glida nedåt den vestliga himlen, drog en svalkande vind genom trädens grenar. Winnie

som njutit sin vanliga lilla siesta i hängmattan under lönnarne, tittade upp just lagom för att se en blårandig klädning skymta fram mellan buskarne och nästa minut sprang hon ned för att välkomna Jenny Hulthin.

— Goddag, goddag, käraste; jag väntade nästan att få se dig halfdöd af hettan efter promenaden och då kommer du som en sval fläkt.

— Tack vare vestanvinden, — sade Jenny skrattande. — För resten är värmen inte så farlig blott man modigt möter den. Ju mera man pustar, ju värre bränner den.

— Allt beror således på vår egen inbillning.

— Ja, ungefär så, — Jenny nickade. — När jag kom, mötte jag på stora gårdet patronessan med hatten i nacken och räfsan på ryggen. Hon hvarken flämtade eller klagade.

— Tant Allide gör skam af oss unga, — menade Winnie, som nu åter satt sig i hängmattan. — Visste du att ryttmästaren kom hem i går kväll?

— Jag hörde det af hans mor och vill bereda dig på att du får en hälsningsvisit nu på kvällen.

— Det hade jag räknat på, han hör inte till dem som utsätta sig för solstyggn i middagshettan.

— Nej, det tror jag det; då sofver han nog på söta örat. — Flickorna skrattade.

— Stackars han, aldrig kan han göra dig i lag, — sade Winnie. — Vet du, Holst stiger hvarje morgon upp klockan fyra.

— En god vana, — svarade Jenny tort.

— Jag bjöd honom komma och dricka limonad

med oss nu på eftermiddagen och njuta af ditt sällskap.

— Tack skall du ha! — Jennys läppar tycktes liksom blåsa bort någonting osynligt medan hennes blick fick ett egendomligt gäckande uttryck.

— Få se om tant Emma vågar sig hit ned. Ifall man kan säga det i fråga om en så passiv natur, skall jag berätta dig att hon varit på dåligt humör. Hettan rubbar några af hennes vanor, ser du.

— Jag förstår, vår kära Amanda har också fått „rötmån i skallen“, som gamle Jakob säger. Hon går omkring som ett åskmoln, så att man hvarje ögonblick väntar blixten. Ibland tycker jag pappa helt hjälplöst täcker sin kala hjässa, som fruktade han för en explosion. Jag får nog mina fiskar varma hvarenda dag, men mamma som minnans annars vet hvad hon vill, krusar och krumbuktar för den hederliga surkålstunnan öfver alla gränser. — Winnie log hjärtligt häråt.

— Och ändå är hon er tillgifven, och trogen som guld, — sade hon.

Jenny nickade. — Hon påminner mig alltid om den där mannen i evangelium, som sade nej och gjorde ja. Men här ha vi nu ryttmästaren i egen person.

— Hjärtligt välkommen! — Winnie sträckte fram handen med sitt vinnande leende. — Slå er ned i det gröna, här ha vi det så svalt.

— Härligt! — förklarade den unge officer en-

thusiastiskt och torkade med näsduken sin heta panna; han formligen sjöd af värme och pustade i smyg bakom mösskärmen. — En' horribel hetta, man sitter som i ångskåp hela dagen.

— Det skall ju vara helsosamt, — sade Jenny.
— Man magrar så ofantligt i värmen! Goddag, herr Holst.

— Tjänare, ni kommer från höängen, huru går arbetet i detta väder? — herrarne skakade hand.

— Förträffligt, folket mår som pärla i gull.

— Och ni själf!

— Jag reder mig godt.

— Kanske bättre än ryttmästaren vid morgon-exercisen, — inföll Jenny oskyldigt.

— Nåh, jag medger att min permission under nuvarande förhållanden var dubbelt efterlängtd, — sade ryttmästaren godmodigt. — Jag är inte precis böjd för att träna mig i den här temperaturen.

Winnie log där hon satt i hängmattan med tåspetsarne af sina ljusa skor vidrörande marken och sakta fläktande sig med en kinesisk solfjäder.

— Tänk att tant Emma verkligen slagit sig lös, — sade hon plötsligt; — och här kommer äntligen också den utlovade limonaden.

Hofrådinnan var lyckligen placerad i en bekväm trädgårdsstol och på bordet framför henne stod brickan med friska jordgubbar, iskall grädde och citronlimonad i immiga kristallglas. Alltsammans så inbjudande svalt, att man — såsom Jenny

påstod — kände en kall rysning genom hela kroppen.

Winnie serverade sina gäster med älskvärdt behag och ryttmästaren drack genast hennes skål till botten i det första glaset. — Härligt! Men tyvärr blir man dubbelt så varm efteråt; den här förb — ursäkta, hettan menar jag, den gör en alldeles schackmatt dagen lång.

— Apropos, huru befinna sig våra små vänner mopsarna? — frågade Winnie.

— De ligga och flämta med tungan ur munnen och se värkligen så virriga ut, att jag i morgse skrämde upp min mor med en antydning om rabies.

— Man bör inte strax se saken svart i svart. Tant Allide har inte varit här på hela veckan.

— Nej, hon tar så verksam del i gårdens arbete denna bråda tid. Egentligen borde jag bistå henne med att se efter folket, men jag står verkligen inte ut — —

— Nåh, huru går det för patronessan? — frågade tant Emma och fläktade sig makligt med Winnies solfjäder.

— Åh, mamma går i fars gamla halmhatt och räfsar hö som den yngsta tärna.

— Jag mötte henne då jag kom, — sade Jenny. — En härlig fysik.

— Ja; jag har riktigt beundrat hennes stora arbetsförmåga dessa veckor, — sade Holst med värme.

— Vi förvekligade nutidsbarn måste sanner-

ligen blygas, jämförda med tant Allide, — menade Winnie. — Huru vore det, herr ryttmästare, om vi i morgon skulle gå och ställa oss under hennes kommando för en dag?

— Jag är redo, — sade Jenny hurtigt.

— Kors bevare oss väl, — skrek tant Emma förskräckt.

Ryttmästaren gjorde honnör. — Jag anmäler mig förhindrad. Riskerar ej att stupa på valplatsen besegrad i allas åsyn. Dessutom har jag hjärtfel!

— Verkligen, det har jag aldrig hört; — Winnie såg skälmsk ut.

— Ja, det vill säga inte organiskt, men ändå.

— Har ryttmästaren hjärtlidande? — Tant Emma runkade deltagande på hufvudet. — Det är en allvarsam åkomma skall jag säga. Min kusin på mödernet sades hafva hjärtfel, men det var i lefvern; han blef alldeles gröngul i ansiktet och så irriterad, att han aldrig tålte motsägelse. Det var ett fasligt humör, men sådant kan ligga i släkten. Hans far hade varit en riktig tyrann mot hustru och barn. Ett häftigt lynne är en svår pröfning, käre ryttmästare.

— Visserligen, visserligen.

— Åh, men det kan vi inte ha någon erfarenhet af, — afbröt Winnie med illa dold munterhet.

— Ja, hvad var det vi talade om.

— Grand onkels tyranni, lilla tant!

— Galant, — ja, ja, sådana äro alla officerare,

— hofrådinnan gjorde en liten reverans åt ryttmästarens sida.

— Huru vore det om jag skulle ställa till en skördefest och kommendera er att anförda dansen, — sade Winnie för att komma från tant Emmas vanliga trassel.

Unge Frans steg upp och slog klackarna tillsammans så att sporrarne klirrade. — Som min dam befaller, — sade han ridderligt.

— Och följdén, hjärtfel, etcetera?

— Därom må gudarne sörja.

— Godt; er trohet är pröfvad och det är allt hvad jag begär för ögonblicket, utom en portion jordgubbar med mycket socker och grädde på.

Ryttmästaren störtade genast fram för att uppfylla denna önskan. Winnie hade åter slagit sig till ro i sin kära hängmatta och hennes glada ögonlogo mot honom, när de friska tänderna beto sig in i jordgubbarnes saftiga kött.

Visste hon väl huru förtjusande hon var i denna stund, tänkte Jenny som stum betraktade henne med sin något kisande, närsynta blick. Den hvita sommarklädningen i all sin nobla enkelhet klädde henne utsökt väl, håret satt högt uppe i en konstlös knut, och lemnade den vackra nacken bar. Hvarenda rörelse var full af behag, gropen i hennes lilla mjuka haka såg så skälmsk ut och de klara bruna ögonen tindrade af lifslust.

Ryttmästaren ryckte ofrivilligt sin stol närmare hängmattan, hans ansikte hade ett nästan

spändt uttryck och hans stora öppna ögon började lysa.

Spindeln och flugan, det var den gamla historien, sade Jenny vid sig själf. Och likväl visste hon, att vännen var fullkomligt omedveten härom, att hon tog hyllningen såsom någonting själfallet.

Holst rörde långsamt med skeden i sitt glas; hans blick var sänkt, men Jenny tyckte att pupillerna voro svartare än någonsin. Hon steg upp samt gick och satte sig bredvid honom, med en instinktlik förnimmelse af att han behöfde medkänsla i denna stund; samtalet ville dock ej taga någon fart, båda voro de tankspridda och förvaltaren reste sig snart för att gå. Hofrådinnan hade tagit fram sin kära virkning ur en liten sidenpåse, lika fin och „pernett“ som hennes egen person. En uppfriskande aftonvind drog genom lönnarnes kronor skänkande hela naturen och människorna välbehöflig svalka. Men ryttmästaren hade glömt både värmen och det öfriga sällskapet för dessa bedårande flickögon, som logo så skälmskt mot honom. Han märkte icke ens att Holst tog farväl. Men Winnie såg det och sände den bort gående en vänlig nick till „auf wiedersehen“.

Holst kunde ej låta bli att vända sig om och kasta en blick tillbaka. Winnies armband — hennes fars sista julgåfva — hade en farlig benägenhet att gå upp i låset och just i detta ögonblick sträckte hon fram sin runda arm för att låta ryttmästaren knäppa smycket kring den fina handlofven, ett arbete som tog mer än lofligt

tid tyckte Holst och vände sig åter hastigt bort.

Unge Frans hade lång permission denna gång. Ekebergas gröna lunder voro frästande svala och ryttmästaren var „en så god kamrat“ som Winnie brukade säga. Holst fortsatte raskt sin väg, men han visste att han i kommande dagar ofta skulle erinra sig just denna kväll. Var det en molnvägg vid horisonten? Han stirrade framför sig; skulle vädret nu slå om och solen försvinna i töcken? Åhnej, han hade misstagit sig, det var blott reflexen af någon hemlighetsfull skugga bakom honom som fördystrade synkretsen.

IX KAP.

Skogen stod i brand. Budskapet kom till gården framfördt af en hurtig barbent pojke, som hade sprungit hela vägen från det aflägsna torpet så att han knappast fick andan fram, när han mötte förvaltaren ute vid magasinet. Huru elden uppkommit? Ja, det visste ingen. Kanske genom någon i den torra ljungen oförsigtigt bortkastad tändsticka, kanske genom en vårdslöst släckt eld, upptänd af något vallbarn i afsikt att i askan steka en färsk potatis. Faktum var att det brann och att elden spred sig med förfärande hastighet till följd af den långvariga torkan.

Holst lät genast ringa i den stora dagsverksklockan. Folket strömmade samman från alla håll

och kanter, uppskrämnda och ifriga att höra hvad som föranledt den ovanliga kallelsen.

Winnie hade just återvändt från ett besök i prästgården och kom direkt ut till den på gården församlade skaran för att få del af hvad som händt.

Förvaltaren hade nyss utdelat sina order och de flinkaste karlarne voro redan färdiga att med spadar och yxor begifva sig till brandstället, själf skulle han äfven följa med dem. Han ville på ort och ställe öfvertyga sig om farans vidd och storlek.

— Ack, jag måste också dit! — utropade Winnie ifrigt. — Kunna inte kvinnor göra nytta vid ett sådant tillfälle?

— Det kan nog hända att vi få anlita allas krafter, men till en början har jag manskap nog, utrustade för arbetet. — Holst såg smått leende på hennes fina skor och den ljusa sommardräkten.

— Åh, jag skall förstås skynda mig att byta om, — Winnie hade genast uppfångat hans blick. — Jag kan vara i ordning på några minuter. — Hon vände om för att omedelbart sätta sitt beslut i verkställighet, men Holst skyndade efter henne.

— Fröken, det låter sig inte göra; det är alldeles omöjligt! en skogsbrand är ej någonting att leka med.

Hon hade ett häftigt svar på tungan; det gamla trottset, som hon de sista åren så modigt kufvat reste åter sitt hufvud. Men när hon såg upp, möttes hon af Holsts mörka, djupt bekymrade blick. Den påminte henne om barndomsårens

stränga förbud att gå ensam öfver bäcken och plötsligt gled ett litet blidt leende öfver de röda läpparne.

— Var inte rädd, jag skall foga mig efter er vilja nu, som engång förr! — sade hon. — Det känns så tryggt att veta det någon verkligen bryr sig om att taga vård om en. — Hennes ögon fingo en fuktig glans. — Farväl, och Gud vare med er. Jag skall hafva mat och dryck i ordning för alla som trötta ut sig i striden för mina älskade skogar.

Hon nickade till afsked och Holst lyfte på hatten; det var ej tid till mera, — hvarefter han skyndade bort för att sluta sig till karlarne som redan begifvit sig i väg mot skogen.

Ekebergas utmarker voro betydliga, de sträckte sig milsvidt åt skilda håll och den ypperliga skogen hade af den fordne ägaren vårdats med synnerlig omsorg. Holst kände den grundligt ända från gossåren; han hade då genomströfvat hvarje dunge och kärleken till naturen drog därunder mäktigt hans hjärta in i den tysta gröna världen. Han kände räfvens lya och harens tillhåll, han visste hvar orren lekte och kunde gå hvarenda liten stig i nedmörker utan att förvillas. Af den lille budbärarens berättelse hade han också genast klart för sig hvar eldhärden borde sökas, och utan dröjsmål skyndade skaran ditåt. Man hade ej heller hunnit långt förrän ett hotfullt sprakande och fräsande ljud tillkännagaf olycksställets närhet, medan en intensiv rök redan länge förmörkat luften.

Ratsch, — där kröp en glödande eldorm upp-

för tallens glesa kvistar och där en annan och en tredje. Gnistorna flögo från träd till träd med ett egendomligt knastrande ljud och genom den torra ljungen slickade lågorna marken från den ena tufvan till den andra. Elden rasade häftigt bland de resliga furorna och i de yfviga granarna, hvars kådiga stammar utgjorde ett präktigt bränsle. Här och där hejdades dess framfart af någon gammal björk eller glesnad asp, men rundtom dem slogo lågorna åter tillsamman. Här var skyndsamt hjälp af nöden, och snart var äfven det raska manskapet fördeladt enhvar på sin post. Några fälde utan skonsamhet väldiga skogsjättar för att dämpa elden, andra gräfdje djupa gropar eller tände moteldar.

Ensamna eller i grupper sällade sig under dagens lopp ständigt nya krafter till det dryga släckningsarbetet, allt efter som Holsts budkafvel hunnit gå omkring i bygden. Grannarne hade ju äfven sina rågränser att bevaka och det behöfdes många raska händer härtill, ty ända till motaf-tonen var framgången ännu föga hoppgifvande. Holst beslöt dock att låta de mest utmattade af sina skaror begifva sig hem för att stärka sig med ett mål mat. Själf ville han i ingen händelse lämna platsen förrän någon säker begränsning af elden kunde konstateras. En skogsbrand är något af de mest betydelsefulla företeelser i världen, det visste han. Den kan börja helt obemärkt kyttande i någon gammal stubbe, eller i en mossäckad tufva, nästa ögonblick klänger den upp i fu-

rans krona eller sprakar i granens topp, högt öfver hvarje bemödande att kväfva den vid roten.

Det var ej första gången Holst stod i breschen såsom nu, men sällan hade han sett en så härjande brand som denna. Bäst man redan trodde sig vara herre öfver elden, flammade den upp åt motsatt håll, och öfver de stängande hyggena och de uppkastade grafvarna kastade sig stundom flammorna ånyo med så rasande häftighet, att man stod nära nog rådvill inför deras envåldsmakt. Det gällde här att icke vara ouppmärksam en enda sekund, ty i den följande kunde man kanske redan vara kringvärfd af lågor. Flere gånger hände detta också Holst, och blott genom en snabb flykt undvek han faran. Först efter midnatt och sedan branden rasat i mer än tolf timmars tid vågade han trygga sig vid att vara segervinnare. Det ena arbetslaget efter det andra hade gått och kommit åter, och nu redde sig äfven han att vända hemåt, men hejdades af några arbetare. En gosse hade fått armen illa bränd, sade man. Förvaltaren blef naturligtvis tillkallad och nu gällde det att på en lång omväg, genom buskar och snår, bana sig fram till en liten kärrgöl, dit man fört den skadade för att få en droppe vatten.

Röken var fortfarande kväfvande, men Holst fann stället och där den sårade, en ung gosse i gårdens tjänst, liggande på mossan. Barnet grät och jämrade sig öfverljuddt, allt medan kamraterna af den halftuppbrända skjortan lade ett omslag kring armen. Holst insåg genast att gossen för-

nämligast var utmattad af hunger och öfveranstängning mer än af brännskadan. Lyckligtvis hade en af karlarne litet ost och bröd i fickan och sedan pojken förtärt detta, påminte honom förvaltaren att han ju alltid plägat vara hurtig och rask i vändningarna, ett beröm, som med ens reste sjuklingen på fötter igen. Holst förutsatte då att gossen nu säkert också skulle orka gå hemåt, hvilket denne äfven bejakade, med den friska handen alltjämt strykande bort tårarne, så att ljusa fläckar uppstodo i hans nedsotade ansikte. Han företedde därvid en så komisk anblick att till och med de trötta dagsverkarne kostade på sig ett bredt grin innan de med Kalle emellan sig, enligt förvaltarens order, styrde kosan mot gården.

— Gud ske lof, det lilla olyckstillbudet torde aflöpa utan vidare följder. — Holst följde efter dem helt lätt om hjärtat. Kommen ut på stora körvägen lade han först nu märke till att dagen redan börjat gry. Skogen såg helt spöklik ut i det bleka morgonljuset. Plötsligt ljud där ett högljudt „halloh“ bakom honom.

Han såg sig om. Det var patronessan som nedrökt, sotig, men förnöjd, med långa steg sökte hinna fatt honom.

— Ni kilar i väg som en ekorre, — skrek hon och påskyndade sina steg än mera, ehuru han genast tvärstannat för att invänta henne. — Jag kände genast igen er på gången, — pustade hon. — Vi hafva minnsan haft en het kampanj den här gången!

— Har patronessan verkligen själf varit med i elden?

— Ja, det må ni tro. Min fogde är ju som ni vet, en komplett stöfvel och har inte mera förstånd i sin skalle än en gammal tacka. Därför måste jag förstås själf taga kommandot öfver mitt folk. Grönkulla hade ju en trasa med i byket, rättare eldsdopet, hörnet af Svartängen. Men för resten må väl min grannes gods vara mig lika dyrbart.

— En ädel tanke, värd Ekebergas tacksamhet, — sade Holst med aktning, —. I hvimlet vid brandstället såg man blott den som stod en närmast.

— Åh, ni flög ju omkring som en skottspole, på tusen ställen där blott faran var störst, — nickade patronessan. — Jag skymtade er nog ibland. Frans var också med, men först nu på slutet, tack vare den odrägliga andjakten till Viksträsket i går. Nu följer jag hem till Ekeberga och får mig en bit mat, man blir hungrig af en sådan här skjuts.

Samspråkande om olyckshändelsens orsak och omfång gingo de raskt vidare och sågo snart Ekebergas röda tak dyka upp i morgongryningen. Vid gårdsbyggnaden stodo karlarne som följt Kalle hem; de berättade att pojken hållit sig kavat hela vägen och att fröken själf nu höll på att förbinda honom i „mästar kammarn.“

— Godt och väl, det skola vi taga i betraktande, — sade patronessan och klef utan tvekan uppför trappan och in i förstugan. Holst följde

henne. Dörren till höger förde till det anvisade rummet och på tröskeln kom Winnie dem genast till möte. Hon var blek och man såg att hon vakat hela natten, men Holst tyckte att hon aldrig varit älskligare än nu med detta oroliga uttryck i de klara ögonen och den enkla bomullsblusen med det hvita förklädet.

— Gud ske lof ni komma åter välbehållna, — sade hon lågt. — När de förde in stackars Kalle, klack det till inom mig; „första offret“ ljöd det i mina tankar.

— Tomma inbillningar, min flicka, vi äro fullkomligt oskadda och lida inga andra kval än hungerns. Hur' är det med pojken?

— Åh, jag tror att brännsåren komma att läkas snart nog, min patient har varit så hurtig hela tiden, — och hon lade mildt den ombundna armen bättre tillrätta. Kalle såg helt förtjust ut öfver att vara så observerad. Kanske fanns där i detta ögonblick en annan som skulle önskat sig en skadad arm för att få ett sådant ömt vidrörande af denna lilla mjuka hand, eller en deltagandets blick ur dessa milda ögon. Tyvärr hade Holst blott erhållit några obetydliga skråmor.

— Nu måste vi tänka på att stilla hungerns kval, som tant Allide talade om, — sade Winnie glädtigt; — bordet har stått dukadt hela natten och elden har brunnit under kaffekitteln.

— Jag har nog hört om huru du undfägnat allt gårdens folk och främmande med, — svarade patronessan då de gingo öfver gårdsplanen. —

Flere af gubbarne kommo och berättade att de fått både smörgås och kaffe af frökens egen hand.

— Ja, något måste jag ju taga mig till medan ni andra kämpade på valplatsen, — log Winnie. — Men nu måste ni trötta stridsmän först äta och sedan hvila, — all fara är ju förbi, icke sannt?

— Vi skola hoppas det, men säker kan man ännu inte vara och jag måste genast tillbaka igen.

— Herr Holst har stått i redet hela tiden utan att hvila, det är att vara karl, — sade tant Allide fryntligt. Winnies blick sökte hans.

— Jag försöker ej ens att tacka er, — sade hon enkelt. — Och nu till bords, mina kära vänner!

— Men först en smula vatten att befria oss från allt sot och röken, — inföll patronessan; — vi taga oss minsann ut som skorstensfejare båda två.

Då man något senare slagit sig ned vid frukostbordet, steg ryttmästaren in. Hans hvita rock var totalt förstörd och stöflarna buro spår af kärrens dy, men hans rödlätta ansikte strålade af belåtenhet och fru Allides blickar hvilade förtjusta på hans kraftfulla uppenbarelse.

— Välkommen, vandrande riddare, — hälsade värdinnan leende.

— Jag beklagar min otur att inte från början hafva fått deltaga i släckningsarbetet, denna strid för värnandet af Ekebergas stolthet, den härliga skogen, — unge Frans blef helt poetisk. — Jag kom tyvärr så godt som i sista minuten och hann blott med en handfull gapande pojkar göra en liten förhuggning längst i sydost.

— Då var det ni som räddade Ahlbacka torpet, — sade Holst lifligt. — Jag visste att det var hotadt och sände några af karlarna ditåt, men då de kommo fram var arbetet redan undangjordt.

— Raskt handladt, — fru Allide nickade med munnen full.

— Jag är mina goda grannar förbunden, — sade Winnie älskvärdt; — slå er ned, herr ryttmästare, och grip er an med frukosten.

Den unge officeren lät icke säga sig detta två gånger och gjorde all heder åt värdinnans rikliga anrättningar af skinka, ägg och rostbiff, och Holst hade redan längesedan slutat, då han ännu fortsatte med oförminskad fart. Winnie trugade patronessan att tömma tredje koppen kaffe och lyssnade leende till ryttmästarens färgrika beskrifning öfver sitt fälttåg med bypojkarna, hvarvid Holst tyst smög sig därifrån för att återvända till brandstället.

Då han nyss vandrat samma väg hade han ej känt en skymt af trötthet efter de många timmarnes oafbrutna ansträngningar, nu däremot voro hans steg tunga som om blyvikter fästats vid fötterna och ju längre han gick sjönk hufvudet allt djupare ned mot bröstet. Det kom med ens öfver honom en förslöande känsla af modlöshet, och med sänkt blick gick han framåt. Vid eldshärden var det fortfarande lugnt, likväl låg fienden ännu på lur, kyttande i mossan. Holst inspekterade stället rundtomkring, posterade vakter på de farligaste punkterna och aflöste manskapet på andra. Utan att förlita sig på det kanske tillfälliga lugnet,

lät han fördjupa grafvarne åt flere håll och upp-
rifva de rykande tufvorna. Själf grep han en spade
och gick i spetsen för arbetet. Genom sträng sys-
selsättning ville han afskaka den domning han nyss
erfarit. Så förgingo morgontimmarna; vid mid-
dagstiden kom ett bud från Ekeberga med en väl-
försedd matkorg, allt var med sådan omsorg uttänkt;
till och med fanns där en cigarr att tända efter
måltiden.

Då Holst slutat äta kastade han sig trött ned
i ljugen. Röken steg ännu som en lätt dunst
från den kolnade marken och svarta och sotiga
sträckte de brända furorna sina nakna grenar mot
höjden. Det var en betydande förlust eldsvådan
orsakat godset. Han beräknade och gjorde öf-
verslag och funderade därpå om man ej skulle
kunna få löfskog att växa i askan såsom ersätt-
ning för den skadade barrskogen. Med all sin
goda vilja, sin omsorg och vaksamhet, hade han
likväl icke förmått afvärja denna skada; — huru
litet människokraften dock förmår mot en lössläppt
naturmakt! I själfva verket var det blott en obetyd-
lig omkastning i vinden som slutligen afgjort saken.
Och likväl visste han med sig själf att han velat
lägga all sin kraft, hela sin energi uti värnandet
af det honom ombetrodda godset. Intet offer, in-
gen möda hade han härtills skytt och så skulle
det också hädanefter vara, så länge denna dyra plikt
tillstaddes honom. Ja, så länge — — Blicken blef
plötsligen skum, det kom sig kanske af röken
som ännu sved honom i ögonen. Rundtomkring

hade det blifvit så tyst, vinden hade fullkomligt mojnaf af och skogens djupa enslighet stämde så väl öfverens med grundtonen i hans egna tankar denna drömmande stilla eftermiddag. Öfver sig hade han en höjd, täckt af enbuskar och mossiga rullstenar, den skymde bort all fri utsikt, här fanns ingen horisont; men däruppifrån, det visste han, vidgade sig världen fri och obegränsad. Det var blott nere i dalen skuggan beständigt låg kvar och så skulle det förblifva till dagarnas ända.

Elden kyttade fortfarande, men fram mot kvällen föll ett länge efterlängtadt regn och släckte den, så att all vidare vakthållning blef obehöflig.

X KAP.

Skörden var lyckligen inbärgad, folket hade dansat på logen och Winnie hade själf öppnat balen med ryttmästaren, men det var dåmera intet kraftprof, ty hettan hade med ens försvunnit och lämnat rum för en envist ihållande kyla som bådade tidig höst. Holst gjorde upp leveranser, plöjde utmarker och hade tusen järn i elden; om kvällarne satt han fästad vid skrifbordet och Winnie som nu var införlifvad med hela ekonomin, hjälpte honom utan att tröttna.

Så kunde de sitta timme efter timme midt emot hvarandra utan att tala, enhvar fördjupad i sin anpart af arbetet. Men ehuru Holst ej tycktes lyfta blicken från pappren, iakttog han dock halft omed-

vetet hvarje skiftning i det uttrycksfulla ansiktet som grubblande och tankfullt lutade sig öfver kontorsböckernas blad. När än hon stannade inför någon anmärkningsvärd post, visste han det alltid och då hon ville göra en fråga, var han genast till reds att besvara den. Han visste stundom icke om det var en plåga eller en njutning att så erfara hennes närhet, men då hon gått, tog han ofta upp pennan som hon kastat ifrån sig och betraktade den så uppmärksam som om den varit en värdefull relik eller en historisk märkvärdighet.

Winnie hade sina „raptus“, som Jenny brukade säga; det betydde att hon stundom med största ifver kastade sig öfver något förslag eller någon ny plan, hvilken hon efter någon tid rent af måste tvinga sig att fasthålla eller visa intresse för. Det hängde vid henne ända från barndomen och Holst visste det noggsamt. För tillfället var anläggningen af en hönsgård i stor skala hennes värksamhets mål. Idéen hade upprunnit i ryttmästarens hjärna. Han var visserligen icke någon initiativens man, men denna tanke hade länge legat och grott inom honom. Han hade sett den utförd hos en bekant godsägare och skulle gärna satt något liknande igång på Grönkulla. Då saken emellertid där hemma till följd af den vanliga penningbristen ej kunde realiseras, tog han frågan till tals med Winnie, och så länge hade man nu planerat och kalkylerat, tills Ekebergas unga ägarinna gick upp i eld och lågor därför och verksamt grep sig an därmed.

Ryttmästaren hade lofvat skicka både ritningar och projekt, och brevväxlingen mellan honom och Winnie började nästan blifva regelbunden, medan Jenny skämtsamt försäkrade att höns af alla slag både „plymoth-rock“ „cochin-china“ och „Reighoorn“ hvimlade om i hennes hufvud.

Holst blef sålunda tvungen att under brådaste höstarbeten låta släpa stock, arrangera om timmerkarlar och själf använda hvarje ledig stund till att öfvervaka resningen af det nya palatset på bakgården. Och Winnie var så ifrig att se det färdigt och bebodt, att något dröjsmål icke kunde ifrågakomma. Han kände ju så väl denna uppsvallande ifver som i barnåren alltid vunnit seger öfver hela huset. Nu mera hade dock den egna viljan ofta böjt sig för andras, det visste han och därför gjorde han heller ingen invändning, utan skyndade på verket så mycket han förmådde, för att göra henne en glädje.

Hvad han i grunden tänkte, behöll han för sig själf, isynnerhet sina funderingar angående brefven med den raska, något höga stilen, som Winnie alltid med sådan brådska grep efter i postväskan.

Ibland läste hon högt ur dem och skrattade muntert åt unge Frans något utförbara projekt och alltför vidtflygande planer, som en dosis praktiskt förstånd ovilkorligen måste draga ned till jorden igen. Men om hennes intresse gällde brefskrifvaren själf eller deras gemensamma planer, därom kunde Holst aldrig förestår visshet än

hvad hans eget otillförlitliga hjärta ingaf honom. Ehuru Winnie såg glad ut när ryttmästaren hade permission, kunde man aldrig märka någon sorgsenhet hos henne när han åter reste. Om så var, behärskade hon sig åtminstone mycket väl.

Med patronessan stod hon på bästa fot och ingen vecka förgick utan ömsesidiga besök. Fru Allide var isynnerhet ofta till vägs, till och med under hållrägn, därvid iförd en gammal kappa ärfd efter hennes aflidne man och i regeln kallad „Stålhandske“ för sin militäriska fason. Alla hennes ägodelar hade för resten sina särskildt betecknande namn, ända från soppskålen „Ålands haf“, till storstöflarne som kallades „mina sjumilare“. Köksan Mina fick aldrig annan benämning än „tossa“, rätt och slätt och stallpojken som ryttmästaren på lediga stunder dresserat till betjänt, hette vanligen „kanalje“, ett epitet som den knipsluge ungdomen också gjorde sig förtjänt af. Därtill kommo de otaliga smeknamn hon slösade på mopsarna. Utom „stora ronden“ som regelbundet företogs hvarje förmiddag och alla omvexlande husliga göromål för resten, gjorde patronessan dagligen en extra promenad för att förskaffa „älsklingarne“ motion och Winnie erbjöd ofta sitt sällskap därvid, för att få sig ett godt skratt åt tant Allides hundexercis.

— Hvarför skall tant egentligen göda sina favoriter? — sade hon en dag; — lifvet skulle helt visst vara dem vida lättare utan denna öfverflödande fetma.

— Söta du, det beror på en sjuklig disposition hos mina små vänner, ett olyckligt morsarf. Den kan inte förekommas ser du, därför måste den fördelas genom lämplig rörelse, — förklarade patronessan. — Marsch Matti, ut med dig; Schacken din lätting, matmors hjärta! Vill han inte draga benstumperna efter sig, — racka!

Winnie skrattade så tårarna stego henne i ögonen.

— Jag tycker att tant själf får en mycket strängare motion än mopsarna, — sade hon; — nu måste ni bestämdt alla tre komma in och rasta en stund på Ekeberga. Jag bjuder matmor på kaffe med varmbröd och småttingarne ett fat grädde till jämn fördelning. Seså, nu ha vi tummat på saken och här kommer herr Holst och hjälper våra skyddslingar uppför trappan. O Matti, Matti, du förskräckliga varelse, hvarför morrar du som en vildkatt åt dina välgörare? Raska på nu!

— Akta, akta Winnie; tänk på hans känsliga nerver; kom matmors famnen, stackars lilla rädda hund!

Winnie höll sitt löfte om en riklig förplägning för mopsarna på mattan i tamburen, ty att taga in dem riskerade hon ej då tant Emma alltid visat en afgjord antipati mot Grönkulla favoriterna. Sedan slog patronessan sig till ro i den röda soffan och Winnie sköt en pall under hennes grofva skor. — Jag vet huru tant dagen till ända trampar omkring, — sade hon.

— Har någon blifvit påtrampad, är det fråga om mopsarna? — och tant Emma såg sig oroligt omkring. Winnie skyndade sig att rätta misstaget, men aktade noga att förråda de älskliga varelsernas närvaro vid gräddfattet i tamburen. Man bör ej väcka en sofvande björn, tänkte hon.

— Huru långt har du kommit med hönshuset, — sporde tant Allide och tog litet mera socker i sitt kaffe.

— Ack, det reser sig allt högre, men fråga herr Holst, han kan därom gifva bättre upplysningar än jag.

Holst log; månne hon redan höll på att svalna i sitt intresse för det stora företaget.

— Innan jul hoppas jag vi skola hafva allt i ordning, — svarade han.

— Godt, — patronessan ställde sin tomma kopp ifrån sig och lät de stora tummarna flinkt gå om hvarandra såsom alltid då hon var belåten. — Jag får avertera att mitt fölstdod Flora i går skänkte mig en vacker afkomling, kommer att duga till dragonhäst med tiden. — Apropos! Frans skref i dag och var förtjust öfver den vackra papperspressen du förlorat åt honom på ert sista vad, Winnie!

— Åh, det var ju en bagatell. Han bad mig låta infatta några gula blad från Ekeberga, en originell idé, icke sannt?

— Han ville väl därmed säga att till och med ett vissnadt blad härifrån är honom dyrbarare än hvilka granlåter som helst annorstädes ifrån, —

sade tant Emma, som för engång ordentligt följt med samtalet. — Det var i mitt tycke en fin artighet. Kommer du ihåg den lilla taflan inne i min sängkammare, Winnie? Den föreställer en kvarn, ja, en verklig väderkvarn med vingar och allt, den är skickligt utförd af en ung kornett, en barndomsvän till mig. Jaja, man förstod sig på uppmärksamheter förr i världen.

— Frans är så förtjust uti Ekeberga och allt hvad det angår, — sade patronessan. — Han skrifver att han hade tråkigt hela första veckan i tjänsten bara af saknad efter de glada dagarna här.

— Åh, lilla tant, ryttmästaren har nog tillgång på stiligare nöjen därborta, — skämtade Winnie. — Ridpartier med den där unga blondinen till exempel; hon som skickade sitt porträtt åt tant — till låns.

— Det var ju bara ett skämt förstås, — inföll patronessan litet enerverad. — Frans skrifver också att han räknar dagarne till jul.

— Det var förtänksamt; jag däremot önskar att hösten skulle hafva dubbelt så många veckor. Vi matmödrar som måste ställa hus och hem i ordning för vintern, hinna knapt se oss om förrän en dag åter är förbi. Dessutom ville jag så gärna fasthålla själfva årstiden, jag har mina sympatier för hösten. Tänk på färgprakten i september och oktober, den kan ingen målare efterhärma, och daggen om morgnarna som ligger likt silfverskir öfver buskarne och den fina blå dimman om dagarne, — hon blef helt entusiastisk.

— Sommarens skiftande intryck behöfva ro för att kunna samla sig, och då kommer hösten med sin skymning, som så stilla sveper sig kring all verlden och söfver sinnet till hvila, — sade Holst.

Winnie, som tagit fram sitt arbete, nickade förståelsefullt, men patronessan suckade.

— För mig har hösten alltid medfört endast bråk och besvär, slakt och bak och pigflyttning, — sade hon; — sådan prosa drifver grundligt alla vackra naturstämningar på flykten.

Winnie log samtidigt som hon obemärkt smekte tant Allides sträfva hand. Ödet kan ibland vara nog så oblidt, tänkte hon, och till och med under den grå sarskoftan hade säkert engång klappat ett för allt skönt känsligt flickhjärta.

— Då jag om aftonen kommer in med min nyckelknippa, — fortsatte patronessan, — och vet att dagens hushållsstök ligger bakom mig, för att, tack vare det tidiga mörkret hvila öfver till nästa morgon, drar jag alltid ett lättnadens andedrag.

— Åhja, men så griper tant sin strumpstickning och tänker på julen och huru trefligt allt skall ordnas för den käre hemkommande.

Gumman log. — Just så är det, och därunder springer tiden sin kos och man glömmer tråket.

— Jenny och jag skola sy dussintals förkläden, tröjor och mössor för barnen i fattiggården och Ekebergas många småttingar som vänta sig allehanda ur julbockens säck, — sade Winnie. — Vi få lof att vara mycket flitiga.

— Ledsamt nog ser det ut som om vi här

skulle få oss en elakartad messlingsepidemi på halsen, — sade tant Allide. — Jag hörde det i dag på prästgården och den kommer nog att sprida sig.

— Ja, med allmogens vanliga fatalism, — inföll Holst bekymrad.

— Då jag talade med Mina om smittan, skratade hon mig midt upp i ansiktet, — instämde patronessan smått förtrytsamt.

— Det är just det som försvårar saken, — menade Winnie.

— Man måste ovilkorligen göra anmälan här-om hos vår socknedoktor, — sade Holst. — Han borde också just i dagarna inträffa här på sitt månadsbesök.

— Ahlbacka pojken som var här i går med spånad från sin mamma, hade en obehaglig hosta. Kanske ha vi redan epidemin på eget område. Det måste jag taga reda på. En extra kopp, tant Allide?

Ett misstänkligt gläfs hördes från tamburen. Winnie ryckte till och vaxlade en hemlighetsfull blick med sin gäst.

— Du nös min goda Allide, jag spår snufva, — tant Emma nickade deltagande, men Winnies skrattnuskler kommo plötsligt i rörelse, medan patronessan sväljde „påståren“ i väldiga klunkar.

— Mina små vänner därute mana till upp-brott, — hviskade hon. — Schacken kan aldrig hålla sig i styr. Hör, nu igen!

— Prosit, — interfolierade hofrådinnan med gammaldags artighet, då i detsamma gästen steg

upp och tog farväl, följd af Winnie som var förtjust att få komma ur rummet för att skratta ut.

— Ack, lilla tant, huru mången glad stund ha ej dina mopsar skaffat mig!

— Då ha de ej lefvat förgäfves, min flicka lilla. Skratta du, det rent komiska här i världen måste vi alltid skänka vår gård.

Det var en själffallen sak att Winnie skulle ledsaga tanten och hennes gunstlingar hem och äfven Holst grep efter sin hatt.

När de återvände hade skymningen redan inträdt och en gråkall vind drog öfver fälten. Närmare gården mötte de en kvinna som bar halsduken djupt neddragen öfver pannan och hastigt kom dem till mötes.

— Det är Ahlbacka mor, — sade Winnie; — jag känner hennes raska gång. God afton, god afton!

Kvinnan neg: — Jag ville så gärna tala med fröken själf, — började hon; — barnen är sjuka.

— Ja, Albert hade en tråkig hosta då han var inne i köket i går.

Gumman jakade. — Den blir bara värre och värre, därför sprang jag hit nu i kvällningen för att söka någon bot. Han är så het och röd, och i dag klaga också två af de andra öfver ondt i halsen.

— Det är som jag befarat, — sade Winnie hastigt till Holst, hvarpå hon vände sig till kvinnan och bad henne följa med upp till gården.

En halftimme senare återvände Ahlbacka mor

till skogstorpet, väl försedd med både medicin, förhållningsorder och godbitar åt de små patienterna.

— Blott vi nu få råka doktorn och kunna anskaffa lämpligt läkemedel, så är jag beredd att möta hvad som komma skall, — sade Winnie när hon kom tillbaka till hvardagsrummet. — I morgon går jag och ser efter barnen och för åt dem en kruka soppa.

— Skulle inte jag kunna göra det? — Holst stannade tveksam.

— Hvarför det? — Åh, ni tänker på smittan; men jag är inte rädd och har dessutom haft messling i barndomen.

— Man kan sjukna ånyo och vuxna lida vanligen än mera — —

Winnie runkade på hufvudet. — Nej, nej, jag vill helst med egna ögon öfvertyga mig om huru pass svår sjukdomen är och om det är nödvändigt att genast tillkalla läkare. Tack för er omsorg, men — — Godnatt, herr Holst!

— Godnatt! — ordet gled helt mekaniskt öfver hans läppar då han drog sig tillbaka. Det bestämda tonfallet i hennes röst hade så plötsligt klargjort hans ställning. Trots allt hvad han ville och kunde göra för henne, dock en främmande, utan minsta rättighet att inlägga ett kärlekens veto äfven mot de mest dåraktiga handlingar från hennes sida.

Han slog sig för pannan. — Hvilken dåre jag är! Maktlös!

Tunga rägn droppar föllo på hans ansikte, då han letade sig fram den välbekanta vägen till fly-

gelbyggnaden, där han hade sin bostad, men han märkte det ej, lika litet som den väldiga stormvind, hvilken nu med nattmörkret på sina starka vingar brusade in från slätten.

XI KAP.

Jennys lilla runda ansigte dök upp inom regnkappans kapuschong, däri hon helt tappert höll stånd mot ruskvädret för att göra ett besök på Ekeberga. Förvaltaren mötte henne vid grinden.

— Fröken är inte af de rädda, — sade han leende och lät henne komma igenom.

— Ja, hvad vill man väl göra då det i fem dagar af sju håller ned som från ett såll. — Huru står här till?

— Ännu bra, Gud ske lof, men — —

— Ledsamma tider, — menade Jenny; — är Winnie hemma?

— Det tror jag knapt; hon gick straxt efter middagen ut till någon af sina sjuka. Fröken vet att hon envisas att gå främst i breschen; men stig på för all del.

Jenny nickade. — Hon låter väl icke så länge vänta på sig, tänker jag.

Holst följde med in och hängde upp hennes våta kappa i tamburen. Inne i den stora matsalen med sin tunga, men gedigna mahognymöbel, brann en brasa helt hemtrefligt i den gamla blommiga kakelugnen. Det kändes godt efter fukten därute

och förvaltaren sköt fram till elden en stol åt Jenny, medan han själf långsamt började gå fram och åter i rummet.

Den unga flickan följde oförmärkt alla hans rörelser och det vexlande uttrycket i de alvarliga bleka dragen. Han såg bekymrad ut.

— Det är ju visserligen vackert och ädelmodigt, heroiskt skulle kanske många tycka, att så här uppoffra tid och krafter som fröken Winnie det gjort dessa veckor, — började han en smula häftigt; — men är det också välbetänkt?

Jenny stirrade i elden utan att svara.

— Skulle jag icke känna henne bättre, kunde man påstå att hon vill spela en hjältinneroll.

— Jag medger att hon verkligen kunde skona sig litet mer, hvartill tjänar också i det hela en sådan uppoffring. Otack är världens lön. Ni vet att jag inte precis är filantrop.

— Åh, om man ser saken från den sidan, så handlar enligt min mening fröken Winnie fullkomligt rätt och i öfverensstämmelse med sin fars teorier.

Jenny log inom sig åt hans inkonsekvens. Han ville icke höra en annan yttra hvad han ensam ansåg sig ha rättighet att tänka.

— Jag tycker också att hon kunde taga någon hänsyn till sina vänners oro.

— Plikten framför allt, det är hennes valspråk — svarade Holst varmt.

— Jag är öfvertygad om att sjuksoppan skulle

smaka patienterna lika bra om inte Winnie själf bar omkring dem, — framkastade hans motpart.

— Förlåt mig, det tror jag verkligen ej. Ett dussin budbärare kunna ingalunda uppväga värdet af en sådan matmors allra kortaste besök. — Han försvarade Winnie som mot den ifrigaste vedersakare.

Kring Jennys något tunna läppar lade sig därvid ett egendomligt halft vekt, halft bittert drag. Lyckliga, afvundsvärdt lyckliga Winnie, allt för henne ensam! tänkte hon inom sig. Men så log hon plötsligt åter helt soligt och betraktade förvaltaren med vänliga blickar.

— Jag ger er rätt; ingen annan skulle heller för mig, om jag vore sjuk, vara lika välkommen som Winnie, — sade hon. — Det var en lång tid jag icke kände henne riktigt. Vi voro aldrig mycket tillsamman som barn, ty dels var jag borta i skolan, dels hörde det till sällsyntheterna att föräldrarna den tiden gjorde annat än årsvisiter här. Öfversten lefde ju så tillbakadraget. Men när jag senare blef verkligen bekant med Winnie och lärde mig uppfatta hennes karaktär, då blef jag också hennes vän — för lifvet. Jag håller henne så kär, att jag inte ens skulle nännas afundas henne om — —

— Om hvad?

— Om hon blefve lycklig på min bekostnad, — svarade den unga flickan enkelt. Holst hade stannat och båda blickade nu ett ögonblick tysta in i den flammande brasan. Då ljödo lätta steg

utanför, nästa sekund öppnades dörren och föremålet för deras samtal trädde gladt hälsande in.

— Hvad det gläder mig att se dig här, och att du gjort dig hemmastadd och väntat på mig! — utropade hon. — Vi hafva ju tusen saker att prata om. Herr Holts har väl berättat för dig om vårt sjukvårdsarbete; jag tror nästan Ekeberga varit allra mest utsatt.

— Han har endast talat om dig och huru du ansträngt dig dessa veckor.

— Hvarför inte hålla sig till sanningen, — Winnie hotade honom lekfullt. — Han har själf varit min assistent hela tiden, om jag också fått äran att representera läkaremakten på orten. Sjukdomen är tyvärr allvarsam nog och därtill förenad med en svårartad halsåkomma som redan skördat några offer bland stugornas barnaskaror.

— Åt vår trakt har det ännu förekommit blott enstaka fall, — menade Jenny; — mamma har delat ut medicin och jag har som vanligt dåsat, medan du utvecklade all din energi.

— Det är Jennys svaga sida att låtsas vara blaserad i fråga om kärleken till nästan, — skratade Winnie; — huru går det med din hemskola!

— Nåja, temmeligen; vi göra just icke så stora framsteg, men intresset är vaket i alla fall.

— Ser du det, — Winnie slog triumferande ihop sina händer; — du lär dem läsa och tänka, sjunga fosterländska sånger och framför annat älska sitt land, och detta allt på din enda lediga eftermiddag i veckan. Du kära, satiriska, varmhjärtade

menniskovän; — och hon slöt hjärtligt Jennys båda händer i sina.

— Du talar om min ena eftermiddag, du, som till och med gett din nattro, — protesterade Jenny trumpet.

— Åh, blott en enda gång till midnatt, det var alltsamman; för resten kan jag ju alltid fritt disponera min tid. Jag har nu blott lagt en del planer och andra sysselsättningar å sido, för att mera odeladt kunna egna mig åt dagens omsorger. Men här ha vi ju äfven tant Emma!

Hofrådinnan förde med sig en blandad doft af kamfert och eau de cologne; hon hyste en viss fruktan för smitta och tog alla dagar in „motgift“, brukade Winnie säga.

— Är du då ändtligen hemma, — sade hon denna gång med ett grand retlighet i sin vanligen så lugna stämma.

— Ja, som du ser, lilla tant.

— Godt och väl. Jag tycker för min del att Augusta eller Fina kunnat besöka de sjuka, eller ännu bättre herr Holst, som äfven lättare kunnat isolera sig. Man kan inte veta hvilka osunda dunster och baciller du hämtar med dig från de där besmittade husen.

— Tant vet att jag alltid klär om mig när jag kommer hem, — svarade Winnie saktmodigt. — Bättre än någon af tjänstefolket är ju jag i tillfälle att desinficiera mig; och hvad herr Holst beträffar, hjälper han mig mer än jag kan begära. Pappa gaf mig dessutom ett föredöme under senaste

tyfusedemi här på orten. Aldrig tvekade han inför de svåraste fall och vanligen var det han som i egen person värkställde doktors instruktioner, det minns jag mycket väl.

— Ja, — suckade hofrådinnan; — min svåger hade alltid sitt hufvud för sig. I mitt föräldrahem fanns det en gammal ogift halfkusin till familjen som var själfskrifven sjuksköterska då det behöfdes. Hon hade en lätt hand med sår. Det fordras en särskild förmåga att behandla benskador till exempel. Pastor Hulthin lärde oss engång att göra kompresser af ättika, eller brännvin, hvilken-dera minnes jag icke mera, men de skulle omedelbarligen bota frostskada sade han. Det var fallet — —

Jenny försökte fasthålla samtalets bristande tråd, under det Holst, som fortsatt att gå fram och åter i rummet, plötsligt stannade nära Winnie som sysslade med att tända spritkokaren på kaffebordet.

— Jag skulle önska — började han snabbt.

— Hvad? — Hennes klara blick mötte hans så öppet att han nästan drog sig tillbaka och orden dogo på hans läppar.

— Att fröken skulle resa bort på någon tid, — sade han slutligen helt kort.

— Och lämna min post. Nej, tack vackert! först vill jag se mina svåraste patienter till fötters igen.

Han skakade afvärjande sitt hufvud.

— Jag försäkrar att en liten resetripp just nu skulle göra dig godt, — instämde Jenny.

— Och jag försäkrar å min sida att jag inte på länge känt mig så väl till mods som dessa sista veckor. Lifvet, mitt lif nämligen, förefaller mig ibland så gagnlöst när jag sitter här likt en annan Dalai Lama i mitt guldbö och låter alla andra arbeta för mig. Nu däremot kan också jag gifva något, någonting personligt menar jag. Och fastän jag inte har någon rik erfarenhet bakom mig, vet jag dock mera angående sjukvård än de flesta af dessa okunniga fattiga mödrar i mitt granskning och kan alltid vara dem till nytta. Då jag ser att mina bemödanden här och där krönas med framgång, klappar mitt hjärta af en så innerlig glädje. Därför få ni inte beklaga utan snarare lyckönska mig. — Hon smålog, men i hennes blick låg en fuktig glans som vittnade om inre rörelse. — Minns du Jenny, en gammal lek som kallas „du duger“? Nåväl! jag känner det stundom nu, som skulle jag fått bref därpå.

Jenny nickade. — Det ligger nog en hel del sanning i det du nu säger och jag kan godt förstå dig, — yttrade hon.

— Tant Allide är den, som värkligen förtjänar att talas om härvidlag, — fortsatte Winnie. — Tänk på hennes strängt anlitade krafter, och ändå har hon mången stund öfrigt till att besöka stugorna.

Ja, det medgaf Holst gärna, fastän det visserligen var en stor skilnad mellan den goda patronessens högljudhet vid sjuklägret och Winnies ömma medlidsamhet.

Brasans värme i förening med den doftande

kaffekokaren och det lifliga samspråket föreföll Holst bra mycket angenämare än att gå ut i rågenet och inspektera arbetet på logen, men det måste dock ske och han lämnade rummet. Att tankarna dröjde kvar därinne, koncentrerande sig kring Winnies gestalt, kunde han ej undgå. För hvarje gång han denna tid sett henne begifva sig i väg med sin lilla korg på armen, kunde han ej låta bli att ängslas, ty äfven bland äldre personer hade flere sjukdomsfall inträffat och hans hjärta krympte samman af oro. Hon gick väl i barmhärtighetens ärenden men ändock — —

Aldrig hade hösten synts honom så gråkall och kulen, aldrig dagsarbetet så litet uppmuntlande som dessa långa mörka veckor. Med betryckt sinne gick han om morgonen till sitt värf, men fastän han bemödade sig att sköta det lika plikttroget som någonsin förr, skänkte det ej samma gengäld af tillfredställelse, och när han vandrade öfver fälten, eller bort till utmarkerna för att se på plöjningen för det kommande året, såg han ständigt för sin inre syn den smärta flickgestalten på väg till sjukbäddarne. Han led under denna ångest och kunde likväl hvarken befria sig därifrån eller från dess orsak. Det var lika ogörligt som att binda stormvinden eller hejda rägnets fall, och det föll och föll och höstvinden sjöng sin gamla melodiska sång och jagade de sista bladen från trädens grenar.

Tankfull stod Winnie samma afton vid sitt fönster och såg på de vissnade löfvens fall. Jenny

hade redan gått och tant Emma satt fördjupad i en ny spets mysterier. Nyss hade den unga flickans öga strålat så gladt och hjärtat klappat så entusiastiskt varmt för nöden och lidandet rundt omkring henne, men nu när hon var åter ensam, drog där ett lätt vemod öfver den klara pannan och förmörkade blickens glans. Ja, det var som hon i dag sagt, godt att känna sig behöflig för någon och att kunna vara andra till nytta, hon som i grunden var så allena och alltid skulle så förbli. Utan far och mor, syster eller bror. Jenny hade just denna eftermiddag talat så mycket om sina bröder, den ene en ung sjöman, den andra en duktig skolpilt, som hon försökte hjälpa framåt med sina små tillgångar, ty det var ofta ebb i pastorns klena kassa. Och så den lilla systemen som nästa år skulle taga examen till samskolan, helt och hållet Jennys idé. Huru innerligt lefde hon icke med och för sina yngre syskon och den stillsamme fadren, som alla barnen voro så fästade vid. Ja, kanske skulle det icke räcka länge förrän Jenny fick än flere intressen, varmare, närmare; hvarför sökte Holst väl annars så gärna hennes sällskap. Senast i dag hade hon ju funnit dem så förtroligt samspråkande. Och plötsligt erfor Winnie ett så obeskrifligt medlidande med sin egen ensamhet att hon gömde ansiktet i händerna och brast i tårar. Det var ovanligt för henne, ty egentligen var hon ej fallen för några känsloutbrott. Också förebrådde hon sig själf häftigt därför, kallade sig en otacksam varelse, en dum flicka

och mera sådant, men där satt likväl kvar en liten aggande smärta innerst på djupet i hennes hjärta. Följande dag var Holst ute ända från morgonen för att bese en aflägsen skogslott, och oaktadt ränrock blef han både frusen och fuktig af den genomträngande vätan. Hemvägen förde honom förbi den nedbrända skogen, som svart och spöklik gjorde ett ödsligt och nästan skrämmande intryck, och det lilla undanskymda torpet som ryttmästarens rådighet räddat från undergång. Det var Ahlbacka, där sjukdomen dessa veckor härjat svårt bland barnaskaran; en fyrfåring hade föräldrarna redan jordat senaste söndag och fortfarande kämpade där flera af syskonen med febern, särskildt den älste gossen, en rask och hurtig tolfårs pojke af hvilken far också redan haft stor nytta vid torpets skötsel. Holst tänkte därpå när han såg stugans röda knutar framskymta. På vedbacken stod torparen själf framför vedkubben, men yxhuggen ljödo doft i den tunga luften och handen som förde skaftet, stannade ofta midt i arbetet medan rockärmen styft strök öfver de borstiga ögonbrynen.

Förvaltaren hälsade vänligt godafton och växlade i förbifarten några ord med mannen.

— Hur går det med edra sjuka därinne? — frågade han. Rockärmen höjde sig åter förrän svaret kom.

— Dåligt bara; lillan har ändå lif i sig, hon, men Albert stryker väl med i kväll än.

— Står det så illa till? — Holst ton uttryckte

hans varma medkänsla. — Det var en så rask gosse. Jag kommer nog ihåg min lilla budbärare vid skogsbranden i somras. Sedan dess har han också flinkt gått månet ärende åt mig.

Mannens grofva drag ypplystes af ett matt leende vid loforden öfver den så kära sonen. — Kommer inte herrn in och ser på honom? — frågade han.

— Jo, mycket gärna; — det syntes göra fadren en glädje, tyckte Holst. Han hängde upp sin regndrypande kappa i förstugan och öppnade med varsam hand stugans dörr.

Elden brann på härden och spred sitt skimmer öfver den enkla, men snygga bostaden. Två små bleka barn, tydligen nyss tillfrisknade, sutto vid bordet framför ett rykande vällingsfat, som de med konvalescentaptit angrepo. Borta i sängen vid väggen stönade den svårt sjuke gossen sakta och flyttade matt sitt febertyngda hufvud fram och åter på kudden. Nära brasan satt på en låg stol Ekebergas unga matmoder med den minsta flickan i sitt knä.

Holst stannade häpen vid dörren, så oväntadt var det för honom att se Winnie här just nu. Brasans varma sken föll rikt öfver hennes böjda hufvud och kom håret att skimra i röda reflexer. Värmen hade äfven färgat hennes mjuka kind som lutade sig ned mot det slumrande barnet, ögonen voro sänkta, men kring munnen lekte ett mildt älskligt leende, medan hennes armar ömt omslöto den hjälplösa lilla varelsen i hennes sköte.

Dörrens försigtiga öppnande hade ej ådragit sig Winnies uppmärksamhet, men när hon plötsligt såg upp, vidgades blicken af en lätt undran, medan den varma färgen på hennes kinder blef en nyans djupare. Sakta vinkade hon Holst att träda närmare och visade sedan på det sofvande barnet.

— Den här lilla kommer sig nog, — hviskade hon; — krisen är öfver och hon slumrar helt lugnt, som ni ser, hon riktigt småler i sömnen. — Holst hade böjt sig ned för att kunna lyssna, och en sekund voro deras pannor så nära hvaran att det såg ut som om de röda krusorna af hennes hår vidrört hans mörka tinning.

— Stackars Albert därborta är redan medvetlös, — fortsatte Winnie; — det kan icke vara långt till slutet. Fadren har oafflåtligt gått ut och in i ångest och oro öfver att se gossen plågas, men modrens lugna jämnmod har jag hela tiden beundrat. Hon är som bäst ute för att se om kreaturen. Hvardagslifvet ställer sina kraf på folket midt under sorgens mest gripande ögonblick. Men kanske det är godt så, ehuru vi hafva svårt att tänka oss in i dylika förhållanden.

Barnen vid bordet hade slutat sin måltid och kröpo förnöjda ihop på bänken i ena vrån af stugan efter att andäktigt hafva knäppt sina små magra händer till tack för maten. Winnie nickade vänligt åt dem, sedan reste hon sig tyst och lade den sofvande flickan i vaggan. Holst gick fram till sjukbädden och betraktade gossens bleka, utmärglade ansikte. Huru några korta lidandets

dagrar kunnat härja denna nyss så liffulla ungdom, tänkte han.

Modren kom tyst in med mjölkbyttan och fadren från vedhygget och snart stodo de alla i stum förbidan samlade kring dödsläget. Winnies lena hand strök håret från barnets fuktiga panna, striden var redan utkämpad syntes det och blott några svaga omedvetna lifsryckningar läto sig ännu förnimma. De väntade på slutet.

Elden hade brunnit ned och barnen på bänken somnat; det var så tyst i stugan att blott vindens sus från skogen utanför afbröt stillheten, då den odödliga anden omärkligt frigjordes ur de jordiska banden.

Winnie lutade sig ned och lade sakta örat till hans mun, sedan tog hon modrens hand och förde den lätt mot gossens hjärta, — det hade upphört att slå.

— Herren gaf och Herren tog, välsignadt vare Hans namn, — sade hon högtidligt. Modrens läppar darrade, men hennes blick var klar, fadren däremot hade doldt ansiktet i händerna och det var Holst stämman som tillade ett vördnadsfullt: — Amen.

Kort därefter stod han med Winnie ute på den ensliga skogsstigen, nu belyst af ett svagt månskimmer, som dock förgäfvos sökte genom-bryta den rägnet efterträdande täta dimman.

— Det var en god skickelse som ledde edra steg hit just i kväll, — sade Winnie. — Jag skulle ögaräna sett torparfar lämna hustrun allena med

den döde för att följa mig hemåt, och ensam skulle jag haft svårt att hitta den vill samma vägen nu i halfmörkret. Tant Emma tror att jag sitter i god ro på Grönkulla, dit det också var min afsigt att gå, men på vägen hörde jag att det stod illa till på Ahlbacka, och så betänkte jag mig ej vidare utan skyndade genast dit.

Holst gick tyst bredvid henne och undanröjde blott uppmärksamt de nedhängande trägrenarne för att de icke skulle slå henne mot ansiktet eller fastna i hennes kläder.

— Det såg värkligen bedröfligt ut i stugan då jag kom, — fortsatte Winnie. — Den stackars gossen kämpade om lifvet och striden var förskräcklig. Jag hade nog hört att lifskraften hos barn blott efter hårdt motstånd låter sig besegras, men jag kunde likväl aldrig ana huru bittra kval segern kostar. Så djupt hafva aldrig förr de orden ristats i min själ: — „När nu döden kräfver lifvet.“

— Vår siste fiende är sannerligen „en förskräckelsens konung“ och likväl heter det „*Han skall varda öfvervunnen*“, — svarade Holst sakta.

Han såg att hennes smärta gestalt genomlades af en skälfnings, nästa ögonblick snafvade hon på en trädrot och skulle hafva fallit om icke Holst skyndat att stödja henne. Utan att yttra något tog han lugnt hennes hand och lade den på sin arm, samt svepte kappan tätare omkring henne.

— Tack! — Winnies röst ljöd upprörd. — De dumma tårarna, — sade hon, — skymma blicken för mig.

— Hvarför skulle vi väl undertrycka en så sann, naturlig känsla? — frågade han vänligt.

— Ja! det är nog sannt, och ni förstår mig dessutom alltid så väl.

Holsts hjärta slog häftigt, men han svarade lugnt: — Jag har ju sett er växa upp.

Winnie stödde sig förtroendefullt på hans starka arm. — Minns ni huru ni brukade bära mig när jag som litet pyre blef trött? Nu är jag också trött, kanske mera till själen än till kroppen och därför känns det så tryggt att hafva en riktigt god, trofast vän att lita sig till. Ni kommer inte att svika mig, det tror jag!

— Aldrig! — Holst tyckte att det nästan var ett underverk att hon i denna stund icke förstod hans våldsamt svallande känslolif, att den ena människan kunde gå sida vid sida med den andra omedveten om hvad som rörde sig inom henne. Några ögonblick senare syntes ljusen från Ekeberga glimra fram i mörkret och Holst kände det nästan som en lättnad.

Då de återsågo hvarandra vid kvällsvarsbordet hade Winnie bytt om dräkt och i den svarta klädning hon bar såg hon blek och lidande ut, med mörka skuggor under de förgråtna ögonen.

— Winnie fryser, — sade tant Emma litet spetsigt. — Det är följderna af att promenera omkring i månskenet. Tänk om du nu blir sjuk på allvar, det vore värkligen rätt obehagligt för mig.

— Du skall inte uppträda som olycksprofet,

tant lilla, — Winnie försökte småle. — En kopp godt the skall göra mig varm igen.

Holst såg bekymrad ut. — Känner ni någon smärta? — frågade han oroligt.

— Ack nej, nej; jag är blott en smula trött, såsom jag förtrodde er därute, men i morgon blir jag nog bra igen. — Hon log blidt mot honom, men i detta leende gömde sig nya tårar, som hon icke bemödade sig att dölja för honom.

Under den mörka natt som följde tänkte Holst oafbrutet på hennes upprörda, så trötta utseende, och hofrådinnans dystra profetia genljöd i hans öron. Om Winnie nu blef sjuk, om hon, sedan epidemin nått sin kulmen och i det hela kunde anses vara i aftagande, dock till sist skulle angripas däraf? Dessa frågor jagade ovillkorligt sömnen från hans ögon och fyllde hans betryckta sinne med tusen sorgsna föreställningar, tills han äntligen såg morgonen gry och kunde få viss-het om att hans olycksbådande farhågor lyckligt-vis saknade all grund.

XII KAP.

Då julen höll sitt inträde, hade sjukdomen med alla sina ledsamma följder lyckligen försvunnit och Winnies många förberedelser att sprida glädje omkring sig slogo ut likt doftande blommor i julljusens strålgans.

Jag skulle vilja trycka hela världen till mitt hjärta, — brukade hon säga och man kände att hennes hjärtlighet var sann och i öfverensstämmelse med hennes natur. Holst undrade stundom huru ett så osjälfviskt väsen kunnat växa fram ur den uppfostran Winnie åtnjutit.

Hofrådinnan, som aldrig i hela sitt lif kommit fram med några extraordinära funderingar, tyckte att Winnie „bråkade“, som hon kallade det. Huru kunde man falla på den tanken att ställa till fester för „sämre folks“ snufviga barnungar. Det hade visst varit regel i familjen att vara god mot fattigt folk och välvillig mot tjänarne och så vidare, men alt hvad därutöfver gick, hette i hennes mun „svärmeri och öfverdrifter“. Den moderna filantropin tillika med folkupplysningssträfvandena voro fullkomligt främmande element för den goda tant Emmas tröga uppfattning, och hennes grunda väsen skulle ej ens kunnat uppskatta dem.

— Tala om att roa pigor och ställa till soirées för arbetsdrängar, det är löjligt, ja rent af absurdt, — sade hon till Holst. — Vår lilla Winnie är en mycket bra flicka, men hon har sina små svagheter ärfda efter fadren, vågar jag påstå, och jag låter henne gå sin egen väg; — hon nickade förtroligt åt den unge mannen.

— Jag tycker att fröken Winnie är beundransvärd och ett mönster för matmödrar, — svarade Holst något ifrigt. — Hon tänker på allt och alla.

— Kalla? mina fötter? Nej, inte mera än

vanligt. Tack för vänlig efterfrågan, — tant Emma log förbindligt. — Svag blodcirkulation, käre vän, ingenting annat. Min mor hade alltid kalla händer, fuktigt kalla, och hon fick det rådet att fånga en groda och försöka hålla den i fem minuter.

Hofrådinnans släta hvita ansigte strålade af välvilja.

— Jag sade att — att fröken Winnie är öfver allt beröm, — skrek förvaltaren.

— Öm, — ja, det beror på hvar gikten sitter, i handlofven till exempel, då får jag lof att låta virknålen hvila.

Holst ursäktade sig och gick. När tant Emma hade sin döfva dag var hon omöjlig.

— Du gamla inbitna egoist! — mumlade han ohörbart då han stängde dörren bakom sig. — Winnies minsta fingerspets uppväger hela ditt värde och likväl har du panna att döma henne. — Han var värkligen förbittrad. Huru ofta måste ej den unga flickan låta sin egen vilja vika, för att ej störa tantens ro, det kände han bättre än någon, och huru kraftigt, om än obemärkt, medvärkade hon icke till att alla hofrådinnans oomkullrunkelige vanor alltid blefvo tillgodosedda.

Holst gick med stormsteg ett slag kring gården hvarefter han lugnade sig och log åt sin häftighet.

Stackars gamla, huru fattig hon dock var, fattig på värklig kärlek. Den som intet gifver, får ej heller något i återgåld, då däremot Winnies på godhet så rika hjärta flödade öfver till välsig-

nelse för många. — Han tänkte på de många omkring henne som hon lyckliggjort till helgen, och då han såg henne själfva julaftonen forma ett litet kors af mossa och grönt för den döde torpargossens graf, skulle han velat kyssa hennes händer.

— Jag tänkte det kunde glädja föräldrarne då de komma till julottan i morgon att se det någon kommit ihåg deras sorg, — sade hon enkelt.

— Winnie gifver med riklig hand, men det är icke så mycket själfva gåfvan som ej så mycket sättet och hjärtelaget, som gör det hon ger så dyrbart för mottagaren, — sade patronessan rörd till Holst.

Winnies präktiga julbröd och den läckra kalfsteken var en tillökning i hennes tarfliga skafferi som minsann ej var att förakta.

Ryttmästaren hade naturligtvis kommit hem till helgen och den goda tant Allide befann sig såsom Jenny sade „i sjunde himmeln“ när hon konvojerade sin ståtliga riddare till prästgården för att önska pastorsfamiljen ett godt nytt år.

Winnie såg alla grannarne hos sig på en splendid middag. — Det kunde hon godt göra, — menade pastorskan. — Ekebergagrytan hade mer än nog för dubbelt så många munnar. — Jennys mor hade alltid en smula svårt att smälta det öfverflödiga jordiska goda som „så alldeles oförtjänt“, hade fallit på andras lott här i världen. Och när hon satt vid Winnies välförsedda bord eller vandrade omkring i de stora pryddigt möblerade rummen, var det som skulle hon mönstrande räk-

nat ut hvad hvarje bit af golfmattorna kostat, eller vägt upp silfret i kandelabrarna. Och därunder blef hennes magra ansikte än spetsigare och den smala röda näsan allt hvassare.

— Den, som likt pastorskan Hulthin aldrig kommit längre än till en fattig koministergård, hade dock en giltig ursäkt för sin lilla afundsjuke, — tänkte Winnie ofta, när hon tyst sväljde ett eller annat bittert piller ur den mindre angenäma gästens förråd.

Pastorn åter, en liten vänlig, lågmält man som aldrig, trots sin driftiga hustrus starka påtryck kommit sig för med att taga om sin något tarfliga pastoralexamen, fann sig synbarligen väl i den bekväma länstol däri värdinnan omtänksamt placerat honom med en fin cigarr och en god kopp kaffe, hvilket var gubbens svaga eller kanske rättare starka sida, allt hur man tager det.

Tant Emma tyckte ofantligt mycket om honom. Han var så gammaldags artig, så anspråkslös, och en alldeles förträfflig åhörare af alla hennes små anekdoter; och när Winnie såg det gamla paret i stilla samspråk, visste hon att båda på sitt sätt voro väl försörjda. Så mycket bättre tid hade hon då att roa barnen, i hvilkas glada lekar hon ofta äfven lockade de äldre att deltaga, i främsta rummet tant Allide som var alla ungas vän. Winnies julkalas var för resten helgens „clou“ i traktens lilla sällskapskrets, men patronessan hade naturligtvis också sin mottagning, vanligen på förmiddagen, och då dagen, såsom nu

var fallet, råkade vara vacker, förmåddes till och med tant Emma att åka ut, väl insvept i en björnfäll och med täckslädans fönster tätt nedfälda.

Grönkulla tog sig helt fördelaktigt ut en sådan solljus vinterdag då de rimklädda träden och häckarne med sin fantastiska festskrud öfverskyldes ställets skröpligheter, och värdsfolkets hjärtliga välvillighet stod öfver allt beröm. Sedan Winnie ej utan oro sett ryttmästaren lotsa hofrådinnan uppförde bristfälliga trappstegen och fått henne till ro i den stela förmakssoffan, mutade hon i allsköns stillhet mopsarne till tystnad medels en påse sockerbröd, i och för ändamålet medtagna under kappan.

— „Mild som en dufva och listig som en orm“, — citerade Jenny som var invigd i komplotten. — Den käre tant Allide, hon skulle för visso icke kunna knyta ens minsta lilla tråd till en intrig, därför måste andra styra om den saken för henne.

— Man lär sig att bli diplomat, allt för den goda fridens skull, — skrattade Winnie, — och nu skola vi riktigt slå oss lösa och vara glada.

Naturligtvis måste den olyckliga „tossan“ göra några bockar vid uppässningen, och så när hade hon slagit ut gräddkannen öfver tant Emmas nyaste sidenklädning, om ej Holst med ett raskt tag räddat situationen utan att saken blef vidare bemärkt. Pastorskan som alltid hade en viss oro öfver sig och gärna hos sina grannar vandrade omkring på små inspektionsresor i rummen, därvid hennes

skarpa blick mycket snabbt upptäckte det olyckliga „grandet“, som tydligen generade mera än „bjälken“ i hennes eget öga, förtrodde bl. a. nu Winnie i en halfhög hviskning, att det satt flugsmuts kvar på spegeln sedan sommaren och att hon bitit af en ögontand på de „stålbakade“ kringlorna. Men när hon sedan vid kaffebordet sökte vända gadden direkt mot värdinnan med anmärkningen att en af teskedarna blifvit skadad, förklarade patronessan helt trankilt, att den förirrat sig till grisarne och att bucklorna utgjorde ärren efter deras små tänder. Meddelandet afgafs i en ton som ej var hög nog för hofrådinnans öron, men ungdomen var nära att kikna af dold munterhet, medan tant Allide med en skälm i ögat lugnt fortfor sin afbrutna berättelse om en förlupen kalfs äfventyr.

Den goda patronessan var för öfrigt så frigjord från allt konventionellt tvång och så fullkomligt oberörd af de små brister som vidlådde hennes hem och hushållning, att hennes förnösamma lugn ofrivilligt meddelade sig åt gästerna. Man förbisåg den spräckta servisen och det illa medfarna silfret då värdinnan med ostörd sinnesro tycktes finna allt i sin ordning, och hennes oskrymtade gästvänlighet var, trots öfrigt bristfälligt, äkta och oförfalskad. Patronessan hade aldrig fått mycket boklig bildning, men denna förlust ersattes genom hennes snabba uppfattning och goda förstånd, och det var som Winnie sade, man kunde aldrig hafva ledsamt i hennes sällskap. Samsprå-

ket gick hela tiden som oljadt och tant Emma nickade belåtet i sitt soffhörn, lyckligt okunnig om att mopsarne togo sin förmiddagslur under samma soffa, hvilket föranledde en och annan hemlig ögontelegrafering de unga emellan, hvarje gång Matti eller Schacken smågläfsade i drömmen.

— Jenny måste berätta om sin skolfest, — sade Winnie; — jag har inte träffat dig sedan dess.

— Har fröken Andersson schappat? — frågade ryttmästaren.

— Nej, för all del, hon är bara bortrest på julferie, — upplyste Winnie. — Det var Jennys hemskola jag åsyftade. Hon har samlat ihop både gubbar och gummor må ni tro, och de ha alla varit så intresserade. Senast hade hon en liten julfest för dem.

— Det var verkligen ingenting att tala om, — sade Jenny en smula kärft; — de samlades i pappas kanslirum och fingo kaffe med bröd, det var hela historien.

— Ja, och så fick jag lof att hålla skurning dagen efteråt, — inföll pastorskan missnöjd. — Amanda fick hufvudvärk af fukten och sa' inte ett ord på två fulla dygn.

Jenny smålog helt skälmskt. — Amanda kan nämligen ej tåla hemskolan, — sade hon. — Hvar till tjänar den lärdomen, säger hon. Fröken lagar dem så högmodiga att de vilja bli herrskap allesamman.

Patronessan skrattade. — Ja, Amanda afskyr alla nya funderingar, — inföll hon. — En-

gång då jag föreslog att lära henne ett nytt sätt att koka såpa, såg hon så hånfullt öfverlägsen ut, att jag genast drog mig tillbaka.

— Det är så likt henne, — svarade Jenny. — När jag någongång om onsdagseftermiddagarna hållit skola i kökskammaren, ställer hon alltid till extra städning i köket eller slamrar med sina kastruller så att det är nära nog omöjligt att följa med läsningen.

— Hon är nästan storartad i sin envisa konsekvens, — sade Winnie muntert, — och likväl är gumman patriot på sitt sätt och läser i smyg alla tidningar hon kan komma öfver.

— Fridolf gaf henne ett par glasögon till jul och dem fick han minsann ej mycken tack för; men likväl ha de redan varit i bruk flere gånger. Vi ha nog längesedan märkt att hennes syn försämrats, — berättade Jenny.

— Det är så roligt att se huru ifrigt gubbarne försöka forma bokstäfverna med sina styfva och ovana fingrar, — sade Winnie. — Jag brukar nämligen ibland hjälpa till vid undervisningen när Jenny har altför många läraktiga elever.

— Åhja! och minns du, då gamle Jonas skulle sjunga Vårt Land? Gubben sjöng alldeles som en gnisslande kärra, — Jenny log. — Men när man såg hans trohjärtade uppsyn och det andaktsfulla uttrycket i hans små gråa ögon, blef det en så varmt om hjärtat. Och då jag på festen talade till dem om fosterlandskärleken, kände jag att det icke längre var ett tomt begrepp för dem utan något

levande i deras hjärtan. Också kommo flere efteråt och sade att de lärt sig mera på detta sista året, än förut under hela sitt lif. Jag blef så glad, — så — tacksam. — Jennys röst vibrerade, hon hade omedvetet blifvit vältalig och märkte nu att alla lyssnade till henne. — Nåhja, på så sätt gör man kanske en smula nytta för sig här i vår ödemark, som stadsboarna skulle kalla det, — slutade hon på sitt vanliga, halft ironiska sätt.

— Gå på du bara, — sade tant Allide raskt; — upplysningen är en välsignad sak, det kan jag sanna af egen erfarenhet.

— Allrahälst när den går i den rätta riktningen, — tillade Holst med en öppen blick på Jenny.

Winnie tryckte tyst hennes hand. — „Excelsior!“ — sade hon sakta. Jenny nickade förståelsefullt.

Ryttmästaren underhöll tant Emma, eller rättare hofrådinnan underhöll både honom och pastorskan med en invecklad släkthistoria som tycktes förgrena sig i det oändliga, hvarför Winnie ansåg det vara på tiden att taga farväl.

Allt aflopp sålunda lyckligt ända till det sista, utom att den förtretliga Matti rullade nedför traporna alldeles i fötterna på tant Emma som därvid uppgaf ett litet anskri, ackompanjeradt af patronessan, öfvertygad som hon var att „älsklingen“ minst brutit benet af sig. Holst uppfångade emelertid raskt rymmaren och förklarade den vara fullkomligt oskadad, och Winnie hade ännu kvar ett sista sockerbröd att tysta munnen på den.

— Det var verkligen ett angenämt besök, — sade hofrådinnan vid afskedet, och däri instämde äfven de öfriga gästerna.

— Det gamla Grönkulla med alla sina bristfälligheter, — brukade Winnie säga, — påminner alltid om ett välbekant ansikte, fullristadt med fårör och med en duktig vårta på näsan, men hvars goda tycke kommer oss att ständigt längta att få se det åter.

Ryttmästarens vägar lågo nu, såsom vanligt, åt Ekeberga sidan. Han hade anskaffat åt Winnie ett par nya skidor, hvilkas förträfflighet ovilkorligen skulle profvas, och detta gaf anledning till både längre och kortare utflykter.

Tant Emma knep ihop läpparne och såg betydelsefullt efter dem, och det blef Holst som fick emottaga hennes förtroenden.

— Hvad tycker ni, käre vän, — hette det. — Jag väntar alla dagar på ett afgörande, ty om man ej är blind, måste man se att ryttmästaren gör Winnie sin kur och hon å sin sida ser intresserad ut. Jag har längesedan förutsett att det en dag skulle gå därtill, — och hofrådinnan nickade småslugt som om skarpsynthet i kärleksaffärer varit hennes specialitet.

Holst teg.

— Nähja, hvad det beträffar må saken gärna för mig ha sin gång; ryttmästaren är en aimabel person, inte sannt.

— Ja, det kan ej förnekas! — Holst rörde otåligt på sig; han kände sig synbarligen till mods som en mask i en myrstack.

— Ryttmästaren är visserligen fattig, men Winnie har ju förmögenhet, — fortsatte tanten på sitt vanliga långtrådiga sätt. — Hvarför skulle väl båda parterna vara förmögna. Det är säkert tvärtom Försynens afsigt att olika vilkor här i världen på detta passande sätt skola utjämnas. För öfrigt har vår lilla flicka inga lysande talanger och kan heller aldrig göra anspråk på att kallas vacker. Men jag tror att hon kommer att bli en bra hustru, isynnerhet om ryttmästaren från första början låter henne förstå att han är den som makten hafver. — Och hofrådinnan nickade åter helt förnumstigt, medan Holsts blod kokade.

Satt inte tanten där och talade såsom om Winnie bordt känna sig tacksam öfver att en så ståtlig karl som ryttmästaren värdigats kasta sina blickar på henne, en liten landtkusin utan fägring och talanger. Kunde någon värkligen vara så blind att icke se huru älskvärd hon var, så litet förstå att skatta värdet af denna äkta pärla! Staccars liten, inom tant Emmas sidenklädda barm klappade nog icke något modershjärta för henne. Häftigt uppbragt lämnade han så hastigt rummet, att hofrådinnan helt undrande blickade efter honom. Det fanns ändå en hjärtesak som hennes skarpblick icke lyckats utspana.

Holst stormade ut i det fria. Han var så upprörd att ådrorna i hans tinningar svällde, men ju längre tiden skred, framstod för honom allt klarare vissheten att tant Emmas profetia inom kort kunde varda till en lefvande sanning.

Han önskade värkligen i denna stund, att kunna anklaga den unga officeren för någon lumpen bevekelsegrund i fråga om ett giftermål med Winnie; men huru misstänksamt han än ranskade i sitt minne, återfann han hvarken en blick eller någon i ord uttryckt tanke som skulle rättfärdigat ett sådant omdöme om honom. Rättvis måste man framför alt dock vara, sade han sig själf med en suck, huru mycket än det dåraktiga hjärtat ville göra sig gällande. Godmodig, redbar och i många afseenden värkligt älskvärd, skulle ryttmästaren säkert blifva en förträfflig äkta man och säkerligen aldrig bruka makt eller myndighet mot sin hustru.

Holst suckade tungt, då i samma ögonblick ljudet af röster väckte hans uppmärksamhet. Nere i alléen kommo just de två som nu upptogo hans tankar. Winnies lilla mjuka ansikte såg så friskt och rosigt ut inom den hvita pälsmössan, som hon dragit ned öfver sina små fintformade öron och hennes klara ögon strålade gladt mot den ståtlige mannen vid hennes sida.

Aldrig hade ryttmästaren tagit sig bättre ut. Hans resliga hållning, den manligt vackra gestalten och blicken ur de stora öppna ögonen, allt förenade sig till att framställa en företeelse väl värd kvinlig beundran, tänkte Holst med ett stygn af smärta. Gärna skulle han just nu velat undvika att möta dem, men de hade varseblifvit honom och deras muntra röster sände honom redan på afstånd en hälsning.

— I morgon skola vi hafva ett riktigt ståtligt skidparti, — ropade Winnie. — Då måste också ni komma med, och Jenny äfven.

Ryttmästaren bet sig i läppen; det såg ej ut som om han längtat efter sällskap, men han gick i alla fall lifligt in på sin följeslagerskas planer. Det blefve den sista utflykten förrän hans permissionstid åter gick till ända.

XIII KAP.

— Hvad det är skönt att vara hemma igen, — sade Winnie när hon den soliga marsmorgonen, dagen efter sin hemkomst från en längre vistelse i hufvudstaden, slog sig ned vid frukostbordet.

— En ny vän, — tant Emma smålog; — sådant går lätt nog när man är ung. Jag hade vid din ålder en på hvart finger, tror jag. Alla slöto sig så till mig och det var en gammal herre på besök hos min far som kallade dem „lilla Emmas blomsterkrans“. Unga flickor då för tiden nyttjade alltid blommor i håret, må ni veta. Enkefru Hillman, svenska till börden, gjorde så kallade fransyska blommor, fullkomligt naturtroget. Flera damer ur societeten togo också lektioner hos henne. Dottren sysslade med att tvätta handskar. Hellman hade tjänat vid Svea garde, en gentil karl som alla svenska officerare. Två af mina kusiner voro kadetter vid Karlberg, ja, jag har själf i mina unga dagar svängt om på balerna där — —

— Jag glädde mig endast åt, att vara hemma igen, — sade Winnie som ändtligen med ett litet leende afbröt det strida ordflödet.

— Memma? — Det kokar nog gamla Edla åt dig till påsken.

Den unga flickan såg på Holst med en blick af godt samförstånd, när hon räckte honom det rostade brödet till hans kaffe.

Matsalen på Ekeberga var alltid ett hemtrefligt rum, men synnerligast en sådan vacker morgon som nu, då solen gnistrade på det blanka bordssilfret och återspeglades i kristallernas fasetter. Förnämsta prydnaden på det välförsedda frukostbordet var i alla fall en jardinière fylld med härligt doftande hyacinter. Winnie tyckte särskildt om att se blommor på bordet, något skulle ju också ögat ha att fägna sig åt, när gommens njutning tillgodosågs, menade hon.

— Hvad mjölken här hemma smakar kraftig, och smöret sedan. Utan skryt törs jag väl säga att det är af prima kvalitet. — Winnie åt med frisk aptit och pratade tillika hela tiden. Hon hade ju varit så länge borta från hemmet.

— Det härliga lugnet på landet; jag sof så godt i natt som jag ej gjort det på veckotal i staden. Bullret där värkar enerverande och onkels hus ligger äfven vid en af de mest trafikerade gatorna, tror jag. Dessutom jaga dagens brokiga intryck lätt sömnen på flykten. Tidigt om morgnarna tänkte jag alltid på hemmet, där lifvet

gick sin jämna, regelbundna gång; men sedan man väl kastat sig in i hvirfveln, gingo tankarna åter omkring som kvarnvingar. Den stora kusinkretsen lade helt och hållet embargo på mig och räknade ut hvarje timme för mig långt på förhand. Jag försäkrar att de fingo tiden att gå åt.

— Ja, här har det varit mycket stilla, — medgaf Holst. — Patronessan har tittat in ibland som en upplifvande fläkt, och jag har hjälpt fröken Jenny med hemskolan.

Winnie såg ned på sin tallrik och det var som skulle en lätt skugga lagt sig öfver hennes klara blick. Men så log hon åter och frågade efter tant Allides älsklingar.

— Schacken befinner sig i högönskelig välmåga, men trots den dagliga promenaden har lilla Matti blifvit angripen af astma, sin matmor till stor ängslan.

— Jag måste så fort som möjligt dit på sjukbesök, — skämtade Winnie.

— Patronessan har dessutom bekymmer, — sade Holst med lägre röst. — Skörden utföll dåligt och arrendet trycker henne.

— Skulle vi inte kunna hjälpa henne på något sätt? — frågade Winnie ifrigt.

— Jo, vi kunde möjligen hafva användning för något vårsäd till nästa sådd; hafren på Grönkulla gaf inte så illa.

— Godt, då måste vi genast förfråga oss därom. Jag ville så gärna underlätta den goda gummans

bekymmer. Som ni vet lånar hon af princip blott i yttersta nödfall.

— Jo, det visste han.

— Och barnen på Ahlbacka? — sporde hon.

— De växa och frodas, „lillflickan“ ser ut som en rofva. Man skulle inte hafva en aning om huru svårt medtagen hon var före jul.

— Det gläder mig, men den toma platsen vid härden fylles icke så snart igen. Tack för alla vänliga upplysningar ni sändt mig här hemifrån. Ni kan inte tro huru det allra minsta här intresserar mig och — jag fann blott alltid edra bref så korta.

Holst såg bort.

— Nej, tro icke att jag vill förebrå er något, — Winnie var helt ifrig. — Jag vet ju nog huru upptagen ni ständigt är; det var blott min nygirighet, som aldrig kände sig tillfredsställd.

Huru kunde han väl tillstå för henne hvilken möda hvartenda af dessa bref kostat honom och huru han fått tvinga sig att vara affärsmässig då hans hjärta under den långa skilsmessan mången gång varit nära att flöda öfver.

— Jag måste också få tacka er särskildt för de vackra blommorna, — den unga flickan rodnade lätt; — dessa sköna hyacinter, och konvaljerna sedan på mitt skrifbord. De äro mina älsklingsblommor, som ni vet, och fylla hela rummet med sin ljuftva doft. — Hon räckte honom hjärtligt handen, just då tant Emma reste sig från bordet för att långsamt segla ut i förmaket.

Ack, dessa blommor, hvilken sällhet hade de ej beredt honom. Dag efter dag hade han gifvit akt på de spirande grodderna och ängsligt vakat öfver att växten hvarken skulle förtvina eller drifvas fram för tidigt. Den lilla fönsterträdgården hade varit honom nästan ett sällskap under den långa ensliga vintern, då Ekeberga för första gången föreföll honom ödsligt, utan solljuset från Winnies strålande ögonpar. Ensamheten hade också medfört många dystra tankar och endast besöken på prästgården hade känts något upplifvande. När Jenny enligt Winnies önskan då och då hälsade på hos tant Emma, brukade Holst regelbundet följa henne hem, och han kom alltid tillbaka lättare om hjärtat, ty i hennes sällskap kunde han fritt tala om sina tankars föremål. Jenny delade så i allt hans sympatier och länkade så skickligt samtalet just i den rätta strömfåran; han kände att här var en som fullt förstod honom.

— Er vänskap har skänkt mig bra många goda stunder, — sade han en dag, då de stannade vid prästgårdsgrinden; — måtte jag någonsång kunna återgälda er det. Glöm ej att räkna på mig.

Han skakade kraftigt hennes hand och gick.

— Narr! — hviskade den gråklädda flickan efter honom, men det var tårar i hennes blick och ett ömt leende kring de darrande läpparna, när hon skyndade in för att taga emot den nyss anlända posten. I arbetets trampkvarn fanns där

hvarken hvila eller uppehåll och för henne var det kanske lyckligt nog.

Påskan inföll ovanligt tidigt detta år och ryttmästaren kom under helgdagarna hem på ett kort besök. Han föreföll allvarligare än förr, tyckte Holst. Det såg nästan ut som om han grubblat på något viktigt beslut. Jennys skarpa blick hade äfven upptäckt detsamma.

— Tag dig i akt, Winnie, — sade hon halft på skämt, halft på allvar. — Din riddare ser mystisk ut och du kan vara beredd på en fråga när som helst.

— Dumheter, Jenny!

— Åh, denna gång ser jag djupare än du tror.

— Hvad du är odräglig; tant Emma har nu också bråkat med mig alla dagar. Vilja ni verkligen så nödvändigt blifva af med mig, då var det skada att jag inte var litet barmhärtigare mot kusin häradshöfdingen, — Uno du vet, — usch då!

Jenny betraktade henne forskande, Winnies retlighet var någonting alldeles nytt.

— Huru ofta skall jag säga dig att ryttmästaren och jag äro goda vänner rätt och slätt.

— Lita inte på det, du, — Jennys ton ljöd bitter.

— För resten har han en liten flamma därborta. Fy, du förstör hela helgen för mig.

— Nåväl; jag har varnat dig, — svarade Jenny med en liten suck. — Efter du önskar det, hoppas jag att jag har misstagit mig.

— Ja, det kan du vara viss på. Seså, var nu snäll igen och se inte ut som ett kommande

ovädersmoln. Lofva att äta middag här i morgon?

— Det kan jag nog, posten kommer först på kvällen och — i öfvermorgon res ryttmästaren.

— Jag har min döfva dag, farväl.

Holst kom från flygelbyggnadens öppna trappa just i detsamma Jenny trädde ut på gården. Hon vände sig om och nickade upp till Winnies fönster, sedan följdes de åt nedför alléen. Förvaltaren gick nog ända fram till prästgården nu på hälgdagskvällen och hjälpte till i skolan som vanligt, tänkte Winnie. Hon bet sig i läppen och vände sig nästan häftigt bort.

Alla middagsgästerna infunno sig i tid. Jenny hade tagit på sig en ljus blus, man kände ju att det var vår i luften menade hon, och den blå färgen klädde henne ovanligt väl.

— Den första blåsippan, — sade Holst skämtsamt och liknelsen var värkligen träffande.

Patronessan kom dagen till ära i sin bästa klädning som satt spändt i lifvet och därför såg något obekvämt ut. Denna högtidsskrud var ett offer å hennes sida och hon längtade synbarligen tillbaka till den vida, grå hvardagskoftan.

Kanske var det också dräkten som gjorde henne olik sitt vanliga jag; det låg någonting tryckt öfver hennes goda öppna ansikte och ryttmästarens hållning var ovanligt stram. Trotts att värdinnan uppbjöd all sin förmåga att hålla upp stämningen vid middagsbordet, därtill troget understödd af Jenny, kom det någonting tungt och stelt

öfver det lilla sällskapet och endast tant Emma bibehöll sitt vanliga passiva lugn.

Patronessan såg alltsom oftast bort mot andra sidan af bordet där ryttmästaren satt vid Winnies sida. Holst sökte förgäfves intressera henne med de vanliga favoritämnena och till och med mop-sarnes hälsotillstånd tycktes för ögonblicket förlorat sin betydelse. Vid desserten reste sig unge Frans och höll ett litet tal å sin mors och egna vägnar. Han hade länge — yttrade han — haft behof att få tacka den älskvärda värdinnan för godt granskap under de gångna åren. Talet var väl affattadt och nätt framsagdt, det kom blott en smula oväntadt för Winnie, som just försökt elektricera sällskapet med en munter hufvudstadsanekdot. Tant Allide hade tårar i ögonen, ryttmästaren såg högtidlig ut, och det hela tog en något sentimental vändning.

Winnie började plötsligt få onda aningar och Jennys varningar trädde fram för henne. Hennes oro slog öfver i en uppskrufvad munterhet; hon besvarade talet så skämtsamt att det nästan ljud som en parodi af det föregående och stämningen blef ej lättare därigenom. Men nu var Winnie engång i farten. Hon strålade plötsligt af liffullhet, hon gjorde musik, hon tvingade ryttmästaren att sjunga och höll konversationens bräckliga tråd med öfverlägset skicklig hand. Jenny såg ofta förvånad på henne och Holst visste ej hvad han skulle tänka, hon var i dag som förvandlad. Blott Winnie själf förstod att hon, kosta

hvad det ville, måste hålla ut tappert tills tiden för uppbrott var inne, och ingen enda gång stannade hon för att betänka sig. Om hon det gjort, skulle hon kanske af ryttmästarens tändande blickar lärt att hon just framtvingade hvad hon ville undfly.

Patronessan satt som på nålar i den röda soffan och lyssnade till tant Emmas långsamt framvällande ordström, af hvilken hon icke uppfattade någoting annat än ett ofta återkommande: „Det var fallet“. Ändtligen stodo ryttmästaren och Winnie borta vid fönstret i förtroligt samspråk. Nu måste det väl gå af stapeln! Den goda gumman drog ett djupt andedrag och vände sig lättad till sin granne, medan Holst och Jenny avslutade ett långvarigt schackparti.

— Tillfället har flytt mig, — den unge officerens röst ljud upprörd tätt vid hennes öra, — orden hafva ju legat mig på läpparne i veckor, ja, månader, men jag har tvekat, och nu —

Winnie såg förvirrad på honom: — Förlåt, men jag tyckte tant Emma vinkade mig.

— Åhnej, dröj ett enda ögonblick, jag ber så innerligt —

— En annan gång, inte nu, — hennes fina skospets rörde sig otåligt på mattan, — jag måste verkligen gå.

— Får jag då skriva? — frågade han med halfkväfd stämma.

Winnies blick ilade hjälplös öfver det vackra förmaket och fäste sig plötsligt såsom magnetise-

rad på den lilla gruppen vid schackbordet. Jenny höll pekfingeret i luften och såg triumferande på sin motspelare. — Schack och matt! utropade hon gladt.

— Jag ger mig, — svarade Holst leende, i samma ton. — Winnies långa ögonfransar sänkte sig mot den fina kinden, som märkbart bleknade.

Ryttmästaren upprepade sin fråga, då vände hon sig om och svarade nästan ljudlöst: — Ja.

— Mitt hjärtas drottning! — hviskade han. Men hon hade redan ilat därifrån och försvunnit bakom salongens portjäarer.

En halftimme senare voro gästerna borta. Patronessan hade med en nästan triumferande min svängt sin stora piske, som alltid följde med för ståtens skull, högt i luften öfver den oberörda hästens hufvud då de åkte utför alléen, och Holst hade lofvat skjutsa Jenny hem.

Då dörren slutit sig bakom dem alla drog Winnie ett djupt andedrag, sedan strök hon snabbt med näsduken öfver den fina högra handen; just där hade nyss ett par varma läppar tryckt en häftig kyss. Hon trodde att Holst sett det och Jenny med, kanske sutto de just nu och talade om henne och — —. Hon höjde sitt hufvud som på trots. Men de klara ögonen hade ett ångestfullt uttryck. Där kom tant Emma och smågnolade såsom alltid när hon var på godt humör. Hvad hon såg förnumstig ut.

— Godnatt min lilla Winnie, — sade hon, — dröm' godt! Natten före min förlofning med din

aflidne onkel drömde jag att jag fick en guldring med turkoser och en äkta pärla i midten. Och det slog in, här sitter ringen ännu denna dag. — Hofrådinnan höll upp sin vackra hvita hand. — Nu går jag och lägger mig. — Och småsjungande såsom nyss, seglade hon långsamt genom korridoren för att krypa till kojs i sin stora säng under en himmel af ljusblått atlas, uppuren af förgyllda kupidoner. I den sängen hade kung Gustaf IV Adolf engång hvilat under sin resa i landet och denna sannsaga behagade hofrådinnan på det allra högsta, ty hon hade fina böjelser och älskade hvarken att „köra med reptömmar och ligga med sarstäcke“ som patronessan på Grönkulla.

En smal gång skiljde hennes sofrum från Winnies sängkammare, som var betydligt enklare. Ända från barndomen hade den unga flickan sofvit i samma lilla järnsäng med en enkel filt däröfver. Möblemanget var hvitmåladt och beklädt med rosigt creton. Endast toilettbordet pryddes af en dyrbar silfveruppsättning, vackra antika pjäser som tillhört hennes mor.

Winnie hade stannat framför den ovala spegeln för att borsta sitt hår till natten. Groft, men rikt som det var, föll den svallande hårfloden likt en praktfull slöja kring den slanka flickgestalten. Hon var annars icke så litet stolt däröfver, men i dag förde hennes hand blott mekaniskt borsten fram och åter, och plötsligen sjönk hon ned i den låga broderade stolen framför bordet döljande ansiktet i sina händer.

— Hvad har jag gjort, hvad har jag gjort, — klagade hon med bruten stämma. — Ett halft löfte — och så brefvet och jag kan ingenting ändra. Han far redan i kväll för att möta en kamrat på vägen, sade tant Allide. — Hon reste sig och begynte gå fram och åter i rummet så lätt, att ingen skulle höra stegen. Ingen, ingen, borde ju få veta hvad hon led i denna stund, ingen någosing få ana hennes bittra kamp. Nyss hade hon gäckats med Jenny, och nu hade allt gått såsom denna förutsagt, blott med den skilnad att det var hon, Winnie själf, som drifvit fram bekännelsen genom sin konstlade munterhet. Hon hade koketterat för ryttmästaren, så måste de ju alla tro, och sedan det halfva löftet, — det var dåligt, uselt gjordt. Hon blygdes så att tårarne stego henne i ögonen. Aldrig hade hon ju tänkt någonting ditåt; de hade alltid varit som två goda kamrater, tyckte hon, och när det nu ändå värkligen kommit därhän, då visste hon icke ens hvad hon ville utan stod där som en lögnerska! Men nu visste hon det! Hvarför skulle hon också narra honom till det där brefvet på hvilket hon aldrig i lifvet komme att gifva annat än ett afvisande svar.

Det var förskräckligt! Winnie tryckte handen mot sina bultande tinningar. Om han dessutom icke vore en så präktig människa, så vörd den bästa möjliga lycka i världen. Och just honom hade hon behandlat på detta sätt. Det var bara den enda blicken bort till de två vid schackbordet som bar skulden till alltsamman. Hon trodde

att hennes hjärta skulle sprängas därvid, och när han då åter frågade om brevet, kom ju svaret nästan omedvetet öfver hennes läppar. Naturligtvis kunde ej ryttmästaren förstå det på mer än ett sätt och det var likväl falskt. Aldrig, aldrig i världen kunde hon lägga sin hand i hans med denna andra kärlek i sitt hjärta. Ja, nu hade hon gifvit denna aningsfulla känsla namn, det som hon dolt djupt i sitt innersta. Winnies kinder glödde och ett mildt drömmande uttryck spred sig öfver det unga, friska ansiktet. — Jag älskar, älskar honom, — hviskade hon med bäfvande läppar. Därpå släckte hon ljusen på toillettbordet och gick till hvila, men när hon sedan gömde ansiktet mot hufvudkudden blef den våt af tårar och i nattens ensliga timmar lärde Winnie, att kärleken samtidigt kan vara en outsäglig sällhet och en namnlöst bitter smärta.

XIV KAP.

Det var tyst i det stora kontorsrummet och pendylens enformiga ticktack ljud sömnigt enformigt borta i hörnet. Posten hade nyss anländt och Holst hade nästan motvilligt lagt ett kuvert med den välkända höga handstilen framför Winnie på skrifbordet. Hvad hon rodnade därvid. Han låtsade naturligtvis icke märka det; men hela tiden medan han genomögnade de ingångna affärskrifvelserna och genast satte sig ned att besvara

några särskildt angelägna, kunde han se huru hon vred och vände på de fyra små sidorna kuvertet inneslutit. Hon tycktes läsa dem om och om igen, och när hon för en stund lät blicken stirra ut genom fönstret flög den åter snabbt tillbaka öfver de höga prydliga bokstäfverna.

Instinktmässigt kände Holst att brefvet medförde någonting ödesdigert och hans hand som så snabbt förde pennan öfver pappret, darrade märkbart. Han förstod ju såväl hvarje skiftning i dessa välbekanta drag, hvarje ryckning kring den känsligt rörliga munnen. Winnie var i detta ögonblick djupt upprörd. Kort därefter reste hon sig och lämnade rummet. Det var tydligt att hon sökte ensamheten för att i ro få besvara den anlända skrifvelsen, tänkte han.

Det var aflöningsdag på gården och fullt upp med göromål af mångahanda slag. Holst var hela tiden strängt upptagen, så att han först på eftermiddagen hann återtaga sin plats på kontoret. Winnie förblef osynlig. — Hon satt och skref inne hos sig, — berättade hofrådinnan.

Den ensamma mannen kastade sig med rastlös ifver öfver arbetet, han försökte koncentrera all sin uppmärksamhet däruppå och tvingade sig till att tänka på dessa nyktra affärer, dessa torra siffror som förelågo honom, men när han slutfört sitt värf brände hans panna af feber.

— Jag har hufvudvärk och önskar ingen kvällsvard, — sade han till den vänliga Johanna, som engång varit Winnies betrodda sköterska och

nu innehade platsen såsom faktotum och allt i alla i hushållet.

— Jag skall gå in och taga en flaska eau de cologne från frökens toilettbord, — sade den välmenande tjänarinnan. — Det är ett godt botemedel och fröken har själf haft ondt i hufvudet hela dagen, så hon vet nog hvad det vill säga.

— Nej, vi skola för ingen del störa henne i afton. Jag skall taga mig en ordentlig promenad, det svalkar bäst hufvudet. Godnatt, Johanna! — Han knäppte sin ulster ända upp till hakan och trädde ut på gården under det tindrande stjärnehvalfvet, och gick sedan långsamt utför alléen. Det var honom likgiltigt hvart han gick, han kände blott att det nu varit honom omöjligt att stanna inne, att han skulle kväfts inom fyra trånga väggar. Ute i den rena, kalla vinterluften drog han djupt efter andan. Bakom honom låg det stora mörka huset, endast från ett fönster åt denna sida lyste ljus, det kom från Winnies hvardagsrum. Där satt hon nu lutad öfver skrifbordet och skref med bultande hufvud och glödande kinder sitt svar på det lifsviktiga brefvet, som skulle afgöra hennes öde och för alltid vidga en oöfverstiglig klyfta mellan honom och henne. Han såg så tydligt för sig ryttmästarens ansikte när denna vid afskedet senast halft i smyg förde Winnies hand till sina läppar, och patronessans lycksaliga leende; alla voro de så glada, och Winnies klara ögon, äfven de skulle han snart få se stråla af sällhet, af kärlekens solskimrande lycka. Han tryckte häftigt han-

den mot hjärtat, det gjorde ondt. Icke för att han tänkt sig framtiden mycket annorlunda, litet förr eller senare skulle ju den stora förändringen inträffa som entledigade honom från platsen på Ekeberga. Hit hade hans längtan alltid stått. Gud visste huru gärna han velat aftjäna sin dyrbara tacksamhetsskuld. Det var ej för att få någonting i gengäld, blott för att få gifva hvad han kunde, hela sin kraft, sin erfarenhet och sin kärleksfulla omtanke. Och nu stod han vid vändpunkten där han skulle lämna allt i annan mans hand. Han kunde göra det med lugnt samvete; han visste att han uppbjudit sin bästa förmåga. Och när där nu kom en annan som stod Winnie närmare, som hade alla rättigheter och de mest heliga förpliktelser gentemot henne, då var det tid för honom att gå. Stum såg Holst in i den strålande stjärnevärlden ofvan hans hufvud, ville han väl där läsa sin framtids okända ensliga väg, eller sökte han bortom de tindrande ljusen målet — „högre än dit stjärnor nå, än dit alla tankar gå.“

Under denna långa vandring i vinterkvällen gjorde han upp med både lifvet och sitt hjärta.

Följande dag sade Winnie vid middagsbordet att hon på eftermiddagen ämnade sig öfver till Grönkulla. Det var ju ett besök som nästan var själfallet, tänkte Holst.

Det snöade lätt och var gråkallt ute, men den unga flickans pelsjacka var varm och skinnmössan satt djupt nedtryckt på pannan när hon raskt

ilade åstad den välkända vägen. Där låg Grönkulla grått och en smula dystert i den skumma vinterdagen. En brasa af sur ved kyttade i den nedrökta kakelugnen då Winnie trädde in i hvardagsrummet. Det var tomt och endast mopsarne hälsade henne med sitt ilska gläfs. Från köket hördes emellertid värdinnans högljudda röst, utdelande några order till jämn fördelning mellan „tossan“ och „kanaljen“ och straxt därefter kom hon in.

— Nej, men se Winnie, hjärtligt välkommen! — och tant Allide kramade henne kraftigt med sina bastanta näfvar. — Den odrägliga brasan som inte vill brinna och Mina trafvade just bort i ett ärende, jag kan icke ens bjuda dig på en kopp kaffe.

— Jag har redan druckit eftermiddagskaffe, — sade Winnie. — Jag kom endast för att få tala en stund med dig, kära tant.

Patronessan ryckte till: — Låt mig se på dig, barn, — hon lade handen på hennes axel och drog den unga flickan fram mot fönstret, där den skumma dagen sände sin sista ljusglimt in i rummet. — Kommer du till mig som min — dotter, eller — —

Winnie bleknade och såg skyggt mot golfvet.

— Jag ser hur det är; min gosse har blifvit försmådd, och du lät honom dock hoppas; — modrens röst ljöd förebrående.

— O, tant Allide, *det* är det värsta! Din son är värd den bästa flickas kärlek, men just därför kunde jag ej gifva honom min hand utan —

utan mitt hjärta, — stammade Winnie och gömde ansiktet i händerna.

Patronessan satte sig tungt ned på en af de nötta pinnstolarna och knäppte ihop sina styfva fingrar: — Om jag inte kände dig, barn, skulle jag säga att du lekt med min stackars Frans, — sade hon sorgset.

— Ack nej, nej! — det var bara så, att jag inte förstod mig själf förrän det var försent.

Winnies röst sjönk till en knapt hörbar hviskning. Patronessan suckade.

— Ja, därom är nu intet att säga, — sade hon därefter. — Hjärtat är ett oberäkneligt ting. Att Frans blef förtrollad var ju ej att undra på och jag kunde inte låta bli att hoppas för honom; ty, ser du, i mina modersögon var han alltid „en konung bland män“. Lifvet har tagit i mig en smula hårdhänt, barn, men Frans var alltid min lycka.

Winnie tog de sträfva arbetsvana händerna och förde dem vördnadsfullt till sina läppar, sedan lade hon sig tyst på knä framför den gamla frun.

— Kan du förlåta mig att jag svek ditt hopp, käraste tant? — bad hon. — Jag är så inbilsk, jag tror att du håller af mig, stöt mig därför inte nu bort, du vet ej huru väl jag behöfver en moderlig vän.

— Ack barn, du har vuxit för djupt in i det gamla hjärtat här, — sade patronessan rörd; — sina känslor kan man inte rå för. Det står ej i människomakt. — Hon strök öfver Winnies sänkta

hufvud lättare än man kunnat tilltro denna tunga hand och några klara tårar smögo sakta ned längs de fårade kinderna.

— Nu måste jag åter gå, — sade Winnie och reste sig upp; — det blir så tidigt mörkt.

— När skref du till honom?

— I går kväll.

— Godt, det är bäst att slaget föll så fort som möjligt.

— Världen är full af unga flickor, tant Allide; minns du den där lilla blonda skönheten därborta i W. som nödvändigt ville blifva bekant med „hans mor“. Hon hade nog sina tankar ser du.

— Hvem kommer ihåg dem alla, — svarade patronessan leende; — men för mig finnes det blott en Winnie!

— Då får jag alltid behålla min egen plats i ditt hjärta. Godnatt!

— Godnatt, — sade tant Allide mildt. Hon följde med ut och nickade ett sista farväl från terrassen, obekymrad om vinden som lurfvade i hennes gråa hår. — Där går en krona bland flickor, — mumlade hon, — precis den som jag skulle valt bland tusende och — Ekeberga har så vackra åkrar och så präktiga Ayirschire kor. Stackars Frans! Men om han vet det eller ej, så gömmer det där lilla flickhjärtat i denna stund i alla fall en mans bild, och han blir den rätte. Visst har hon nyss grusat mitt käraste hopp och likväl kan jag gamla toka icke annat, jag måste säga: Gud välsigne barnet!

XV KAP.

Holst väntade och väntade. När skulle slaget drabba? Winnie såg sorgsen ut och var synbarligen förstämnd, där hon satt midt emot honom vid skrifbordet, flitig som vanligt. Han iakttog henne noga i skydd af den vackra hvita hyacinten som doftade mellan dem. Ännu några korta veckor skulle det vara så och sedan måste ju allt vara förbi.

Det kostade honom en stark själföfvervinning att sitta där dag efter dag så nära henne och likväl i själfva värdet så långt skild, och äfven att likasom lämna henne en sista öfverblick, en utförlig redogörelse öfver det arbete som han kanske redan inom kort skulle lägga i en annans hand.

— Det är såsom om ni ville göra bokslut nu midt i året, — sade Winnie engång halft undrande; men hon var för mycket upptagen af sina egna sorgsna tankar för att fullt lägga märke till hans egendomliga, stundom nästan upprörda sätt dessa dagar.

Slädföret höll fortfarande i sig och medan Winnie nästan föreföll en smula apathisk gentemot allt och alla omkring sig, bibehöll hon dock sin gamla förkärlek för att åka ut straxt på eftermiddagen. Det gällde att profköra en ung häst, gårdens egen uppföding. Djuret var sedigt och väl inkördt, och antingen Holst medföljde, eller

blott stallspojken, körde Winnie alltid själf, det var hennes favoritnöje. Holst såg det äfven utan oro, han visste att hon var säker vid tyglarna ända från barnåren.

Solen sken varmt öfver den vackra gårdsplanen när den unga flickan kom ut klädd för färden; pelsjackan hade hon ännu bibehållit, men mössan var utbytt mot en ljusgrå vårhatt som bättre skyddade ögonen för det skarpa dagsljuset.

— Allt är i ordning, — sade Holst som omsorgsfullt mönstrat seltyget. I dag hade Winnie önskat att gossen skulle följa med.

— Tack! — hon tog tömmarne ur hans hand och förvaltaren svepte omsorgsfullt björnfällen om hennes fötter. — Det blåser kallt ute på slätten, — sade han och lyfte på hatten till afsked.

Länge stod han och såg efter den lätt bortilande släden. Han visste ej hvarför, men han erfor plötsligt en sådan beklämning och gick med långsamma steg bort mot ekonomiebyggnaderna. Då han en knapp timme senare återvände samma väg, kom stallspojken som åtföljt Winnie, utan mössa springande uppför allén.

Holst hjärta nästan upphörde att slå.

— Hvad har händt, Emil, säg fort? — Men innan gossen, andlös som han var af loppet, hunnit få fram ett ord till svar, stormade unghästen med släden omstjälpt i vild fart emot dem. Att hejda djuret som darrade i hela kroppen medan löddret flöt ur munnen var ett ögonblicks verk. Holst lämnade tygeln i den tillskyndande kuskens vård.

— Hvar är din fröken, Emil? för Guds skull, är hon skadad?

— Jag vet inte, hästen blef skrämmd af en kråka, fröken kastades ur och blef liggande på snön, — stammade den förskrämda gossen.

Holst hörde honom knappast till slut, han ilade redan med stormsteg utåt vägen och spanade med ångestfulla blickar omkring sig. Han behöfde ej söka länge. Winnie hade i det längsta försökt hålla djuret, först där vägen krökte sig upp mot alléen, hade hon blifvit slungad ur släden och låg nu orörlig utsträckt på drifvan vid vägkanten. Nästa sekund hade Holst knäböjt bredvid henne och lyfte nu sakta det sänkta hufvudet på sin arm, ögonlocken voro slutna och uppe vid tinningen, just där de blåa ådrorna bildade ett vackert nät under den fina hvita huden, syntes ett sår ur hvilket blodet sakta droppade. Han tog hennes hand, pulsen slog svagt som ett litet pickande fågelhjärta, hon var således icke död, blott afsvimmad.

— Gud vare lof! — Stora svettroppar stodo honom i pannan och den starke mannen darrade; huru nära hade det ej varit och ännu kunde man ju ingenting veta. — Min älskling, min älskling, min egen ljufva flicka! — orden gingo helt omedvetet öfver hans läppar, medan han böjde sig öfver det bleka ansiktet, som låg så tätt vid hans våldsamt klappande hjärta. Sakta strök han hennes panna med kramsnö från drifvan och försökte gnida hennes händer, men då de tunga ögonlocken förblefvo slutna, lyfte han henne plöts-

ligt lätt och varligt på sina armar och började långsamt gå tillbaka mot gården. Hennes hufvud hvilade på hans axel, så nära att den mjuka kinden vidrörde hans mörka skägg och vinden förde oafbrutet de röda hårkrusorna mot hans ansikte; den vackra grå hatten låg tillbuklad och förstörd borta i snön.

Förrän de uppskrämda tjänarne ännu hunnit skynda till möte, var Holst med sin dyrbara börda redan framme vid gården. Johanna kom blek och uppskakad emot honom på trappan.

— Är hon död? o du milde Herre!

— Endast medvetlös, — svarade han; — öppna nu dörrarne och låt mig föra henne direkte in på soffan i hvardagsrummet. — Den gamla lydde, och hjälpte den unge mannen att lägga kuddarne under Winnies hufvud.

— Hon rör på ögonlocken, — sade Johanna glad.

Holst böjde sig ned och hörde att Winnie andades.

— Ja, Gud ske lof! — hon börjar komma sig. Skaffa nu is och några upplifvande medel, kära Johanna, medan jag skyndar ut och affärdar bud till doktorn. Hofrådinnan är väl okunnig om olyckshändelsen?

— Hon hvilar ännu i sitt rum sedan midnatten.

— Godt, då få vi sedan underrätta henne.

— Ja, det blir tids nog, — mumlade tjänarinnan och lutade sig öfver den sårade i detsamma. Holst skyndade ut ur rummet.

— Stackars mitt barn, en sådan olycka, men det hade kunnat gå värre, — hviskade gumman och lade ömt kompressen på det matta hufvudet. Då slog Winnie plötsligt upp ögonen. — Herre du min skapare!

— Nå, bli inte så skrämmd, Johanna, — ett svagt leende gled öfver det bleka ansiktet. — Du ser ju att jag lefver och är utan fara. I morgon stiger jag upp och åker ut igen. — Rösten sjönk till en hviskning och ögonen slöto sig åter, men det var dock något att höra henne tala alldeles som vanligt, på sitt gamla lustiga sätt, och gumman log och tårades ömsom.

Holst hade smugit sig på tå tätt intill dörren för att fråga den gamla tjänarinnan huru Winnie befann sig.

— Hon sofver, — svarade denna, — sofver helt lugnt. Hofrådinnan har hälsat på henne och sitter nu härinne och — håller sjukvakt. — Ett litet ironiskt leende krusade Johannas tunna läppar. — Hon är så frisk och sund, vår fröken, vi skola nog få se att det här tillbudet inte betyder stort för henne.

Det ljud så lugnande, och när Holst kom ut åter, hade doktorn anländt, ej den unge nyss till uppsocknen utnämnde komunalläkaren, men gamle doktor Ek. Kusken hade träffat honom halfvägs till Ekeberga, där han under sin tillfälliga ämbetsresa inom kapellet just tänkt göra ett vänskapligt besök. Det var verkligen „tur i oturen“ som Johanna sade.

Winnie blef helt upplifvad af att få se honom. Den gamle herrn hade varit en nära vän till öfversten och gammal bekant i huset. Han hade ett vänligt väsen med ett skämtsamt lynne och var såsom klippt och skuren till en provincialläkares kall. Han kände sitt distrikt på sina fem fingrar, hade reda på folkets vanor och förstod deras åskådningssätt samt fann sig i de mest brydsamma förhållanden. Liflig till lynnet kunde han väl ofta brusa upp när någonting föreföll honom alltför rasande, men sådant var öfvergående som ett sommarrägn. Oförtruten i sitt värf och enkel i sina vanor gjorde han skam af mången yngre kollega som ofta mottagit sin plats på landet endast såsom en sinekur hvaraf man bör draga mesta möjliga nytta, med minsta möjliga möda. — Jag är till för mitt kall, inte det för mig, — var doktor Eks valspråk och därefter handlade han städse. Blott att se hans glada rödlätta ansikte omkransadt af det täta isgråa skägget, verkade angenämt på patienten, påstod Winnie, och hon hade kanske icke så orätt. Vänlig och omsorgsfull stod han nu äfven vid den unga flickans läger, hans synnerliga favorit ända från hennes barndom, och när han slutat sin undersökning, kunde han afgifva en högst lugnande utsago om hennes tillstånd.

— Det lilla såret är en bagatell, men en hårsån högre upp, hade det kunnat vara betänkligt nog. Lilla skönheten har haft tur, hon hade ju kunnat skråma sin käcka näsa i stället. Nu kom-

mer håret att täcka det lilla ärret i tinningen, — sade han skämtande.

Såret var emellertid stort nog för att sys ihop och tant Emma, som för engång undvarat sitt eftermiddagskaffe och alldeles kommit ur sin vanliga passgång, föll i tårar.

— Hör nu, Johanna, — doktor Ek slog sakta med ena handens fingrar i den andra, alldeles som om han rätt eftertryckligt velat inpränta en viktig förhållningsregel, — för fru hofrådinnan in i förmaket, låt henne sitta ned i soffan, där jag så vidt jag kan minnas, alltid utom i dag sett henne, och servera henne sedan ett godt glas portvin. Har ni förstått mig. — Johanna neg och nickade: — Nog skulle hon skaffa frun ur rummet det var då säkert och visst.

— Och nu, herr Holst, kan jag räkna på handräckning af er?

Holst närmade sig genast. Winnie smålog emot honom.

— Det blir inte mycket svårt, — sade hon med sitt ljufva leende, — jag skall vara så rask.

Åter engång låg det vackra hufvudet vid hans bröst; hon kunde höra huru häftigt han andades medan doktorn snabbt och lätt utförde den lilla operationen.

— Seså, nu är det gjordt och lilla skönheten har hållit ord, hon är en tapper flicka, — och den jovialiske gubben gaf hennes hand en vänlig klapp. — Min nästa order är absolut stillhet några dagar, man kan ju befara en liten sårfeber, och sedan

återstår af den här historien blott det där lilla ärret som minne.

— Tack, — Winnie log gladt mot honom; — blir det „auf wiederseh'n“?

— Det kan du lita på, jag vill förstås komma och se om du varit en lydig patient. Minns du den där gången du låg i messling och året där-
efter, då jag botade dig för den stygga halsböl-
den? Jo, min flicka lilla, du och jag vi ha nog
gått igenom ett och hvarje tillsamman. Och nu,
farväl så länge.

Det var redan skumt och man hade tändt en
lampa med purpurröd slöja, som spred ett be-
hagligt skimmer öfver det komfortabla hvardags-
rummet där hvarenda liten småsak utprägladt bar
vittne om ägarinnans smak och vanor.

— Nu till vår goda hofrådinna, — doktor Ek
nickade muntert.

— Godnatt! — Holst såg vid dörren med
orolig blick tillbaka på det bleka ansiktet med den
hvita bindeln, som nu tungt hvilade på kudden.

— Winnie sträckte ut handen emot honom:
— Kom hit ännu ett ögonblick, — bad hon sakta.
— Jag måste ju få tacka den som på sina starka
armar bar mig hem, — hviskade hon. Han lutade
sig ned så djupt, att det nästan såg ut som om
han böjt knä vid soffan.

— Min vackra Lido tog väl ingen skada?

— Nej, den är alldeles välbehållen och i mor-
gon skall jag åka ut, så att den ej kommer ur
vanan.

— Tack!

Holst tog sakta den utsträckta handen och förde den nästan vördnadsfullt till sina läppar.

— Godnatt!

— Godnatt, — Erik!

Han visste ej om han drömde eller var vaken, men då dörren slöts bakom honom, tryckte Winnie den hand därå Holst läppar nyss hvilat, med ett lyckligt leende mot sin varma kind.

Doktors förutsägelse slog in till punkt och pricka, som man säger. Efter par dagars absolut hvila kände Winnie sig så rask att hon ovilkorligen ville förflyttas till den bekväma soffan i hvardagsrummet, där hon alltid fann sig väl. Johanna måste bära in kuddar och filter och ställa fram det lilla bordet där Holsts konvaljer ännu blommade. Med en känsla af ljuf matthet sjönk Winnie tillbaka på kuddarna och log med halfslutna ögon, drömmande vakna drömmar, medan tant Emma satt och virkade i länstolen vid hennes sida. Holst hade skickat sina lyckönskningar öfver hennes raska tillfrisknande, innan han på morgonen begaf sig bort till ett viktigt socknemöte. Han kunde vara åter först middagstiden, men på förmiddagen kom tant Allide, strålande af vänlighet och moderlig ömhet för „sin kära, lilla flicka“.

Det var riktigt uppfriskande, tyckte Winnie, att lyssna till hennes roliga småhistorier och tiden flög som om den haft vingar, hvilket just för tillfället tycktes vara det för konvalescenten mest angelägna. Hon såg nästan beständigt på det lilla pickande uret som låg bredvid blommorna på det låga bordet invid soffan. Ändtligen ljöd måltidsringningen och därute i matsalen, där tant Emma tronade i enslig storhet vid den prydligt dukade middagen, hördes välbekanta manliga steg på par-kettgolvet.

Johanna, som serverade sin unga matmoder där hon låg, kom och gick helt beskäftigt med sina brickor. Hon berättade att herr Holst genast frågat efter sjuklingen och att han blef så glad då han hörde att Winnie befann sig i hvardagsrummet.

— Säg att jag önskar tala med honom, när han ätit, — sade den unga flickan i det en lätt rodnad färgade hennes fina kinder. Kort därpå inträdde hofrådinnan.

— Herr Holst fick ett besök på kontoret och bad mig ursäkta honom hos dig, — sade hon. — Han infinner sig nog när han blir ledig. Vi hade en syperb kalfstek i dag, min vän. Det är en hel-sosam rätt säger doktor Ek, men jag tror att jag föredrar fågel. Hemma stekte vår gamla hushållerska en ypperlig orrstek, den var verkligen berömd af gourmander, till och med min mammas äppelgelé var beryktad, skall jag säga. Den gjordes af en slags höstfrukt, lös och lätt syrlig,

som nedtogs mycket tidigt. Jag kommer ihåg engång när vi plockade äpplen och jag hade en ny klädning på mig, ljusblå med helt små prickar, blått klädde mig den tiden skall jag säga. Du ser sömning ut, min vän; det blir man lätt på en god middag, därför går jag nu och försöker fånga min lilla lur, om det lyckas.

Winnie smålog, hon visste att tant Emma aldrig brukade misslyckas i den vägen. Solen sken så härligt därute och lekte i långa strimlor på den vackra bruna golfmattan. Den unga flickan följde dem med blicken, men lyssnade hela tiden utåt, en ändlöst lång halftimme; slutligen kom Holst.

— Hinner ni skänka mig en liten stund? — hennes ögon strålade en vacker välkomsthälsning emot honom.

En liten stund, — och han som gärna skulle offrat henne ett helt lif! Om hon blott ville fordra någon jätteansträngning af honom, tänkte Holst, ty han befann sig just nu i den stämningen. Långsamt trädde han närmare.

— Vill ni inte sitta här? — hon visade på en låg stol invid soffan. — Johanna har just hämtat in mitt kaffe som ni ser, får jag be er servera mig en kopp?

— Mer än gerna!

Han var redo till hvad som hälst, allra främst att tillbedja henne, så förtjusande var det lilla hufvudet på den ljusblå sidendynan och så bedårande frisk den röda munnen.

Holst tog den lilla silfverkannen och fyllde koppen, ett litet bräckligt ting, stort som ett äggskal.

— Tre bitar, det är riktigt; kaffe till guldranden, och sedan grädde. Om ni skjuter kudden litet högre upp och håller uti koppen medan jag dricker går det alldeles förträffligt. Sjuka likna bortskämda barn, de vilja att alla skola betjäna dem.

Han vågade icke möta blicken ur de klara ögonen och kände att hans hand darrade under den lätta bördan, men Winnie gjorde sig ingen hast, hon njöt synbarligen af sitt kaffe och drack det långsamt i små klunkar. Ändtligen var dock koppen tömd, men just i detsamma föll den blå kudden till golfvet.

— Så förargligt, nu måste jag återigen besvåra er. — Ännu engång vidrörde Holst det mjuka sidentyget som doftade af violer, Winnies favoritparfym. Han kände fläkten af hennes lätta andedräkt på sin kind och plötsligt böjde han sig besinningslöst framåt, tog hennes hufvud mellan sina händer och tryckte en häftig kyss på de varma, röda läpparne.

Nästa sekund ryggade han förfärad tillbaka.

— Hvad har jag gjort, — stammade han.

— Erik! — För andra gången sedan barnomsdagarne hörde han sitt namn nämnas af denna kära röst.

— All min långa kamp har varit förgäfves, jag har dock slutligen förrådt mig! — Holst strök

sig såsom förvirrad öfver pannan. — Ve öfver min svaghet!

— Hvarför skall en man nödvändigt blygas för att tillstå sina känslor? — frågade Winnie sakta.

— Ni vill icke förstå mig, — man kunde höra huru det stormade inom honom; — tänk på er far! — I detta ögonblick var ryttmästaren synbarligen helt och hållet förgäten. — Tänk på all den godhet han bevisade mig och till gengäld skulle jag djärft sträcka min hand efter hans dyrbaraste skatt och säga: Efter jag fått så mycket, vill jag också hafva allt!

Winnie hade rest sig på armbågen och hennes bruna ögon strålade i fuktig glans.

— Jag skall säga hvilken gengäld skulle vara min far allra dyrbarast, — den som befordrar hans dotters lycka. Anar du då ingenting, Erik, min barndomsvän. Vet du inte att jag älskar dig af hela mitt hjärta?

Holst blick vidgades. — Det kan ej vara möjligt, jag vågar inte tro — —; och ryttmästaren?

— Du har alltid varit den ende för mig, — sade Winnie leende, — men först helt nyss lärde jag känna ditt hjärtas hemlighet. Trots min domning hörde jag dina ord därute på vägen.

— Och detta är icke en dröm?

— Nej, min älskade, det är den fulla, sköna, rika verkligheten.

*

*

*

Trots sin skarpblick i hjärteangelägenheter hade tant Emma således denna gång misstagit sig. Men hon gjorde som andra kloka spåmän och förklarade sig nog hafva förutsett att det skulle gå just så och icke annorlunda. Tant Allide sade ej mycket; hon blott tryckte Winnie till sitt hjärta med moderlig ömhet, sedan tog hon Holsts hand, skakade den kraftigt och tillade vänligt: — Jag tror att ni är henne värd, och jag vet att Ekeberga får en god husbonde. — Också doktor Ek uttalade sin belåtenhet när han vid sitt besök den följande dagen fick del af förlofningen. — Nu längtar jag blott efter Jenny, — sade Winnie, — men jag vet att vi nog ha henne här så fort hon kommer hem från sin lilla utflykt till staden.

Två dagar senare blef hennes önskan uppfylld. Winnie var då fullkomligt återställd och kom strålande glad mot vännen för att berätta den stora nyheten.

— Du ser ej synnerligt öfverraskad ut? — sade den lyckliga unga bruden och såg smått undrande på Jenny. — Jag hoppades dock få vara den första som talade om det för dig.

Det kom ett egendomligt uttryck i den andras blick. — Jag hade mina aningar, ser du?

— I fråga om mig? Nåja, kanske jag inte kunde behärska mitt ansikte, men Erik — —

— Åh, med honom var jag längesedan på det klara, — svarade Jenny lätt. — Vet du att jag blifvit erbjuden ett förmånligt vikariat där-borta?

— Värkligen, men du svarade naturligtvis nekande?

— Jag ville först fundera på saken, men nu har jag bestämt mig. Det gäller att resa om två veckor.

— O Jenny, så snart! Huru skola vi kunna undvara dig?

— Det kommer nog att gå, nu då du har så mycket annat i tankarne, kära Winnie.

— Och dina föräldrar, och posten?

— Mamma är ju ännu så rask och driftig och dessutom har hon ju Amanda. — Jenny log. — För pappa blir det kanske ledsamt, men i stället kan jag hjälpa honom så mycket mera i ekonomiskt hänseende, ser du, och posten öfvertar Selma Anderssons syster. Det blir en god inkomst för henne. Folkskolan ligger så centralt; allting lämpar sig således synnerligen väl och jag har egentligen ingenting som binder mig här för tillfället.

— Om ej dina vänners saknad? — sade Winnie och lade hjärtligt armen kring hennes axlar. — Till mitt bröllop måste du ändå komma tillbaka. Vi tänka inte vänta alltför länge.

— Jag tror jag ej kan begära ledighet så snart.

— Åh, Jenny! — Ryttmästaren kommer förstås ej heller, jag skall således nödgas sakna två goda vänner på vår högtidsdag, — sade Winnie sorgset.

— Det måste väl alltid finnas någon liten skugga öfver lyckans solglans, — svarade Jenny och tryckte varmt väninnans hand till afsked.

*

*

*

Därute strök vårstormen med häftiga ilar genom skogen och ljumma droppar föllo ur de jagande molnen, men Jenny aktade icke därpå. Uppe på höjden ofvanför prästgården stannade hon och andades djupt. Hvad luften kändes varm och hvad det doftade vår. De lösta bäckarnes sorl hördes inifrån skogen och trädens knoppar synbarligen svällde af det välgörande rågnet. Efter denna rensande storm skulle himlen i morgon vara blå och nere i backslutningen där snön nyss smultit, skulle sipporna snart slå upp sina klara ögon mot ljuset. Vinter och vårsorg och fröjd, så var det i naturen och så i människolifvet. Stundom var det så mörkt att man icke såg vägen för sig, stundom så tungt att stegen tröttnade, men efter rågn och oväder gaf Gud åter en strimma sol. Jenny knäppte hårdt ihop sina händer.

— Gud ske lof, att jag icke har stört deras sällhet, att ingen kan ana — — hviskade hon. — Mitt sinne är inte heller förbittradt. Därborta öfver Ekeberga bryter solen fram, ett godt varsel för framtiden, vill jag hoppas, och jag säger också ur djupet af mitt hjärta: välsignelse öfver deras unga lycka.

Af den kända författarinnan AINA hafva nedanstående arbeten tidigare utkommit på *Söderström & C:os* förlag:

Vid Aftonlampan II

innehåller:

«Gumman».
Utan ansvar.

Från Karkumäki by.
Pliktens väg.

«Det var en gång».
På landet.

Pris 3 mark.

Vid Aftonlampan III

innehåller:

Hem!
En minnesruna.

För kärleks skull.
Gamla Maja.

Ur kampen för tillvaran.
Farmors balskor.

Ovälkommen.
För framtiden.

Pris 2 mk 50 p.

Vid Aftonlampan IV

innehåller:

I höga nordn.
Vårsädd.

En gammal historia.
Mod.

Sommarlof.
Nemesis Divina.

För sent.
Goda makter.

Pris 3 mark.

Vid Aftonlampan V

innehåller:

Jul ombord.
Nyår i bolaget.

Bara mamma.
Gulnade blad.

En syster.
Från en resetur.

Dödens skugga.
Kampen för lyckan.

Pris 3 mark.

Vid Aftonlampan VI

innehåller:

På Östanmo gård.

En lifsgärning.

En präst på modet.

I doktors hem.

Pris 3 mk 50 p.

Vid Aftonlampan VII

innehåller:

Ensam.

En prinsessa.

Vedergällning.

I minnas gårdar. Fädernearf.

Pris 3 mk 50 p.

Hemma på Gretaby, berättelse för ungdom,

innehåller:

Hos moster och morbror.
Hvardagslif.
Våra grannar.
Midsommar.
Regnväder och hufvudvärk.
Gerdas födelsedag.

Skogselden.
Sportnöjen.
Kärleksvärk.
Skördefesten på Sandnäs.
Ett kräftparti.
Höst och farväl.
I staden.

Jultankar och hemresa.
Julafton.
Under hälgen.
Nyår.
Vinternöjen i staden.
Hem till påskan.

Pris inbunden 3 mk 25 p.